



EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR



 **INBÁZE**



FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

Inkluze Interkulturně 2

závěrečná zpráva z projektu

Praha 2022

Jan Matěj Bejček, Blanka Vosecká Veselá

Seznam použitých zkratk

AP	asistent pedagoga
CMŠ	církevní mateřská škola
CS	cílová skupina
ČR	Česká republika
DA	dílčí aktivita
DVPP	další vzdělávání pedagogických pracovníků
FF UK	Filozofická fakulta Univerzity Karlovy
FHS UK	Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy
FMŠ	fakultní mateřská škola
FS	fokusní skupina
HMP	Hlavní město Praha
IKP	interkulturní pracovník
KA	klíčová aktivita
KSOCP	Katedra sociální práce
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy
MVČR	Ministerstvo vnitra České republiky
NNO	nevládní nezisková organizace
NSK	Národní soustava kvalifikací
NSP	Národní soustava povolání
OMJ	odlišný mateřský jazyk
OP PPR	Operační program Praha – Pól růstu
PČR	Policie České republiky
PedF UK	Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy
SŠ	střední škola
SUZ	Správa uprchlických zařízení
ÚTRL	Ústav translologie
ZŠ	základní škola

Obsah

1. POPIS PROJEKTU	5
1.1 REALIZÁTOR PROJEKTU A REALIZAČNÍ TÝM	6
1.2 KLÍČOVÉ A DÍLČÍ AKTIVITY PROJEKTU	7
1.2.1 Příprava a realizace vzdělávacích kurzů v rámci KA1 a KA3	7
1.2.1.1. Příprava kurzu a akreditace	7
1.2.1.2 Zajištění odborné praxe	13
1.2.1.3 Lektorský tým	14
1.2.2 Příprava a realizace vzdělávacího programu směřujícího k získání profesní kvalifikace „interkulturní pracovník“ v rámci KA2	14
1.2.2.1 Příprava kurzu a akreditace	14
1.2.2.2 Zajištění odborné praxe	30
1.2.2.3 Lektorský tým	30
1.2.3 Metodická podpora účastníkům projektu v rámci DA1	30
1.2.4 Příprava a realizace zkoušky k získání profesní kvalifikace „interkulturní pracovník“ v rámci DA2	32
1.2.5 Evaluace projektu v rámci KA4	34
1.2.6 Řízení projektu v rámci KA5	34
1.3 CÍLOVÁ SKUPINA PROJEKTU	34
1.4 INDIKÁTORY PROJEKTU	35
1.4.1 Počet podpořených osob – pracovníků ve vzdělávání (5 25 01)	35
1.4.2 Počet podpořených pracovníků ve vzdělávání, kteří uplatňují získané poznatky v praxi (5 25 10)	36
1.4.3 Celkový počet účastníků projektu (6 00 00)	36
1.4.4 Počet podpořených produktů (5 21 00)	37
2. FYZICKÁ REALIZACE PROJEKTU	38
2.1 PARTNERSKÁ SPOLUPRÁCE, OSLOVOVÁNÍ ÚČASTNÍKŮ A PUBLICITA	38
2.1.1 Partner projektu	38
2.1.2 Spolupráce s mateřskými, základními a středními školami	38
2.1.3 Spolupráce s dalšími subjekty	39
2.1.4 Oslovování cílové skupiny a publicita projektu	40
2.2 ZMĚNY V PRŮBĚHU REALIZACE PROJEKTU	40
2.3 VÝSTUPY Z PROJEKTU	42
2.3.1 Nově proškolení pracovníci ve vzdělávání	42
2.3.2 Pilotáž zkoušky k získání profesní kvalifikace Interkulturní pracovník	44
2.3.3 Akreditované vzdělávací kurzy	44
2.3.4 Publikace a výukové materiály	44
3. EVALUACE PROJEKTU	47
3.1 METODOLOGIE	47
3.2 SBĚR DAT	48
3.2.1 Fokusní skupiny	48
3.2.2 Dotazníkové šetření	49
3.2.2.1 Průběžný evaluační dotazník	49
3.2.2.2 Závěrečný evaluační dotazník	49
3.2.3 Individuální polostrukturované rozhovory	49
3.2.4 Pozorování	50

3.2.5 Obsahová analýza	51
3.3 VÝSTUPY Z EVALUACE KLÍČOVÝCH A DÍLČÍCH AKTIVIT PROJEKTU	51
3.3.1 Klíčová aktivita 1	51
3.3.1.1 <i>Fokusní skupiny</i>	51
3.3.1.2 <i>Rozhovory</i>	51
3.3.1.3 <i>Pozorování</i>	52
3.3.1.4 <i>Obsahová analýza</i>	52
3.3.1.5 <i>Dotazníkové šetření</i>	53
3.3.2 Klíčová aktivita 2	54
3.3.2.1 <i>Fokusní skupiny</i>	54
3.3.2.2 <i>Rozhovory</i>	54
3.3.2.3 <i>Obsahová analýza</i>	55
3.3.2.4 <i>Dotazníkové šetření</i>	56
3.3.3 Klíčová aktivita 3	57
3.3.3.1 <i>Fokusní skupiny</i>	57
3.3.3.2 <i>Rozhovory</i>	58
3.3.3.3 <i>Pozorování</i>	59
3.3.3.4 <i>Obsahová analýza</i>	59
3.3.3.5 <i>Dotazníkové šetření</i>	59
3.3.4 Dílčí aktivita 1	61
3.3.5 Dílčí aktivita 2	61
3.3.5.1 <i>Organizační část</i>	61
3.3.5.2 <i>Věcná část</i>	63
3.3.5.3 <i>Koncepční část</i>	64
3.3.6 Klíčová aktivita 5	68
3.3.6.1 <i>Organizační část</i>	68
3.3.6.2 <i>Věcná část</i>	69
SEZNAM TABULEK, OBRÁZKŮ A GRAFŮ	72
LITERATURA A ZDROJE	75
PŘÍLOHA Č. 1.: SMLUVNÍ PRACOVNÍŠTĚ PRO VÝKON ODBORNÉ PRAXE	76
PŘÍLOHA Č. 2.: HARMONOGRAM PROJEKTU	78
PŘÍLOHA Č. 3.: PŘÍSLUŠNOST K CS – PROHLÁŠENÍ (VZOR)	79
PŘÍLOHA Č. 4.: ROZSAH PODPORY ODBORNÉ PRAXE (VZOR)	81
PŘÍLOHA Č. 5.: REFLEXNÍ ZPRÁVA Z PRŮBĚHU ODBORNÉ PRAXE (VZOR)	82

1. Popis projektu

Projekt byl zaměřen na posílení odborných kapacit pro práci s dětmi s odlišným mateřským jazykem (dále také „OMJ“) v mateřských, základních a středních školách a dále v organizacích, které se věnují oblasti zájmového a neformálního vzdělávání na území hl. m. Prahy (dále také „HMP“). Obsahem byla realizace celkem šesti vzdělávacích kurzů (včetně jednoho rekvalifikačního kurzu) a průběžná metodická podpora cílové skupiny (dále také „CS“) projektu (blíže v podkapitole 1.2).

Jednotlivé kurzy byly orientované na oblasti interkulturní komunikace a interkulturní práce v širším i užším vymezení, s důrazem na vzdělávání dětí a žáků s OMJ a na práci dvojjazyčného asistenta pedagoga. Součástí projektu byla i pilotní zkouška pro získání profesní kvalifikace „*interkulturní pracovník*“ dle kvalifikačního standardu¹ v Národní soustavě kvalifikací (dále také „NSK“).

Tabulka č. 1.: Základní informace o projektu

Číslo programu	07
Název programu	Operační program Praha – Pól růstu ČR
Číslo výzvy	07_19_069
Název výzvy	OPPPR_52. výzva SC 4.2 -Posílení kapacit pro interkulturní vzdělávání
Název projektu (CZE)	Inkluze Interkulturně 2
Název projektu (EN)	Intercultural Inclusion vol. 2
Realizátor projektu	InBáze, z. s., Legerova 357/50, 120 00 Praha 2 IČ 26548216
Partner projektu	Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, Nám. Jana Palacha 2, 110 00, Praha 1, IČ: 00216208
Fyzická realizace projektu	01. 10. 2019 – 30. 04. 2022
Doba trvání projektu	31 měsíců
Rozpočet projektu	6 528 262,50 Kč

¹ Dostupné z: https://www.narodnikvalifikace.cz/kvalifikace-1151-Interkulturni_pracovnik

1.1 Realizátor projektu a realizační tým

1.1.1 Informace o realizátorovi a partnerské spolupráci

Projekt realizovala nestátní nezisková organizace InBáze, z. s. (dále také "realizátor"), která se od roku 2006 zabývá podporou cizinců a uprchlíků v nepříznivé životní situaci a dále komunitními a integračními aktivitami jak pro nově příchozí, tak i již usazené migranty. Řada aktivit InBáze je nabízena také Čechům, s cílem podpory interkulturního soužití mezi cizinci a majoritní společností.

InBáze, z. s. je významným průkopníkem ve vztahu k etablování profese "interkulturní pracovník" (dříve také sociokulturní mediátor). V předchozích letech se zasadila o systémové zavedení interkulturních pracovníků do portfolia služeb napomáhajících integraci příchozích cizinců do české společnosti.² Stala se úspěšným realizátorem řady projektů, které rozvíjely interkulturní práci jak na úrovni koncepční, tak i v rámci terénní praxe.

Již v přípravné fázi zpracování projektové fiše na jaře 2019 jsme navázali spolupráci s řadou mateřských a základních škol, a také s několika pracovišti Filozofické fakulty Univerzity Karlovy (dále také "FF UK"),³ které se podílely na tvorbě některých aktivit zejména skrze odborné konzultace. Projekt byl finalizován a podán v partnerství s FF UK (dále také "partner") v červnu 2019.

Projekt svým obsahem navazuje na dosavadní činnost realizátora v rámci předchozích, úspěšně realizovaných projektů, mezi něž patří např. projekty: "[Formování profese „sociokulturní mediátor“ – inspirace portugalským modelem](#)" (2012–2014),⁴ "[Inkluze Interkulturně](#)" (2018–2019),⁵ "[Vzdělávání pedagogů pro práci s dětmi/žáky s OMJ 2020](#)" (01/-12/2020)⁶ a dal.

1.1.2 Informace o realizačním týmu

Realizační tým projektu tvořili zaměstnanci realizátora, kteří se dlouhodobě podíleli na realizaci projektů s obdobným zaměřením, a to jak ve vztahu k rozvoji interkulturní práce, tak

² Např. Koncepce integrace cizinců 2016 – Ve vzájemném respektu, dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/zakladni-dokumenty-k-integracni-politice-ke-stazeni.aspx>

³ Ústav translatologie, Katedra sociální práce, Ústav východoevropských studií.

⁴ Projekt byl podpořen z prostředků ESF v rámci výzvy č. 77 Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ). Cílem projektu bylo sjednotit praxi jednotlivých nevládních organizací při zaměstnávání migrantů v roli tlumočnicků, asistentů či mediátorů a systémově ukotvit a profesionalizovat službu, jejímž cílem je snížení jazykových a sociokulturních bariér při jednání migrantů s veřejnými institucemi. Danou pozici jsme dle inspirace z Portugalska původně pojmenovali sociokulturní mediátor, později jsme ji z důvodů rozdílných kompetencí námi formované profese a profilu mediátora dle Zákona č. 202/2012 Sb., o mediaci redefinovali pod označením "interkulturní pracovník/ce." Pod tímto označením byla tato profese později zařazena do Národní soustavy kvalifikací a Národní soustavy povolání.

⁵ Projekt byl podpořen z prostředků ESF v rámci [výzvy 41](#). OP PPR. Obsahem projektu byla realizace vzdělávacích kurzů pro interkulturní a další odborné pracovníky s cílem získání kombinace teoretických a praktických kompetencí pro výkon interkulturní práce, se zaměřením na oblast školství a vzdělávacího systému v ČR. Součástí projektu byl také pilotní kurz pro zájemce o výkon práce dvojazyčného asistenta v rámci MŠ a ZŠ na území HMP, se zaměřením na metody výuky češtiny jako druhého jazyka, s cílem tyto pracovníky připravit z hlediska potřebných teoretických a praktických kompetencí.

⁶ Projekt byl podpořen z grantu MHMP v rámci Programů celoměstské podpory vzdělávání na území hlavního města Prahy pro rok 2020. Projekt se zaměřoval na realizaci akreditovaných seminářů pro pedagogy s cílem zvýšit jejich dovednosti v oblasti interkulturní komunikace a sensitivity. Cílem bylo jejich seznámení s konkrétními postupy při práci s dětmi/žáky s OMJ ve výuce, principy výuky češtiny jako druhého jazyka a s institucemi, které školám v této oblasti pomáhají.

i ve vztahu k podpoře pedagogických pracovníků a dalších pracovníků ve vzdělávání, kteří pracují s dětmi s OMJ a jejich rodinami.

Celkový úvazek realizačního týmu v aktivitách, které spadaly do přímých způsobilých výdajů projektu, činil 2,35 a byl rozdělen mezi pět pracovníků. V realizačním týmu dále působila finanční manažerka (nepřímé způsobilé náklady) a externí evaluátorka projektu a jeho aktivit (DPP). Do realizačního týmu kromě výše uvedených spadali také externisté, kteří v rámci jednotlivých KA nebo DA projektu působili na pozicích lektorů a garantů vzdělávacích kurzů či doplňujících seminářů, členů zkušební komise, mentorů odborné praxe a dal.

1.2 Klíčové a dílčí aktivity projektu

Projekt sestával z celkem pěti klíčových aktivit (dále také „KA 1-5“) a dvou dílčích aktivit (dále také „DA 1 a 2“). Přehled aktivit projektu uvádíme v tabulce č. 1 níže.

Tabulka č. 2.: Přehled klíčových a dílčích aktivit projektu

#	Obsah aktivity
KA1	Příprava a realizace dvou turnusů vzdělávacího kurzu „ <i>Základy interkulturní práce a interkulturní komunikace na školách</i> “
KA2	Příprava a realizace vzdělávacího programu směřujícího k získání profesní kvalifikace „ <i>interkulturní pracovník</i> “
KA3	Příprava a realizace tří turnusů vzdělávacího kurzu „ <i>Specifika práce asistenta pedagoga pro děti a žáky s odlišným mateřským jazykem</i> “
KA4	Průběžná a závěrečná evaluace projektu
KA5	Procesní, věcné a finanční řízení projektu
DA1	Metodická podpora a doplňující vzdělávání účastníkům projektu
DA2	Příprava a pilotní realizace zkoušky před autorizovanou osobou k získání profesní kvalifikace „ <i>Interkulturní pracovník</i> “

1.2.1 Příprava a realizace vzdělávacích kurzů v rámci KA1 a KA3

Cílem klíčových aktivit 1 a 3 byla realizace vzdělávacích kurzů, zaměřených primárně na pedagogické pracovníky mateřských, základních a středních škol v Praze, kteří pracují s dětmi / žáky s OMJ. Oba typy kurzů, přestože realizované v rámci dvou samostatných klíčových aktivit (KA1, KA3), byly připravovány souběžně, přičemž část prací týkajících se zejména návrhu podoby a skladby vyučovaných témat byla zahájena již od září 2019, a tedy před samotným zahájením projektu.

1.2.1.1. Příprava kurzu a akreditace

První typ kurzu, nazvaný „*Základy interkulturní práce a interkulturní komunikace na školách*“ a spadající pod KA1 byl zaměřen na vybrané aspekty interkulturní práce, jež mohou při své práci využívat i pedagogičtí pracovníci v mateřských, základních a středních školách,

či další odborníci, kteří se věnují vzdělávacím i zájmovým aktivitám pro děti a mládež, kam dochází i děti z odlišného sociokulturního prostředí a děti s OMJ.

Kurz byl akreditován Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy (dále také „MŠMT“) v souladu se [zákonem č. 563/2004 Sb.](#), o pedagogických pracovnících a [vyhláškou č. 317/2005 Sb.](#), o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků na období od 12. 11. 2019 do 11. 11. 2022 v rozsahu 50 hodin teoretické výuky a 30 hodin odborné praxe jako studium k prohlubování odborné kvalifikace.⁷ Kurz proběhl v rámci KA1 ve dvou turnusech, na jaře 2020 a koncem léta 2021 (viz harmonogram v Příloze č. 2).

Tabulka č. 3.: Přehled témat v kurzu „Základy interkulturní práce a interkulturní komunikace na školách“ včetně anotací

Modul 1. Interkulturní práce (29 hod.)	
Název tematického bloku	Dotace
<p>Migrace a integrace</p> <p>Anotace: účastníkům jsou představeny aktuální trendy v oblasti migrace a integrace v ČR (integrační opatření, koncepce integrace cizinců na území HMP). Seznámí se s klíčovými aktéry, kteří v oblasti migrace a integrace v ČR působí (MVČR, SUZ, PČR, NNO). Výuka je organizovaná formou přednášky a návazné diskuse.</p> <p>Lektoři: Mgr. Jan Matěj Bejček</p>	2 hod.
<p>Interkulturní práce v České republice</p> <p>Anotace: účastníci se seznámí s vývojem interkulturní práce v ČR. Účastníkům budou představeny kompetence interkulturních pracovníků formulované v Národní soustavě kvalifikací a aktuální situace na poli interkulturní práce, včetně výkonu interkulturní práce ve školských zařízeních. Účastníci kurzu se dozví o různých formách interkulturní práce v neziskovém sektoru, ve veřejných institucích a na školách na základě konkrétních příkladů z praxe. Prostor je věnován také reflexi hlavních etických dilemat interkulturní práce. Výuka je organizovaná formou přednášek doplněných o skupinovou diskusi, práci s texty a interaktivní cvičení (práce s kazuistikami).</p> <p>Lektoři: Mgr. Natallia Allen, Anna Darašenka, Oksana Belková</p>	7 hod.
<p>Základy poradenství a mediace</p> <p>Anotace: účastníci se seznámí se základy poradenských dovedností, jež tvoří součást práce interkulturního pracovníka. V rámci výuky bude účastníkům představen poradenský proces, jeho průběh a fáze jakož i nezbytné dovednosti pro jeho zvládnutí (např. navázání kontaktu, vytvoření bezpečného prostředí, práce se zakázkou). Vedle poradenských dovedností se účastníci seznámí s vybranými mediačními technikami. Dozví se základní informace k mediaci a k mediačnímu procesu a v rámci praktických nácviků si osvojí základní poradenské a mediační techniky uvedené na kazuistických příkladech, s akcentem na praxi školního prostředí.</p> <p>Lektoři: PhDr. Alice Müllerová, Anna Darašenka, Mgr. Jan Matěj Bejček, Mgr. Natallia Allen</p>	10 hod.
<p>Interkulturní komunikace</p> <p>Anotace: účastníci si vyzkouší řízenou diskusi metodou sociometrie, jejímž předmětem je vyjasnění si očekávání s ohledem na kognitivní či dovednostní složku kurzu. Po úvodním tréninku interkulturní senzitivity se účastníci zaměří na práci s identitou a s interkulturními rozdíly. V poslední části tematického bloku budou účastníci seznámeni s různými úrovněmi, na nichž se mohou setkat s kulturními rozdíly, přičemž budou reflektovat situace, v nichž tyto rozdíly hrají (či mohou sehrávat) významnou roli.</p> <p>Lektoři: Mgr. Dana Moree, Dr.</p>	6 hod.
<p>Komunitní tlumočení</p>	4 hod.

⁷ Č.j.: MSMT-26143/2019-2-799

<p>Anotace: účastníci se seznámí s konceptem komunitního tlumočení a jeho specifiky, a to zejména s ohledem na to, že se jedná o tlumočení nejen mezi různými jazyky, ale také mezi kulturami a různými sociálními kontexty, které je občas potřeba vysvětlovat komunikujícím stranám. Účastníci se dále seznámí s etickými zásadami, jimiž se komunitní tlumočnický řídí, a se základními technikami, které při tomto tlumočení využijí (konsekutivní tlumočení, šeptané simultánní tlumočení a tlumočení z listu). K osvojení tlumočnických technik přispěje praktický nácvik s využitím "role play" a simulace komunikačních situací. Dle profilu účastníků budou využity buď nácvikové techniky pouze v českém jazyce, nebo v kombinaci s cizím jazykem. Důraz bude kladen na tlumočení situací vyplývajících z potřeb každodenní komunikace mezi školou a rodinami žáků s OMJ.</p> <p>Lektoři: Mgr. Jiřina Holkové</p>	
<p>Modul 2. Vzdělávání dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem (21 hod.)</p>	
<p>Název tematického bloku</p>	<p>Dotace</p>
<p>Legislativa, inkluze a inkluzivní vzdělávání. Klíčoví aktéři ve výchovně-vzdělávacím procesu</p> <p>Anotace: tematický blok směřuje účastníky k základní orientaci v legislativě týkající se vzdělávání dětí a žáků s OMJ (z. č. 561/2004 Sb., z. č. 563/2004 Sb., vyhl. 27/2016 Sb.). Účastníci se seznámí se základními pojmy a opatřeními v oblasti inkluzivního vzdělávání, s důrazem na opatření pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu odlišných kulturních a životních podmínek. Účastníci také získají přehled o systému speciálně-pedagogické podpory a podpory od státu v oblasti vzdělávání dětí a žáků s OMJ. Účastníkům budou představeni klíčoví aktéři a jejich kompetence, zároveň také možnosti spolupráce s NNO v této oblasti.</p> <p>Lektoři: Mgr. Klára Martinovská, Ph.D., PaedDr. Dagmar Kapustová</p>	<p>6 hod.</p>
<p>Proces začleňování dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem v mateřských, základních a středních školách</p> <p>Anotace: tematický blok je rozdělen na 3 části dle jednotlivých úrovní v rámci pre-primárního, primárního a sekundárního vzdělávání. Účastníci se seznámí s charakteristikou a základními principy začleňování dětí a žáků s OMJ v mateřských, základních a středních školách v Praze, a to prostřednictvím příkladů dobré praxe. Během interaktivní přednášky je věnován prostor reflexi roli učitele a interkulturního pracovníka.</p> <p>V rámci bloku věnovanému mateřským školám se účastníci seznámí např. s postupem při zápisu dítěte, vstupem dítěte do mateřské školy, s problematikou adaptace na školní prostředí. V bloku k základním školám se účastníci seznámí s praktickými tipy, jak žákům s OMJ ulehčit vstup do ZŠ a jakou jim nabídnout podporu během prvních týdnů pobytu ve třídě (např. příprava na příchod, poskytnutí patronů, tvorba komunikačních kartiček, slovníček, obrázkový režim dne, PLPP apod.) a jak se do tohoto procesu může zapojit interkulturní pracovník.</p> <p>V poslední části věnované středním školám se účastníci seznámí s formami podpory studentů na SŠ a jejich rodin ze strany interkulturního pracovníka (např. poradenská činnost ohledně přijímacího řízení, maturity, nostrifikací apod., podpora během orientace ve škole, tlumočení rodičům). Účastníci dále získají informace o aktuální literatuře, metodách, pomůckách, kurzech, webových portálech, které jsou spojených s tématem.</p> <p>Lektoři: Mgr. Pavla Benešová, DiS., Ing. Bc. Anna Ignatěna, Mgr. Ganna Perederko</p>	<p>9 hod.</p>
<p>Psychologické aspekty migrace</p> <p>Anotace: účastníci se seznámí s psychologickými aspekty migrace dětí a dospívajících a životem prostřednictvím příkladů na několika vybraných kulturách. Blok se věnuje zejména vybraným psychologickým fenoménům, které souvisejí s adaptací na život ve dvou kulturách a projevují se často ve školním prostředí: fenomén vykořenění, fenomén tichého období, vývoj a hledání identity u dětí a dospívajících a další. Je organizovaná formou přednášky doplněné o skupinovou diskusi a interaktivní cvičení, během kterých budou mít účastníci možnost reflektovat možný dopad psychologických aspektů migrace na proces vzdělávání.</p> <p>Lektoři: Mgr. Daria Kovářová</p>	<p>6 hod.</p>
<p>Modul 3. Odborná praxe ve vybrané mateřské, základní či střední škole (30 hod.)</p>	
<p>Anotace: účastníci si během kurzu zvolí pracoviště z nabídky smluvních zařízení (mateřské, základní a střední školy) na němž vykonají odbornou praxi. Cílem této praxe je upevnit a prohloubit si získané znalosti jak v rámci</p>	<p>30 hod.</p>

<p>teoretické výuky, tak i z předchozího vzdělávání či vlastního působení v oblasti vzdělávání. V průběhu praxe se účastníci zapojí do následujících činností (podle požadavků hostitelské organizace):</p> <ul style="list-style-type: none"> - zprostředkování komunikace mezi dětmi a žáky s OMJ, jejich rodinou a personálem školy; - zprostředkování praktických informací o každodenním chodu školy, školského zařízení dětem a žákům s OMJ a jejich rodině (např. Školní řád, pravidla pro omlouvání, režim dne v MŠ/ZŠ/SŠ, informace o stravování apod.). Podpora dítěte/žáka s OMJ v adaptaci na školní prostředí; - základní sociální poradenství pro rodiny dětí a žáků s OMJ/případně studenty SŠ; - předcházení případným nedorozuměním a konfliktům, mediace, vysvětlování kulturních a sociálních kontextů; - zprostředkování kontaktů rodinám dětí a žáků s OMJ na poradenská pracoviště, NNO (právní a sociální poradenství apod.); - poradenství v oblasti začleňování dětí a žáků s OMJ do procesu vzdělávání (účast na přípravě přijetí dítěte/žáka/studenta s OMJ do MŠ/ZŠ/SŠ, podílení se na tvorbě PLPP, účast na přípravě pomůcek, sdílení dobré praxe, metodických materiálů, reflexe psychologických aspektů migrace a jejich dopadů na proces vzdělávání apod.); - účast na/nebo iniciace volnočasových aktivit za účasti dětí a žáků s OMJ; - účast na/nebo iniciace komunitních a školních/mimoškolních aktivit za účasti dětí a žáků s OMJ a jejich rodin a širší veřejnosti. <p>Koordinátoři odborné praxe: Mgr. Natallia Allen</p>	
---	--

Druhý typ kurzu nazvaný „*Specifika práce asistenta pedagoga pro děti a žáky s odlišným mateřským jazykem*“ a spadající pod KA3 byl oproti předchozímu kurzu určen úžeji vymezené skupině posluchačů, kterou tvořili především asistenti pedagoga nebo lidé, kteří působí ať už jako zaměstnanci či jako dobrovolníci v organizacích věnujících se skupinové, výchovně–vzdělávací práci s dětmi. Kurz byl připraven tak, aby si před jeho zahájením mohli účastníci zvolit mezi zaměřením na oblast předškolního vzdělávání v mateřských školách a oblast základního vzdělávání. V kurzu tak účastníci absolvovali pouze společná témata, která byla zahrnuta i do předchozího zmíněného kurzu, zatímco v rámci zvoleného zaměření byli rozděleni vždy na dvě skupiny.

Kurz byl rovněž akreditován Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy v souladu se [zákonem č. 563/2004 Sb.](#), o pedagogických pracovnících a [vyhláškou č. 317/2005 Sb.](#), o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků na období od 03. 12. 2019 do 02. 12. 2022, v rozsahu 45 hodin teoretické výuky a 20 hodin odborné praxe, jako studium k prohlubování odborné kvalifikace.⁸ Kurz proběhl v rámci KA2 ve třech turnusech – zima/jaro 2020, 2021 a podzim 2021.

Tabulka č. 4.: Přehled témat v kurzu „*Specifika práce asistenta pedagoga pro děti a žáky s odlišným mateřským jazykem*“ včetně anotací

Modul 1. Specifika vzdělávání dětí s odlišným mateřským jazykem (26 hod.)	
Název tematického bloku	Dotace
<i>Inkluze a inkluzivní vzdělávání, klíčový aktéři ve výchovně vzdělávacím procesu s důrazem na roli asistenta pedagoga (dvojjazyčného asistenta) v českém školství</i>	6 hod.

⁸ Č.j.: MSMT-34003/2019-1-1027

<p>Anotace: tematický blok směřuje účastníky k základní orientaci v legislativě týkající se vzdělávání dětí a žáků s OMJ (z. č. 561/2004 Sb., z. č. 563/2004 Sb., vyhl. 27/2016 Sb.). Účastníci se seznámí se základními pojmy a opatřeními v oblasti inkluzivního vzdělávání, s důrazem na opatření pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu odlišných kulturních a životních podmínek. Účastníci také získají přehled o systému speciálně-pedagogické podpory a podpory od státu v oblasti vzdělávání dětí a žáků s OMJ. Účastníkům budou představeni klíčoví aktéři a jejich kompetence, zároveň také možnosti spolupráce s NNO v této oblasti. V druhé části bloku se účastníci seznámí s rolí asistenta pedagoga ve vzdělávacím procesu a s možnostmi jeho podpory cílené na děti a žáky s OMJ, a to zejména prostřednictvím příkladů dobré praxe z prostředí pražských škol.</p> <p>Lektoři: Mgr. Klára Martinovská, Ph.D., doc. PhDr. Zbyněk Němec, Ph.D., Mgr. et MgA. Hana Mlynářová</p>	
<p>Specifika při začleňování a vzdělávání dětí s OMJ do výuky (v mateřských a základních školách) – konkrétní typy a praktická cvičení</p> <p>Anotace: účastníci si v rámci svého zaměření zvolí ze dvou bloků – a) blok pro mateřské školy nebo b) blok pro základní školy.</p> <p>a) Mateřské školy: účastníci se seznámí se specifiky práce s dětmi s OMJ z pohledu učitele, speciálního pedagoga – logopeda a asistenta pedagoga. Získají konkrétní návody, jak pracovat s dítětem s OMJ v rámci individuální práce i v rámci skupiny vrstevníků. Na konkrétních příkladech si ukáží, jak vytvořit pozitivní multikulturní klima ve třídě i v celé škole, zaměří se na rozvíjení spolupráce s rodiči dětí. Účastníci se dále dozvědí, co je třeba zohlednit při adaptačním období dítěte s OMJ i v obdobích následujících v mateřské škole zřizované a navštěvované majoritou dané země. Budou jim představeny možnosti využití dostupných výukových materiálů, literatury, didaktických pomůcek, konkrétních her, tištěných a webových zdrojů. Na závěr budou představeny logopedické typy na rozvoj řeči a řečových dovedností, dechová cvičení, rozvoj grafomotoriky, artikulace atd.</p> <p>b) Základní školy: účastníci se seznámí s vybranými principy a metodami práce v heterogenním třídním kolektivu. Na příkladech dobré praxe budou účastníkům představeny dílčí postupy a způsoby začleňování žáků s OMJ do běžné třídy, s akcentem na roli asistenta pedagoga a možnosti podpory žáka s OMJ ve výuce a v rámci třídního kolektivu.</p> <p>Lektoři: Šárka Schejbalová (MŠ), Mgr. Martina Skleničková (MŠ), Mgr. Monika Kubásková (MŠ), Ing. Alžběta Oborná (ZŠ).</p>	4 hod.
<p>Spolupráce asistenta pedagoga a učitele v mateřské / základní škole</p> <p>Anotace: účastníci si v rámci svého zaměření zvolí ze dvou bloků – a) blok pro mateřské školy nebo b) blok pro základní školy.</p> <p>a) Mateřské školy: účastníci se seznámí se základními principy spolupráce a bezkonfliktní komunikace mezi učitelem a asistentem pedagoga v MŠ, postupy při řešení případných konfliktních situací a pozitivní příklady spolupráce a komunikace z praxe. Budou vymezeny kompetence učitele a asistenta pedagoga. Pozornost bude zaměřena i na rozdíl individuální a skupinové práce asistenta pedagoga. V průběhu bloku bude sdílena účastníkům dobrá praxe z inkluzivní mateřské školy, kde lektorky tohoto bloku vyučují v tandemu.</p> <p>b) Základní školy: blok je zaměřen na trénink efektivní týmové spolupráce mezi asistentem pedagoga a učitelem, zejména s ohledem na vzájemné poznání, typy na spolupráci během výuky i mimo ni, a na reflexi kompetencí obou rolí a jejich naplňování, společnou přípravu, komunikaci a předcházení konfliktů. V průběhu bloku bude sdílena účastníkům dobrá praxe z inkluzivní mateřské školy, kde lektorky tohoto bloku vyučují v tandemu.</p> <p>Lektoři: Jana Petrásková (MŠ), Mgr. Veronika Chmelová (MŠ), Bc. Kristýna Zimková (MŠ), Bc. Markéta Rozsypalová (ZŠ), Mgr. Kateřina Bártová (ZŠ)</p>	4 hod.
<p>Psychologické aspekty migrace</p> <p>Anotace: účastníci se seznámí s psychologickými aspekty migrace dětí a dospívajících a životem prostřednictvím příkladů na několika vybraných kulturách. Blok se věnuje zejména vybraným psychologickým fenoménům, které souvisejí s adaptací na život ve dvou kulturách a projevují se často ve školním prostředí: fenomén vykořenění, fenomén tichého období, vývoj a hledání identity u dětí a dospívajících a další. Je organizovaná formou přednášky doplněné o skupinovou diskusi a interaktivní cvičení, během kterých budou mít účastníci možnost reflektovat možný dopad psychologických aspektů migrace na proces vzdělávání.</p>	4 hod.

Lektoři: Mgr. Daria Kovářová	
<p>Výuka češtiny jako druhého jazyka</p> <p>Anotace: účastníci si v rámci svého zaměření zvolí ze dvou bloků – a) blok pro mateřské školy nebo b) blok pro základní školy.</p> <p>a) Mateřské školy: účastníkům budou představeny konkrétní aktivity a hry, jež vedou k rozvoji porozumění a řeči u předškolních dětí. Seznámí se s principy výuky češtiny u dětí s OMJ v předškolním věku. Účastníkům bude dále představena metoda KIKUS spolu s autorskými materiály zaměřenými na výuku češtiny u dětí předškolního věku (pracovní sešit „Nečtu, nepíšu, učím se česky“ a metodika pro práci s pracovním sešitem). Součástí bloku je příprava krátké soustavy aktivit pro kolektiv, v němž jsou inkludovány děti s OMJ.</p> <p>b) Základní školy: Účastníci se seznámí s metodickými postupy výuky a dostupnými materiály (vč. internetových a elektronických zdrojů) k výuce češtiny jako druhého jazyka. Dozví se, jak s materiály pracovat – zejm. ukázkové pracovní listy, instruktážní videa, e-learningové kurzy apod. Během bloku bude účastníkům poskytnut prostor, aby si část výuky vyzkoušeli v rámci řízených aktivit.</p> <p>Lektoři: Šárka Schejbalová (MŠ) Mgr. Petra Lacinová (MŠ), Mgr. et MgA. Hana Mlynářová (ZŠ)</p>	8 hod.
Modul 2. Základy interkulturní komunikace, poradenství a komunitního tlumočení (19 hod.)	
Název tematického bloku	Dotace
<p>Základy poradenství a práce s rodinou dětí s odlišným mateřským jazykem, spolupráce s nestátními organizacemi, které se zabývají integrací migrantů</p> <p>Anotace: účastníci se seznámí se základy poradenských dovedností, zejm. jednotlivé fáze poradenského procesu, dovednosti poradce atd. Procvičí si některé z technik využívaných v poradenství (např. aktivní naslouchání, efektivní komunikace...). Účastníkům budou představeny možnosti spolupráce mateřských a základních škol s NNO, které poskytují podporu a pomoc migrantům (vč. poskytovatelů sociálních služeb). Na závěr bude účastníkům předán přehled institucí nabízejících různé formy podpory cizincům (odborné poradenství, volnočasové či komunitní aktivity, doučování, interkulturní práce, tlumočení či kurzy češtiny a dal.)</p> <p>Lektoři: Mgr. Jana Remenárová, MA., Mgr. Barbora Hanzalová</p>	4 hod.
<p>Interkulturní komunikace</p> <p>Anotace: účastníci si vyzkouší řízenou diskusi metodou sociometrie, jejímž předmětem je vyjasnění si očekávání s ohledem na kognitivní či dovednostní složku kurzu. Po úvodním tréninku interkulturní senzitivity se účastníci zaměří na práci s identitou a s interkulturními rozdíly. V poslední části tematického bloku budou účastníci seznámeni s různými úrovněmi, na nichž se mohou setkat s kulturními rozdíly, přičemž budou reflektovat situace, v nichž tyto rozdíly hrají (či mohou sehrávat) významnou roli.</p> <p>Lektoři: Mgr. Dana Moree, Dr.</p>	7 hod.
<p>Komunitní tlumočení</p> <p>Anotace: účastníci se seznámí s konceptem komunitního tlumočení a jeho specifiky, a to zejména s ohledem na to, že se jedná o tlumočení nejen mezi různými jazyky, ale také mezi kulturami a různými sociálními kontexty, které je občas potřeba vysvětlit komunikujícím stranám. Účastníci se dále seznámí s etickými zásadami, jimiž se komunitní tlumočnické řídí, a se základními technikami, které při tomto tlumočení využijí (konsekutivní tlumočení, šeptané simultánní tlumočení a tlumočení z listu). K osvojení tlumočnických technik přispěje praktický nácvik s využitím "role play" a simulace komunikačních situací. Dle profilu účastníků budou využity buď nácvikové techniky pouze v českém jazyce, nebo v kombinaci s cizím jazykem. Důraz bude kladen na tlumočení situací vyplývajících z potřeb každodenní komunikace mezi školou a rodinami žáků s OMJ.</p> <p>Lektoři: Mgr. Jirina Holkové</p>	4 hod.
<p>Kazuistický seminář</p> <p>Anotace: seminář proběhne po ukončení praxi na zapojených MŠ a ZŠ. Prostor je věnován sdílení</p>	4 hod.

<p><i>příklady dobré praxe, ale také složitějším případům a hledání jejich řešení. Lektori pomohou účastníkům hledat řešení konkrétních situací, přičemž jednotlivé případy z praxe budou v rámci kazuistického semináře řešeny týmově. Pomocí řešení kazuistik si účastníci procvičí dovednosti a ověří znalosti získané z proběhlého kurzu a praxe v MŠ/ZŠ. Kazuistiky budou zaměřeny zejména na tyto okruhy:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Výuka češtiny jako druhého jazyka v MŠ/ZŠ v rámci výuky/běžného dne či individuálního kurzu; - Spolupráce pedagoga s asistentem pedagoga na MŠ/ZŠ; - Specifika práce s dítětem/žákem s OMJ. <p>Lektori: Šárka Schejbalová (MŠ), Mgr. Kateřina Bártová (ZŠ)</p>	
Modul 3. Odborná praxe ve vybrané mateřské, základní či střední škole (20 hod.)	
<p>Anotace: účastníci si během kurzu zvolí pracoviště z nabídky smluvních zařízení (mateřské, základní a střední školy), na němž vykonají odbornou praxi. Cílem této praxe je upevnit a prohloubit si získané znalosti jak v rámci teoretické výuky, tak i z předchozího vzdělávání či vlastního působení v oblasti vzdělávání. V průběhu praxe se účastníci zapojí do následujících činností (podle požadavků hostitelské organizace):</p> <ul style="list-style-type: none"> - podpora dětí a žáků s OMJ během začleňování do výuky, podpora a rozvoj potenciálu dětí a žáků s OMJ ve výchovně-vzdělávacím procesu; - doučování češtiny jako druhého jazyka; - podpora rozvoje mateřského jazyka u dětí a žáků s OMJ; - spolupráce s učitelem, individuální asistence dětem a žákům s OMJ během výuky; - předcházení případným nedorozuměním a konfliktům, vysvětlování kulturních a sociálních kontextů v rámci MŠ a ZŠ; - zprostředkování komunikace mezi dětmi a žáky s OMJ, jejich rodinou a personálem školy; - zprostředkování praktických informací rodičům o každodenním chodu školy, školského zařízení dětem a žákům s OMJ a jejich rodině (např. Školní řád, pravidla pro omlouvání, režim dne v MŠ/ZŠ, informace o stravování apod.). Podpora dítěte/žáka s OMJ v adaptaci na školní prostředí; - zprostředkování kontaktů rodinám dětí a žáků s OMJ na poradenském pracovišti, NNO (právní a sociální poradenství apod.); - poradenství v oblasti začleňování dětí a žáků s OMJ do procesu vzdělávání (účast na přípravě přijetí dítěte/žáka/studenta s OMJ do MŠ/ZŠ/SS, podílení se na tvorbě PLPP, účast na přípravě pomůcek, sdílení dobré praxe, metodických materiálů, reflexe psychologických aspektů migrace a jejich dopadů na proces vzdělávání apod.). <p>Koordinátoři odborné praxe: Mgr. Jana Remenárová, MA., Mgr. Barbora Hanzalová</p>	20 hod.

1.2.1.2 Zajištění odborné praxe

V souvislosti s realizací vzdělávacích kurzů v KA1 a v KA3 jsme navázali spolupráci s více než 30 školskými zařízeními na území HMP. Jednalo se o mateřské a základní školy a jednu střední školu. Výkon odborné praxe byl zajištěn dvěma způsoby:

- 1) V případě, kdy dané pracoviště projevilo zájem o dlouhodobější spolupráci, byla mezi daným pracovištěm a realizátorem projektu uzavřena rámcová „**Smlouva o zabezpečení odborné praxe účastníků projektu Inkluze Interkulturně 2**“, a to na dobu trvání projektu. Na tomto základě pak byla účastníkům kurzů nabízena možnost vykonat na smluvním pracovišti odbornou praxi pod dohledem mentora, jímž byl zpravidla zaměstnanec daného pracoviště, přičemž s každým účastníkem byla pro výkon odborné praxe uzavřena třístranná smlouva (škola-účastník kurzu-realizátor projektu).

2) V případě, kdy účastník projevil zájem vykonat část odborné praxe na škole, k níž měl zaměstnanecký vztah (např. jako asistent pedagoga či učitel) a dané pracoviště neprojevilo zájem o dlouhodobější spolupráci, došlo přímo k uzavření třístranné smlouvy mezi předmětnou školou, účastníkem kurzu a realizátorem projektu, a to pouze na dobu během níž měla být odborná praxe daným účastníkem vykonána. I v tomto případě výkon praxe probíhal pod dohledem mentora. Tato možnost vykonání odborné praxe byla účastníkům umožněna pouze po předchozí dohodě s realizátorem projektu a za předpokladu, že absolvováním takové praxe dojde k naplnění stanovených vzdělávacích cílů předmětného kurzu (buď v KA1 či v KA3).

Pro uznání odborné praxe měl každý účastník uloženou povinnost doložit vyplněný a potvrzený formulář „Rozsah podpory odborné praxe“ (viz příloha č. 4) a „Reflexní zprávu z odborné praxe“ (viz příloha č. 5). Během praxe byla účastníkům poskytována podpora ze strany mentora i ze strany pracovníků realizačního týmu projektu.⁹ Přehled pracovišť, na nichž probíhala odborná praxe uvádíme v příloze č. 1.

1.2.1.3 Lektorský tým

Tým lektorů pro vybraná témata v obou typech vzdělávacích kurzů (KA1, KA3) byl tvořen z většiny externími odborníky z praxe¹⁰ a z akademické oblasti (PedF UK, FHS UK). Část lektorů se podílela kromě výuky i na metodické podpoře v rámci DA1 a na mentoringu v průběhu odborných praxí jednotlivých účastníků.

1.2.2 Příprava a realizace vzdělávacího programu směřujícího k získání profesní kvalifikace „interkulturní pracovník“ v rámci KA2

Vzdělávací program směřující k získání profesní kvalifikace „interkulturní pracovník“ měl, oproti ostatním vzdělávacím aktivitám v projektu, specifické postavení. Důvodem byl jednak obtížnější proces jeho přípravy a následné akreditace, jakož i rozsah a úžeji vymezená skupina účastníků (blíže v podkapitole 1.3).

1.2.2.1 Příprava kurzu a akreditace

Příprava programu byla zahájena bezprostředně po podání žádosti o finanční podporu projektu (červen 2019), ve spolupráci s Filozofickou fakultou Univerzity Karlovy.¹¹ Prvotní koncept kurzu byl zpracován na základě zkušeností z úspěšné realizace obdobného kurzu realizovaného v roce 2014,¹² s názvem „[Kvalifikační kurz pro pracovníky v sociálních službách se zaměřením na asistenci a poradenství migrantům](#)“, který získal akreditaci Ministerstva práce a

⁹ Pracovníci na pozici „Specialista vzdělávacího kurzu“ a „Metodik projektu.“

¹⁰ Zejm. pedagogičtí pracovníci v mateřských, základních a středních školách, pracovníci nestátních neziskových organizací pracujících s cizinci, či samostatně působící experti a dal.

¹¹ Zejm. Katedra sociální práce a Ústav translatologie.

¹² Kurz proběhl jako součást projektu „Formování profese sociokulturní mediátor – inspirace portugalským modelem“, jež realizovala InBáze, z. s. (tehdy InBáze, o. s.), v letech 2012–2014 v partnerství s portugalským Vysokým komisariátem pro imigraci a interkulturní dialog, ACIDI, I. P. Projekt byl podpořen z finančních zdrojů ESF prostřednictvím Operačního programu lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ).

sociálních věcí podle [zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách](#) a prováděcí [vyhlášky č. 505/2006 Sb.](#)¹³

Kurz byl v první verzi rovněž připravován jako kvalifikační kurz pro pracovníky v sociálních službách, a to zejména s ohledem na tyto skutečnosti:

- interkulturní pracovníci působí mnohdy v organizacích, jež jsou poskytovateli sociálních služeb, interkulturní práce však není regulované povolání a pro působení v sociálních službách musí zaměstnanec na této pozici splňovat kvalifikační předpoklady stanovené buď v § 110 či § 115 nebo § 116 [zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách](#).¹⁴
- interkulturní práce je obvykle financována v rámci dotačních titulů, určených v obecné rovině na podporu integrace cizinců, případně dílčích specifických cílů (např. podpora dětí s OMJ apod.), což ji jako službu činí značně nestabilní a závislou na existenci adekvátních dotačních či grantových výzev. Pokud by interkulturní pracovníci splňovali kvalifikační předpoklady pro působení v registrovaných sociálních službách, zvýšil by se potenciál pro větší udržitelnost takové služby, např. v rámci financování vázaného na kapacity relevantních sociálních služeb v krajských sítích.

Při definování obsahu a jednotlivých tematických modulů se do první verze připravovaného kurzu promítly jednak požadavky stanovené v § 37 [vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona o sociálních službách](#), a dále požadavky stanovené ve [výzvě 52. „Posílení kapacit pro interkulturní vzdělávání II.“](#) (bod. 4.1.1.), viz tabulka č. 4 níže.

Tabulka č. 5.: Srovnání požadavků na obsahové zaměření kurzu z hlediska okruhů stanovených vyhláškou 505/2006 Sb. a výzvou 52. OP PPR

Kvalifikační kurz pro pracovníky v sociálních službách dle vyhlášky 505/2006 Sb.	Kurz pro interkulturní pracovníky dle výzvy 52. OP PPR
Minimální rozsah 150 hodin	Minimální rozsah 60 hodin
Povinné tematické okruhy: <ol style="list-style-type: none"> 1. Úvod do problematiky kvality v sociálních službách, standardy kvality sociálních služeb 2. Základy komunikace, rozvoj komunikačních dovedností, asertivita, metody alternativní komunikace 3. Úvod do psychologie, psychopatologie, somatologie 4. Základy ochrany zdraví 5. Etika výkonu činnosti pracovníka v sociálních službách, lidská práva a důstojnost 	Povinné tematické okruhy: <ol style="list-style-type: none"> 1. Migrace a integrace v ČR a EU 2. Sociální služby v ČR 3. Legislativa vztahující se k pobytu a práci migrantů v ČR 4. Interkulturní kompetence 5. Občanská společnost, role klíčových institucí, principy fungování NNO 6. Školství v ČR 7. Prevence a řešení konfliktů (mediace) 8. Etika výkonu interkulturní práce/komunitního tlumočení, etické problémy a dilemata

¹³ Bližší informace o kurzu jsou dostupné In Palašáková, Dita (eds). *Formování profese interkulturní pracovník/ice. Zahraniční zkušenosti, praxe a vzdělávání v ČR*. Praha: InBáze, o.s. 2014 (dostupné i v online podobě z <https://interkulturniprace.cz/co-je-interkulturni-prace/publikace-o-interkulturni-praci/>) a dále na webových stránkách Asociace pro interkulturní práci, z. s. (www.interkulturniprace.cz)

¹⁴ Zpravidla se jedná o dosažené vyšší odborné či vysokoškolské vzdělání v oborech sociální práce, charitativní či pastorační práce a dal., nebo absolvování kvalifikačního kurzu pro pracovníky v sociálních službách.

<p>6. Základy prevence vzniku závislosti osob na sociální službě</p> <p>7. Sociálně právní minimum</p> <p>8. Metody sociální práce</p> <p>9. Základy péče o nemocné, základy hygieny, úvod do problematiky psychosociálních aspektů chronických infekčních onemocnění</p> <p>10. Aktivizační, vzdělávací a výchovné techniky, základy pedagogiky volného času</p> <p>11. Prevence týrání a zneužívání osob, kterým jsou poskytovány sociální služby</p> <p>12. Základy výuky péče o domácnost</p> <p>13. Odborná praxe</p> <p>14. Krizová intervence</p> <p>15. Úvod do problematiky zdravotního postižení</p> <p>16. Zvládání jednání osoby, které je poskytována sociální služba, jestliže toto jednání ohrožuje její zdraví a život nebo zdraví a život jiných fyzických osob, včetně pravidel šetrné sebeobrany</p>	<p>9. Základní metody a techniky sociální práce, poradenské dovednosti, krizová intervence</p> <p>10. Komunitní tlumočení – odborný vhled do sociálně-psychologických, právních a kulturních aspektů tohoto typu zprostředkované komunikace</p> <p>11. Základní slovní zásoba a nácvik tlumočení v cizím jazyce dle vlastní volby</p>
--	--

První koncept kurzu byl navržen v rozsahu 195 hodin výuky a 50 hodin odborné praxe a podán k akreditaci u MPSV, prostřednictvím informačního systému AKRIS, v říjnu 2019. Jednotlivé tematické moduly byly zpracovány tak, aby odpovídaly požadavkům vyhlášky [505/2006 Sb.](#), a zároveň požadavkům [výzvy č. 52](#). Přehled tematických modulů, včetně popisu, uvádíme v tabulce č. 6 níže.

Tabulka č. 6.: Návrh kurzu pro pracovníky v sociálních službách se specializací na oblast interkulturní sociální práce s dětmi a žáky s OMJ a jejich rodinami.

Tematický modul 1	Dotace
<p>Úvod do interkulturní práce</p> <p><i>Vymezení základních pojmů k tématu; historie a vývoj interkulturní práce v ČR; současné pohledy na interkulturní práci; příklady dobré praxe ze zahraničí; vymezení základních pojmů a teoretických východisek interkulturní práce; reflexe činnosti interkulturního pracovníka a uplatnění této profese v praxi (vč. cílových skupin a objektu interkulturní práce).</i></p>	3 hod.
<p>Úvod do sociální práce a sociálních služeb, standardy kvality</p> <p><i>Vymezení základních pojmů k tématu; smysl, účel a cíle sociální práce a sociálních služeb, formy, typy a druhy sociálních služeb v ČR, zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách a související právní předpisy, poskytovatelé sociálních služeb; klienti sociálních služeb; problematika a hodnocení kvality v sociálních službách, standardy kvality sociálních služeb.</i></p>	3 hod.
<p>Sociální politika</p> <p><i>Vymezení základních pojmů (social policy x social politics, sociální riziko a sociální událost, sociální ochrana a dal.); tradiční sociálně politické přístupy; role jednotlivých aktérů sociálně politického dění a vztahy mezi nimi; nástroje sociální politiky; sociální rizika plynoucí z jednotlivých sociálních událostí (zejm. těhotenství, rodičovství, nezaměstnanost, pracovní neschopnost, stáří, smrt živitele).</i></p>	4 hod.
Tematický modul 2	Dotace
<p>Migrace a integrace v ČR</p> <p><i>Výklad základních pojmů z oblasti migrační a azylové problematiky (cizinec x uprchlík, Dublinský systém, Schengenský prostor, Eurodac, dobrovolné návraty a dal.); migrační teorie (push x pull faktory, dobrovolná x</i></p>	6 hod.

<p>nucená, legální x nelegální, dočasná x trvalá, mezinárodní x vnitrostátní), imigrant x emigrant; kategorie cizinců (státní příslušníci třetích zemí x občané EU a jejich rodinní příslušníci, osoby v režimu mezinárodní ochrany); migrační a azylová politika v ČR - historie, vývoj, aktuální situace, statistiky, trendy; systém práce s cizinci a uprchlíky v ČR - klíčoví aktéři, rozdělení kompetencí, poslání a cíle; integrace - východiska, koncepce, realizace v praxi (kompetence, podíl státu x neziskových organizací, průběh).</p>	
<p>Lidská práva a důstojnost Základní právně-filosofická východiska lidskoprávní doktríny; význam svobody člověka v demokratickém právním státě a role práva jakožto základního instrumentu její ochrany; základní východiska právního řádu ČR; lidská důstojnost v životě člověka a v sociální práci (a pomáhajících profesích); odpovědnost sociálního pracovníka ve vztahu k dodržování lidských práv a zachování lidské důstojnosti klientů sociálních služeb (proces nikoliv výsledek); vybrané příklady z praxe Ústavního soudu, diskuse.</p>	4 hod.
<p>Etika výkonu činnosti pracovníka v sociálních službách I. a II. I. Část: Úvod do etiky, seznámení se se základními profesními hodnotami a principy v sociální práci; aplikace etických hodnot, teorií či ctností v profesní praxi; představení vybraných kodexů pomáhajících profesí, zejm. Etický kodex sociálních pracovníků. II. Část: Etika v praxi interkulturních pracovníků; hodnoty, postoje a dilemata v kontextu interkulturního prostředí; předsudky a stereotypy.</p>	8 hod.
<p>Základy komunikace a rozvoj komunikačních dovedností I. a II. I. Část: Úvod do teorie komunikace; druhy komunikace (verbální, neverbální, paraverbální); faktory a mechanismy ovlivňující komunikaci (věk, pohlaví, kulturní původ, sociální status, komunikační styly, životní hodnoty atd.); interkulturní kontext komunikace a související bariéry; komunikační stereotypy a předsudky; zralé formy komunikace (reflexe agresivních pohnutek, asertivní komunikace, prevence manipulace v komunikaci). II. Část: Prostor komunikace (co jej zvětšuje x zmenšuje); zvládnutí zátěžových situací (silné emoce jako překážka); komunikace s člověkem prožívajícím zármutek, strach, paniku, úzkost, vztek a zlost, šok, komunikace se zraněným člověkem, komunikace s člověkem, který nekomunikuje.</p>	7 hod.
<p>Interkulturní komunikace I., II., III. I. Část: Úvod do tématu – práce s očekáváním a potřebami účastníků; řízená diskuse metodou sociometrie – zjištění orientace na kognitivní X dovednostní složky; základní pojmy – interkulturní senzitivita; identita; kultura a kulturní rozdíly – interaktivní práce ve skupinách; úvod do reflexe vlastního prožívání – koncept strachů a potřeb. II. Část: Práce s interkulturními tématy; kulturní rozdíly – úroveň kulturních rozdílů a jejich reflexe ve vztahu k životním rolím a situacím. III. Část: Práce s interkulturními tématy; práce se sebou – využití osobního příběhu a osobní zkušenosti a její uplatnění při kontaktu s lidmi z odlišného kulturního prostředí; cvičení – kulturní a osobnostní identita; souhrn a uzavření tématu.</p>	12 hod.
<p>Tematický modul 3</p>	Dotace
<p>Školský a vzdělávací systém v ČR Základní pojmy v oblasti školství a vzdělávání; aktéři ve výchovně-vzdělávacím procesu; soustava vzdělávání v ČR; celoživotní vzdělávání; uznávání zahraničního vzdělávání, nostrifikace, rekvalifikace.</p>	6 hod.
<p>Začleňování dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem I. – VI. I. Část: Úvod do tématu, legislativa vztahující se k problematice výchovy a vzdělávání (zák. č. 561/2004 Sb., školský zákon; zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících; vyhláška č. 27/2016 Sb.), inkluze a inkluzivní vzdělávání; role interkulturního pracovníka v MŠ, ZŠ, SŠ, aktuální poznatky z praxe, kazuistiky. II. Část: Nástroje podpory dětí a žáků s OMJ – individuální vzdělávací plán; plán pedagogické podpory; školní poradenské pracoviště; pedagogicko-psychologické poradna, speciálně-pedagogická centra. III. Část: Příklady dobré praxe z pražské mateřské školy (MŠ Mezi školami) a z organizace Meta, o.p.s.</p>	27 hod.

<p>IV. Část: Diskuze příkladů dobré praxe z pražské základní školy (ZŠ Květnového vítězství) a z organizace Meta, o.p.s.</p> <p>V. Část: Role interkulturního pracovníka v rámci předškolního, základního a středního vzdělávání; interkulturní pracovník x dvojjazyčný asistent; aktuální poznatky z praxe a rozbor kazuistik.</p> <p>VI. Část: Aktivizační, vzdělávací a výchovné techniky u dětí a žáků s OMJ; příklady praxe v rámci volnočasových a sociálně-aktivizačních programů organizace InBáze, z. s. pro děti a mládež; základy pedagogiky volného času.</p>	
<p>Sociálně-právní minimum I. – IV.</p> <p>I. Část: Právní soustava, prameny práva, odvětví veřejného a soukromého práva; Úvod do teorie práva; základy ústavního práva a jeho prameny (zejm. Ústava, Listina základních práv a svobod); principy občanského a správního práva.</p> <p>II. Část: Vybrané otázky sociálního práva; úvod do sociálního práva (terminologie, kontext, systémy SP, prameny SP), právní ochrana pracovních podmínek (základy pracovního práva).</p> <p>III. Část: Problematika mateřství, rodičovství, zdravotní péče, zdravotní postižení, dávky nemocenského pojištění, důchodové pojištění, nezaměstnanost, provedení systémem sociálního zabezpečení ve vztahu k výše uvedeným sociálním událostem.</p> <p>IV. Část: Základy cizineckého práva (zákon o pobytu cizinců): pobyt státních příslušníků třetích zemí, občanů EU a jejich rodinných příslušníků na území ČR; práva a povinnosti cizinců pobývajících na území ČR; správní orgány, které mají v kompetenci pobyt cizinců na území ČR (Odbor azylové a migrační politiky MV ČR, Správa uprchlických zařízení, služba cizinecké policie ČR, Ministerstvo zahraničních věcí); průběh správního řízení o pobytu cizince na území ČR, řízení o správním vyhoštění a důvody pro jeho uložení. Problematika mezinárodní ochrany (zákon o azylu): pojem mezinárodní ochrana a její formy v českém právním řádu; řízení o mezinárodní ochraně a podmínky jejího udělení; práva a povinnosti žadatelů o mezinárodní ochranu a dále osob s uděleným azylem anebo doplňkovou ochranou; příklady z praxe. Sociální zabezpečení cizinců žijících na území ČR: Nejčastější sociální situace cizinců žijících v ČR v kontextu soudobé praxe NNO; sociální a další veřejné služby pro cizince; nárok na výplatu nepojistných sociálních dávek (státní sociální podpora; pomoc v hmotné nouzi; dávky pro osoby se zdravotním postižením); pojistné dávky v případě pracovní neschopnosti či nezaměstnanosti; klíčové správní orgány a jejich činnost.</p>	18 hod.
<p>Metody sociální práce I. a II.</p> <p>I. Část: Identifikace potřeb klienta – systém PBSP (Pesso Boyden System Psychomotor) potřeb a hierarchie potřeb podle Abrahama Maslowa; proces zplnomocňování klienta a kroky, které předcházejí závislosti klienta na sociální službě; síťování a přechod do návazných služeb; vybrané metody sociální práce ve vztahu k jednotlivci a skupině.</p> <p>II. Část: Metody sociální práce s komunitou; specifika interkulturní práce s cizinci, jejich rodinami a dětmi s OMJ – rozbor kazuistik, příklady z praxe organizace Integrované centrum Praha, o. p. s.</p>	12 hod.
<p>Základy poradenství</p> <p>Základní poradenské techniky a dovednosti; představení poradenského procesu cíle, fáze, strategie); role a dovednosti poradce (navázání kontaktu – první kontakt s klientem, vytvoření bezpečného prostředí, práce se zakázkou klienta, individuální plánování, hodnocení); nácvik poradenských dovedností (př. aktivní naslouchání, metody efektivní komunikace); strategie a metody komunikace poradce se školou a rodinou v kontextu interkulturní práce s rodinami a dětmi s OMJ.</p>	4 hod.
<p>Základy mediace</p> <p>Základní pojmy, cíl mediace, důvody volby mediace a oblasti, kde se nejvíce využívá (typy sporů); principy, fáze mediace, role a zázemí mediátora; prezentace specifík interkulturní mediace a reflexe možných překážek dosažení dohody; praktický nácvik komunikačních technik používaných v mediaci; diskuse a reflexe případných těžkostí jednotlivých fází mediace a strategie dalšího postupu doporučené pro mediátora.</p>	6 hod.
<p>Základy psychologie a psychopatologie I. a II.</p> <p>I. Část: seznámení se s vybranými pojmy v oblasti psychologie: osobnost, typologie osobnosti, norma, normalita, temperament, charakter, motivace; poruchy psychických funkcí (vnímání, pozornost, paměť,</p>	10 hod.

<p>myšlení, intelekt atd.); vybrané duševní poruchy a jejich projevy: demence, afekční poruchy chování, úzkostné stavy, schizofrenie.</p> <p>II. Část: zaměření na oblast cílové skupiny - "migranti a azylanti" se zvláštním důrazem na děti a žáky s OMJ. Tematické zaměření na psychologické aspekty migrace (negativní x pozitivní); migrační zkušenost dětí a dospívajících – život v několika kulturách; vybrané psychologické fenomény, související s adaptací na život ve dvou kulturách, projevy ve školním prostředí (fenomén vykořenění, fenomén tichého období, vývoj a hledání identity u dětí a dospívajících a dal.); příklady z praxe pedagogicko-psychologické poradny pro Prahu 10; příklady intervencí interkulturního pracovníka.</p>	
<p>Krizová intervence I. a II.</p> <p>I. Část: Úvod do krizové intervence, základní informace o krizové intervenci; rozdíly mezi KI a psychoterapií; vznik a průběh krizí; strategie řešení krize s důrazem na KI „tváří v tvář“, její principy, základní postupy a techniky. Trénink základních kroků KI (metoda 8 kroků), nácvik ve skupinách, reflexe a zpětná vazba.</p> <p>II. Část: Trénink základních kroků KI (metoda "8 kroků"), nácvik ve skupinách, reflexe a zpětná vazba.</p>	16 hod.
<p>Rizika a jejich prevence při poskytování služby a základy šetrné sebeobrany</p> <p>Agresivita a její příčiny; agresivní klient; jak rozpoznat reálná a hypotetická rizika – rizikové situace v sociálních službách; prevence konfliktu a napadení; možnosti šetrné sebeobrany; hrozby s přesahem do soukromí; relevantní legislativa; praktické nácviky v rámci modelových situací – rozpoznání agrese a hrozícího útoku, komunikace s agresorem, odvrácení útoku.</p>	4 hod.
Tematický modul 4	Dotace
<p>Základy somatologie, první pomoc a základy ochrany</p> <p>Stavba lidského těla – buňka, tkáň, orgány, orgánové soustavy a jejich funkce; první pomoc při krvácení, bezvědomí, šoku a závažných poraněných; základy ochrany zdraví – definice zdraví, podpora zdraví, primární prevence.</p>	4 hod.
<p>Základy hygieny a epidemiologie</p> <p>Základy hygieny – dezinfekce, hygiena v každodenní praxi, proces šíření nákazy, protiepidemická opatření; subjektivní a objektivní příznaky nemocí; vybraná chronická onemocnění a jejich psychosociální dopady.</p>	3 hod.
<p>Úvod do problematiky zdravotního postižení</p> <p>Definice postižení, změna schopnosti, speciální potřeby; kategorie a typy postižení; vymezení speciálních potřeb u vybraných typů postižení; přístup ke vzdělávání a zaměstnání; předsudky a společenské stigma.</p>	4 hod.
<p>Základy péče o nemocné a základy výuky péče o domácnost</p> <p>Základní informace týkající se problematiky péče o nemocné; nejčastější problémy, které se mohou v průběhu poskytování péče vyskytnout; problematika bolesti a její léčby; kvalita života uživatelů v hospicové péči; zásady hygieny a pojem nozokomiální nákaza a jak ji předejít; zajištění péče a chodu domácnosti; úprava prostředí a bezpečnost bytu; kompenzační pomůcky a jejich financování; dávky pro osoby se zdravotním postižením, seniory apod.; pomoc při zprostředkování kontaktu se společenským prostředím.</p>	4 hod.
<p>Prevence týrání a zneužívání klientů sociálních služeb</p> <p>Objasnění pojmů – zneužívání, týrání a zanedbávání péče v oblasti sociálních služeb; syndrom EAN a možné projevy agrese vůči klientům; přehled typických znaků násilí nebo špatného zacházení, jejich příčiny a důsledky; téma moci a bezmoci v sociálních službách; základní kroky, jak postupovat v případě zneužívajícího chování ke klientům, a možné způsoby prevence.</p>	2 hod.
Tematický modul 5	Dotace
<p>Základy teorie a praxe komunitního tlumočení I. a II.</p> <p>I. Část: Úvod do teorie a praxe komunitního tlumočení; rozvoj důležitých tlumočnických kompetencí (poslechové, analytické, komunikační, krátkodobá paměť, soustředěná pozornost a pohotovost); rozvoj strategie obsahové analýzy mluveného projevu, strategie a taktik memorování, eliminace redundancí, identifikace dominantních složek a obsahová syntéza (včetně případné generalizace); role komunitního tlumočnicka; etické požadavky na</p>	14 hod.

<p><i>výkon profese; řešení krizových tlumočnických i lidských situací v různém prostředí, prevence konfliktu; základní tlumočnické techniky (tlumočnický zápis, bilaterální/dialogické konsekutivní tlumočení, tlumočení z listu, šušotáž).</i></p> <p>II. Část: <i>Praktické procvičování vybraných tlumočnických technik (tlumočnický zápis, bilaterální/dialogické konsekutivní tlumočení, tlumočení z listu, šušotáž); technika mluveného projevu – aspekty řečové komunikace, principy mluveného projevu, praktický nácvik dovedností řečníka (dechová cvičení, zvládnutí stresu, hlasová cvičení, cvičení výslovnosti, rytmu, tempa a modulace řeči), neverbální složky komunikace v interkulturním kontextu; rozbor specifických tlumočnických situací.</i></p>	
<p>Jazykový modul (EN / ES / RU / UK / VN) I. – III.¹⁵</p> <p>I. Část: <i>Ústní reprodukce a sumarizace psaných a mluvených projevů (ve stejném jazyce i s převodem do druhého jazyka); paměťová cvičení, tlumočení krátkých úseků bez zápisu (monolog, dialog) se zaměřením na specifická témata komunitního tlumočení a interkulturní práce v prostředí sociálních služeb a školství (konzultace v poradenství, tlumočení při návštěvě školy – třídní schůzky, zápis dítěte do školy, krizové situace a dal.).</i></p> <p>II. a III. Část: <i>nácviky komunitního tlumočení a interkulturní práce ve vztahu ke specifickým situacím vztahujícím se k sociální práci a školnímu prostředí, diskuse a reflexe; nácvik (osvojení a zautomatizování) aktivní i pasivní slovní zásoby, tvorba glosářů, práce se slovníky, rešerše, práce s paralelními texty.</i></p>	14 hod.
<p>Tematický modul 6</p>	<p>Dotace</p>
<p>Odborná praxe I. a II.</p> <p>I. praxe v zařízeních sociálních služeb, která poskytují služby interkulturních pracovníků – InBáze, z. s. (služby odborné sociální poradenství a sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi); Sdružení pro integraci a migraci, z. s. (služba odborné sociální poradenství) a Integrované centrum Praha, o.p.s. (služba odborné sociální poradenství). Obsahem praxe je stanovení osobnostních a profesních cílů učení, účast na praxi (zapojení se do chodu pracoviště), reflexe naplnění cílů učení a zpracování reflexní zprávy z praxe v rozsahu 4–6 normostran obsahující alespoň 1 kazuistiku (rozsah praxe činí 20 hodin)</p> <p>II. praxe ve vybrané smluvní mateřské, základní nebo střední škole (případně kombinace) - smluvními školami jsou: MŠ se speciálními třídami DUHA (Praha 5), MŠ Mezi školami (Praha 13), ZŠ Květnového vítězství (Praha 4), ZŠ Grafická (Praha 5), SŠ mezinárodních a veřejných vztahů, Střední odborná škola, s.r.o. (Praha 4). Obsahem praxe je stanovení osobnostních a profesních cílů učení, účast na praxi (zapojení se do chodu pracoviště), reflexe naplnění cílů učení a zpracování reflexní zprávy z praxe v rozsahu 4–6 normostran (rozsah praxe činí 30 hodin)</p>	50 hod.

Žádost o akreditaci nebyla vyhověna. Níže shrnujeme hlavní důvody, na jejichž základě akreditační komise kurzu neudělila akreditaci:

- předložený koncept kurzu byl úzce zaměřený pouze na cílovou skupinu migrantů, zejména pak na děti s OMJ;
- specifická část kurzu zaměřená na interkulturní práci by neměla být součástí kvalifikačního kurzu pro pracovníky v sociálních službách, ale samostatného programu profesního vzdělávání určeného např. sociálním pracovníkům;
- vstupní požadavky pro účast kurzu (bližší v části 1.3, tabulka č. 8) nebyly z hlediska výkonu práce pracovníka v sociálních službách shledány jako důvodné;
- u některých témat byla shledána nedostačující časová dotace pro výuku;¹⁶

¹⁵ Výuka probíhala ve skupinách podle zvolené jazykové specializace.

¹⁶ Jednalo se o témata, která ve vztahu k náplni práce interkulturního pracovníka byly v kurzu akcentována spíše okrajově, nicméně z pohledu akreditační komise se jednalo o témata, která tvoří dominantní část práce pracovníků v sociálních službách. Jednalo se o: téma **kvality v sociálních službách a standardy kvality** (3 h), **prevence týrání a zneužívání osob**,

- odborná praxe v zařízeních sociálních služeb (též *odborná praxe I.*) zahrnovala pouze služby pracující s cílovou skupinou migrantů, přičemž z hlediska druhů služeb se jednalo o služby sociálního poradenství a služby sociální prevence (absentovaly služby sociální péče);
- odborná praxe ve školských zařízeních (též *odborná praxe II.*) by neměla být součástí kurzu pro pracovníky v sociálních službách.

Přestože řada z uvedených výhrad neměla oporu v zákoně o sociálních službách, v jeho prováděcí vyhlášce ani v dalších relevantních předpisech, rozhodli jsme se upustit od snahy o získání akreditace kurzu jakožto kvalifikačního kurzu pro pracovníky v sociálních službách. V rámci pracovní skupiny, tvořené realizačním týmem projektu a garanty průřezových vzdělávacích oblastí (sociální práce, školství a vzdělávání, tlumočení a migrační oblast), jsme proto diskutovali, jakým způsobem dále postupovat.

Vzhledem k zavedení profese „*interkulturní pracovník*“ do [Národní soustavy kvalifikací](#) (NSK) a [Národní soustavy povolání](#) (NSP) v roce 2018 (Dohnalová – Danyljuková, 2019; Dohnalová, 2020; Bejček, 2020), jsme se rozhodli pro úpravu navrženého konceptu a pro zpracování žádosti o akreditaci vzdělávacího programu směřujícího k získání profesní kvalifikace podle [zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání](#).

Upravený koncept vzdělávacího programu byl pojat jako rekvalifikační program ve smyslu § 110 a násl. [zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti](#). Nově koncipovaný kurz (viz tabulka č. 6 níže) zahrnoval ve své podstatě většinu tematických okruhů z původního návrhu, přičemž došlo k vyjmutí témat, která bezprostředně nesouvisí s výkonem interkulturní práce a která zároveň neodpovídají kritériím, jež jsou součástí kvalifikačního standardu profese interkulturní pracovník. Tento postup mj. umožnil zvýšit časovou dotaci u většiny témat, která jsme nahlíželi jako klíčová (zejm. nácvik slovní zásoby a tlumočení, oblast vzdělávání dětí s OMJ, metody a nástroje pro případovou práci a dal.). Součástí kurzu se stalo také povinné poučení o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci. Celkový rozsah tak činil 201 hodin výuky a 50 hodin odborné praxe.

Tabulka č. 7.: Obsah vzdělávacího programu směřujícího k získání profesní kvalifikace „interkulturní pracovník“

Téma výuky	Dotace
<p>Školení o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci</p> <p><i>Anotace:</i> účastníci se seznámí se základními informacemi týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, zejm. s ohledem na pohyb ve školících prostorách a na pracovištích odborné praxe. Obsahem přednášky jsou tato témata: bezpečnost prováděné práce, mimořádné události, zacházení s elektrickými spotřebiči, manipulace s břemeny právní úprava BOZP. Na závěr přednášky účastníci s lektorem absolvuji relevantní otázky v online testu.</p> <p><i>Lektoři:</i> Ing. Karel Fronk</p>	1 hod.
<p>Úvod do interkulturní práce</p>	6 hod.

kterým jsou poskytovány sociální služby (2 h), základy péče o domácnost (1,5 h), úvod do zdravotního postižení (4 h), a zvládání jednání osoby, kterým je poskytována sociální služba, ..., včetně pravidel šetrné sebeobrany (4 h). Ve svém vyjádření akreditační komise uvedla, že (...) „v uvedeném rozsahu není možné získat základní přehled o problematice a potřebné kompetence pro výkon práce pracovníka v sociálních službách.“

<p>Anotace: Cílem „úvodní“ přednášky je seznámení účastníků kurzu s konceptem interkulturní práce v ČR, reflexe pojmu „interkulturní“ a vybraných pohledů na interkulturní práci jako profesi. V rámci přednášky budou probírána zejména témata: historie a vývoj interkulturní práce v ČR; příklady dobré praxe ze zahraničí; vymezení základních pojmů a teoretických východisek interkulturní práce; reflexe činnosti interkulturního pracovníka a uplatnění této profese v praxi (vč. cílových skupin a objektů interkulturní práce). Účastníkům budou dále představeny kompetence interkulturních pracovníků formulované v Národní soustavě kvalifikací a aktuální situace na poli interkulturní práce, včetně výkonu interkulturní práce ve školských zařízeních. Účastníci kurzu se dozví o různých formách interkulturní práce v neziskovém sektoru, ve veřejných institucích a na školách na základě konkrétních příkladů z praxe. Výuka je organizovaná formou přednášek doplněných o skupinovou diskusi, práci s texty a interaktivní cvičení (práce s kazuistikami).</p> <p>Lektoři: Mgr. Natallia Allen</p>	
<p>Migrace a integrace v ČR a EU</p> <p>Anotace: blok je rozdělen do dvou částí. V první části se účastníci seznámí s klíčovými pojmy v oblasti migrace a integrace (cizinec x uprchlík, státní příslušník třetí země x občan EU, emigrace x imigrace, push x pull faktory migrace a dal.). součástí přednášky je dále historie a vývoj soudobé migrační politiky ČR, aktuální situace a rozbor imigračních trendů optikou dostupných dat a studií. V následné druhé části se účastníci seznámí s historií vybraných národnostních menšin v ČR. Během celé přednášky bude kladen důraz na aktivní zapojení účastníků do diskuze a reflexe jednotlivých témat.</p> <p>Lektoři: Mgr. Jakub Tesař</p>	10 hod.
<p>Základy komunikace a komunikačních dovedností</p> <p>Anotace: účastníci získají základní informace o mezilidské komunikaci v kontextu sociální psychologie, získají znalosti, které jim umožní uvažovat o způsobech komunikace ovlivňujících mezilidské chování, o možnostech, jak komunikační dovednosti reflektovat a kultivovat. Vyzkouší si konkrétní postupy, jak zvládat náročné komunikační situace spojené s komunikací v náročných podmínkách – ve vypjatých emočních stavech, komunikací v tlaku a tísní. Přednáška je koncipována jako příprava pro návazný blok věnovaný tématu interkulturní komunikace.</p> <p>Lektoři: PhDr. Daniela Vodáčková</p>	10 hod.
<p>Interkulturní komunikace</p> <p>Anotace: blok kombinuje prvky přednášky a interaktivní výuky formou nácviků a diskuzí. V úvodu se účastníci zaměří na práci s očekáváním a potřebami a řízenou diskusi metodou sociometrie (zjištění orientace na kognitivní X dovednostní složky). Účastníkům budou následně představeny základní pojmy – interkulturní senzitivita; identita; kultura a kulturní rozdíly na něž naváže interaktivní práce ve skupinách se zaměřením na úvod do reflexe vlastního prožívání – koncept strachů a potřeb. Druhá část se zaměřuje na práci s interkulturními tématy a kulturní rozdíly – úroveň kulturních rozdílů a jejich reflexe ve vztahu k životním rolím a situacím. V poslední části bloku se zaměří na práci se sebou, tj. jak při kontaktu s lidmi z odlišného kulturního prostředí uplatnit svůj osobní příběh a osobní zkušenost.</p> <p>Lektoři: Mgr. Dana Moree, Dr.</p>	12 hod.
<p>Úvod do problematiky lidských práv a lidské důstojnosti v kontextu interkulturní práce</p> <p>Anotace: Účastníci se seznámí se základními právně-filozofickými východisky lidskoprávní doktríny, která by jim měla umožnit správně rozumět významu svobody člověka v demokratickém právním státě a roli práva jakožto základního nástroje její ochrany (a nikoli jakožto nástroje řízení člověka veřejnou mocí). Význam bude věnován především významu základního východiska právního řádu ČR v podobě uznání přirozeného práva člověka brát se o své štěstí a štěstí své rodiny a osob člověku blízkých způsobem, který bezdůvodně nepůsobí újmu druhým, a situacím, kdy k němu může docházet k narušení tohoto principu (situace zolášť zranitelných skupin, pokud jde o uplatňování státního paternalismu – především děti, lidé s mentálním či psychosociálním postižením). Bude vysvětlen též obsah lidské důstojnosti jako zákaz činit z člověka pouhý předmět vůle jiného či pouhý předmět společenských poměrů (tedy zákaz instrumentalizace člověka), jak byl definován v judikatuře Ústavního soudu, a důsledky tohoto obsahu lidské důstojnosti pro sociální práci – uznání autonomie vůle člověka, uznání práva člověka na odlišnost a jinakost, uznání práva člověka na nezávislý způsob života, nezbytnost zaměřovat se nejen na práci s člověkem, nýbrž rovněž na práci s prostředím, v němž člověk žije, a na odstraňování strukturálních bariér, které oprávněnému člověku brání realizovat jeho základní práva na</p>	3 hod.

<p>rovnoprávném základě s ostatními. Ve vazbě na obsah lidské důstojnosti bude věnována též pozornost odpovědnosti interkulturního pracovníka jako toho, kdo nemůže jednat optikou odpovědnosti za výsledek, nýbrž toliko optikou odpovědnosti za proces. Závěr přednášky je věnován otázce rovnosti – obsahu i významu formální i materiální rovnosti, konfliktu rovnosti příležitostí v. rovnosti výsledků, jakož i novému konceptu tzv. inkluzivní rovnosti jako sledovanému lidskoprávnímu ideálu, vycházejícího z rovnosti příležitostí, ale zdůrazňujícího i význam zapojení (participace) oprávněných osob na životě celé společnosti.</p> <p>Lektoři: Mgr. Anna Hofschneiderová</p>	
<p>Etika v pomáhajících profesích se zaměřením na výkon interkulturní práce</p> <p>Anotace: obsahem přednášky je úvod do etiky, seznámení se se základními profesními hodnotami a principy v sociální práci, které si osvojuje i interkulturní práce a aplikace etických hodnot, teorií či ctností v profesní praxi. Účastníci se seznámí s vybranými kodexy pomáhajících profesí, zejm. Etický kodex sociálních pracovníků, etický kodex interkulturního pracovníka a dal. Účastníci budou následně zapojeni do diskuze ke klíčovým etickým hodnotám interkulturního pracovníka, přičemž prostor bude věnován také dilematům v kontextu interkulturního prostředí a v neposlední řadě také předsudečnému a stereotypizujícímu jednání.</p> <p>Lektoři: PhDr. Daniela Vodáčková, Mgr. Jan Matěj Bejček, Mgr. Natallia Allen</p>	5 hod.
<p>Základy cizineckého a azylového práva se zaměřením na vstup a pobyt cizinců na území ČR</p> <p>Anotace: blok je tematicky rozdělen do tří částí. První část je věnována základním pojmům v oblasti cizineckého a azylového práva a základním principům cizineckého a azylového práva. V druhé části se účastníci seznámí s jednotlivými druhy pobytových oprávnění podle zák. č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců a s průběhem správního řízení o pobytu cizinců na území ČR. Poslední, třetí část je věnována problematice mezinárodní ochrany, zejm. řízení o mezinárodní ochraně podle zák. č. 325/1999 Sb., o azylu, a dále právům a povinnostem žadatelů o mezinárodní ochranu, azylantů a osob s udělenou doplňkovou ochranou. V průběhu výuky budou účastníkům představeny komentované příklady z praxe.</p> <p>Lektoři: Mgr. Adéla Tukhi</p>	10 hod.
<p>Úvod do sociální politiky:</p> <p>Anotace: Účastníci se seznámí se základy oboru sociální politika a získají základní orientaci v relevantní odborné terminologii a tradičních sociálně politických přístupech. Účastníci dále získají příležitost porozumět rolím jednotlivých aktérů sociálně politického dění, vztahům mezi nimi, stejně jako nástrojům, které jsou aplikovány za účelem prevence, mírnění či odstranění sociálních rizik a sociálních událostí.</p> <p>Lektoři: PhDr. Kateřina Šámalová, Ph.D.</p>	4 hod.
<p>Základy sociálního práva</p> <p>Anotace: přednáška volně navazuje na téma sociální politiky, přičemž se zaměřuje na vybrané otázky sociálního práva, zejm. terminologie, kontext, systémy a prameny sociálního práva) a dále základům pracovního práva.</p> <p>Lektoři: PhDr. Kateřina Šámalová, Ph.D.</p>	6 hod.
<p>Sociální zabezpečení cizinců v ČR</p> <p>Anotace: blok se zaměřuje na systém sociálního zabezpečení optikou vybraných sociálních událostí v kontextu pobytu cizinců na území ČR. Účastníci se seznámí s jednotlivými pilíři sociální ochrany v ČR (sociální pojištění – sociální podpora a sociální pomoc / péče). Během přednášky bude účastníkům objasněn systém peněžité pomoci (sociální dávky) a sociálních či návazných služeb, včetně představení hlavních aktérů (MPSV, Úřad práce ČR, Česká správa sociálního zabezpečení a dal.).</p> <p>Lektoři: Mgr. Jan Matěj Bejček</p>	3 hod.
<p>Sociální služby a sociální práce v souvislosti s podporou cizinců žijících v ČR</p> <p>Anotace: přednáška volně navazuje na téma „sociálního zabezpečení.“ Cílem přednášky je vymezení základních pojmů v oblasti sociálních služeb a sociální práce se zaměřením na provázanost k interkulturní práci, jež ve velké míře teorie a metody sociální práce uplatňuje. Účastníci se seznámí se smyslem, účelem a cíli sociální práce a sociálních služeb, (formy, typy a druhy sociálních služeb v ČR), s klíčovými právními předpisy (zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách a prováděcí vyhláška 505/2006 Sb.) a s problematikou a hodnocení kvality v sociálních službách, (standardy kvality sociálních služeb).</p>	3 hod.

<p>Lektoři: Mgr. Jan Matěj Bejček</p>	
<p>Role, hranice a profesionalita pracovníků v pomáhajících profesích, prevence vzniku závislosti klientů na podpůrných službách</p> <p>Anotace: přednáška navazuje na téma „sociální služby a sociální práce v souvislosti s podporou cizinců žijících v ČR“ a zaměřuje se na aspekty osobních hranic a profesionality při poskytování pomoci a podpory klientům pomáhající služby. Důraz je kladen na téma „moci“ a „kontroly“ v rámci vztahu mezi klientem a interkulturním pracovníkem a na téma vlastních hranic, které směřuje jak k ochraně pracovníka před negativními vlivy (např. syndrom vyhoření) tak i klienta z hlediska možného vzniku závislosti na službě.</p> <p>Lektoři: Mgr. Jan Matěj Bejček</p>	<p>2 hod.</p>
<p>Metody práce s jednotlivcem a rodinou</p> <p>Anotace: obsah přednášky vychází primárně z oboru sociální práce (individuální sociální práce), jejíž metody jsou v interkulturní práci výrazně uplatňovány. Během přednášky je pozornost věnována vybraným přístupům v případové práci s jednotlivcem (např. na klienta orientovaný přístup, systemický přístup, úkolově orientovaný přístup) a jejich aplikaci v praxi. Následná část je věnována práci s rodinou. Účastníci se seznámí s klíčovými aktéry v oblasti sociálně-právní ochrany dětí a dále s vybranými nástroji pro práci s rodinou (např. genogram, ekomapa, case management, rodinné konference a dal.).</p> <p>Lektoři: doc. PhDr. David Urban, Ph.D.</p>	<p>8 hod.</p>
<p>Základy poradenství</p> <p>Anotace: obsahem bloku je seznámení účastníků se základy poradenských dovedností. Teoretická část je zaměřena na proces poradenství (cíle, fáze a strategie), role a dovednosti poradce (navázání kontaktu, vytvoření bezpečného prostředí, práce se zakázkou, individuální plánování, hodnocení). Praktická část se poté zaměřuje na nácvik poradenských dovedností (např. aktivní naslouchání), kde bude účastníkům věnován prostor, aby si ve skupinách na konkrétních kazuistikách vyzkoušeli jednotlivé poradenské fáze. Účastníci se během výuky seznámí také s různými strategiemi a metodami komunikace mezi školou a rodinou v kontextu interkulturní práce.</p> <p>Lektoři: PhDr. Alice Müllerová, Mgr. Jan Matěj Bejček, Anna Darašenka, Mgr. Natallia Allen</p>	<p>8 hod.</p>
<p>Základy mediace</p> <p>Anotace: účastníkům se seznámí se základními pojmy, cíli mediace, důvody volby mediace a oblastmi, v nichž se mediace nejvíce využívá (typy sporů). Blok se dále zaměřuje na principy, fáze mediace, roli a zázemí mediátora. V neposlední řadě budou prezentovány specifika interkulturní mediace a v této souvislosti reflektovány možné překážky dosažení dohody. Součástí bloku jsou praktická cvičení, během nichž je věnován prostor pro nácvik komunikačních technik používaných v rámci mediace a pro následnou reflexi (např. těžkosti jednotlivých fází mediace a strategie dalšího postupu doporučené pro mediátora).</p> <p>Lektoři: Ing. Mgr. Andrea Csirke</p>	<p>6 hod.</p>
<p>Základy krizové intervence</p> <p>Anotace: blok je zaměřen na úvod do krizové intervence, během něhož se účastníci dozvědí základní informace o krizové intervenci jako metodě první psychické pomoci. V úvodu je věnován prostor pro vymezení rozdílů mezi krizovou intervencí a psychoterapií a pro definici a vysvětlení základních pojmů, vč. vzniku a průběhu krize. Po úvodní části si účastníci ve skupinkách vyzkouší jednotlivé základní kroky krizové intervence „tváří v tvář“ s následnou reflexí.</p> <p>Lektoři: MUDr. Robert Kačenač</p>	<p>16 hod.</p>
<p>Terénní práce</p> <p>Anotace: přednáška se věnuje práci s cizinci v jejich přirozeném prostředí (v terénu). Během výuky budou s účastníky rozebírány také příklady z praxe lektora (např. v rámci organizace La Strada, v níž lektor působí). V rámci výuky je věnován prostor také tématu bezpečnosti při výkonu terénní práce, práci s agresivním klientem (příčiny agresivity, rozpoznání hypotetických a reálných rizik, rizikové situace a dal.) a dále zásadám šetrné sebeobrany (rozpoznání agrese a hrozícího útoku, komunikace s agresorem, odvrácení útoku).</p> <p>Lektoři: Mgr. Michal Krebs</p>	<p>4 hod.</p>

<p>Komunitní interkulturní práce</p> <p>Anotace: blok se věnuje tématu komunitní práce s migranty a s osobami s migračním původem a rolí interkulturních pracovníků při plánování, organizaci či realizaci komunitních aktivit. Vzhledem k specifčnosti tématu jsou v rámci přednášek sdíleny praktické zkušenosti z realizace komunitních aktivit v organizacích InBáze, z. s a Integrační centrum Praha, o. p. s., které se dlouhodobě komunitním aktivitám věnují. Součástí je i workshop k přípravě vlastní komunitní aktivity.</p> <p>Lektoři: Mgr. Miroslava Danyljuková, Oksana Belková, Anna Darašenka</p>	6 hod.
<p>Základy občanské participace</p> <p>Anotace: přednáška volně navazuje na téma „komunitní interkulturní práce.“ Výuka je směřována k základům občanské angažovanosti a k její podpoře skrze aktivizaci lokálních komunit a jejich zapojení do veřejného dění. Účastníci získají základní vhled do tématu občanské společnosti a občanské i politické participace cizinců vč. teoretických východisek a vymezené základních pojmů, a to jak z hlediska dostupných občanských a politických práv tak i skrze aktuální analytické a koncepční dokumenty které se tématu občanské či politické angažovanosti věnují.</p> <p>Lektoři: Mgr. Natallia Allen</p>	6 hod.
<p>Postavení interkulturního pracovníka ve výchovně-vzdělávacím procesu</p> <p>Anotace: přednáška je interaktivní diskuzí nad současnými trendy v oblasti interkulturní práce ve vztahu k podpoře dětí s OMJ a jejich rodin v souvislosti s pre-primárním, primárním a sekundárním vzděláváním. Účastníkům jsou shrnuty dosavadní zkušenosti z výkonu interkulturní práce ve školním prostředí. V závěru je věnován prostor diskuzi nad perspektivami „školní interkulturní práce.“</p> <p>Lektoři: Mgr. Natallia Allen</p>	2 hod.
<p>Školský vzdělávací systém v ČR</p> <p>Anotace: přednáška je zaměřena na základní pojmy v oblasti školství a vzdělávání a hlavní aktéry ve výchovně-vzdělávacím procesu. Účastníci se seznámí s vzdělávací soustavou v ČR, možnostmi celoživotního a rekvalifikačního vzdělávání a s procesem uznávání vzdělávání absolvovaného v zahraničí (nostrifikace).</p> <p>Lektoři: Mgr. Klára Martinovská, Ph.D.</p>	2 hod.
<p>Inkluzivní vzdělávání pohledem legislativy a praxe</p> <p>Anotace: přednáška směřuje účastníky k základní orientaci v legislativě týkající se vzdělávání dětí a žáků s OMJ (z. č. 561/2004 Sb., z. č. 563/2004 Sb., vyhl. 27/2016 Sb.). Účastníci se seznámí se základními pojmy a opatřeními v oblasti inkluzivního vzdělávání, s důrazem na opatření pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu odlišných kulturních a životních podmínek. Účastníci také získají přehled o systému speciálně-pedagogické podpory a podpory od státu v oblasti vzdělávání dětí a žáků s OMJ. Účastníkům budou představeni klíčoví aktéři a jejich kompetence, zároveň také možnosti spolupráce s NNO v této oblasti.</p> <p>Lektoři: Mgr. Klára Martinovská, Ph.D.</p>	4 hod.
<p>Začleňování dětí a žáků s OMJ v mateřských, základních a středních školách</p> <p>Anotace: blok je tematicky rozdělen na tři části dle jednotlivých úrovní v rámci pre-primárního, primárního a sekundárního vzdělávání. Účastníci se seznámí s charakteristikou a základními principy začleňování dětí a žáků s OMJ v mateřských, základních a středních školách v Praze, a to prostřednictvím příkladů dobré praxe. Během interaktivní přednášky je věnován prostor reflexi roli učitele a interkulturního pracovníka.</p> <p>V rámci bloku věnovanému mateřským školám se účastníci seznámí např. s postupem při zápisu dítěte, vstupem dítěte do mateřské školy, s problematikou adaptace na školní prostředí. V bloku k základním školám se účastníci seznámí s praktickými tipy, jak žákům s OMJ ulehčit vstup do ZŠ a jakou jim nabídnout podporu během prvních týdnů pobytu ve třídě (např. příprava na příchod, poskytnutí patronů, tvorba komunikačních kartiček, slovníček, obrázkový režim dne, PLPP apod.) a jak se do tohoto procesu může zapojit interkulturní pracovník.</p> <p>V poslední části věnované středním školám se účastníci seznámí s formami podpory studentů na SŠ a jejich rodin ze strany interkulturního pracovníka (např. poradenská činnost ohledně přijímacího řízení, maturity, nostrifikaci apod., podpora během orientace ve škole, tlumočení rodičům). V průběhu přednášky budou použity některé příklady z praxe organizace META, o.p.s. která se v ČR dlouhodobě zabývá podporou vzdělávání dětí</p>	12 hod.

<p>– cizinců. Účastníci na závěr přednášky získají informace o aktuální literatuře, metodách, pomůckách, kurzech, webových portálech, které jsou spojeny s tématem.</p> <p>Lektoři: Mgr. Pavla Benešová, DiS. (MŠ), Ing. Alžběta Oborná (ZŠ), Mgr. Michaela Jiroutová (SŠ)</p>	
<p>Speciálně-pedagogická podpora dětí a žáků s OMJ</p> <p>Anotace: přednáška navazuje na blok věnující se začleňování dětí a žáků s OMJ. Účastníci se seznámí s jednotlivými nástroji podpory dětí a žáků s OMJ z pohledu speciální pedagogiky (např. individuální vzdělávací plán, plán pedagogické podpory) a s klíčovými organizacemi které speciálně-pedagogickou podporu zajišťují (školní poradenské pracoviště; pedagogicko-psychologické poradna, speciálně-pedagogické centrum). Během přednášky budou s účastníky diskutovány a reflektovány příklady dobré a špatné praxe na konkrétních případových studiích.</p> <p>Lektoři: Mgr. Klára Martinovská, Ph.D.</p>	4 hod.
<p>Aktivizační, vzdělávací a výchovné techniky u dětí a žáků s OMJ</p> <p>Anotace: blok je zaměřen na aktivizační, výchovné vzdělávací metody a techniky u dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem; příklady z praxe v rámci volnočasových a sociálně-aktivizačních programů organizace InBáze, z. s. pro děti a mládež; základy pedagogiky volného času, sociální pedagogiky a zkušenostního učení. Výuka je rozdělena na dvě části: První část je věnována teoretickým základům pedagogiky volného času, sociální pedagogiky a zkušenostního učení. Navazující druhá část je orientována prakticky, kde si účastníci vyzkouší praktické náměty na činnosti s dětmi s OMJ. Budou jim předány relevantní odkazy, zdroje a zkušenosti z praxe.</p> <p>Lektoři: Mgr. Kristýna Šejnohová</p>	6 hod.
<p>Psychosociální aspekty migrace u dětí a dospělých</p> <p>Anotace: blok je rozdělen do dvou částí, První část je zaměřena na oblast psychosociálních dopadů migrace na děti a mladistvé osoby. Během přednášky jsou na konkrétních příkladech z praxe lektorky (PPP pro Prahu 10) rozebrány migrační zkušenosti dětí a dospívajících s ohledem na život ve dvou kulturách a dále vybrané psychologické fenomény, související s adaptací na život v novém sociokulturním prostředí s ohledem na školní prostředí a prostředí vrstevnických skupin (fenomén vykořenění, fenomén tichého období, vývoj a hledání identity u dětí a dospívajících a dal.). Druhý blok se věnuje dospělým osobám s migrační zkušeností (dobrovolná x nucená migrace) a reflexi vybraných fenoménů mezi něž patří kulturní šok, posttraumatický stresový syndrom, „táborový syndrom“ či transgenerační přenos. Během druhého bloku budou účastníci diskutovat a následně reflektovat vybrané příklady vlastní zkušenosti i z terapeutické praxe lektorky.</p> <p>Lektoři: Mgr. Daria Kovářová, Ing. Věra Roubalová Kostlánová</p>	12 hod.
<p>Základy teorie a praxe komunitního tlumočení</p> <p>Anotace: Cílem modulu je uvedení do teoretických i praktických „tajů“ tlumočení. Rozvíjí se dílčí tlumočnické kompetence poslechové, analytické i komunikační, krátkodobá paměť, soustředěná pozornost a pohotovost. Důraz je kladen na rozvoj strategií obsahové analýzy mluveného projevu, strategií a taktik jeho zapamatování, eliminace redundancí, identifikace dominantních složek a obsahové syntézy s případnou generalizací. Účastníci se formou přednášky seznámí s rolí komunitního tlumočnicka a s etickými požadavky na výkon této profese, naučí se řešit případné krizové tlumočnické i lidské situace v různých prostředích a vyhnout se eventuálnímu konfliktu. Dále se naučí využívat odpovídajícím způsobem základní tlumočnické techniky, včetně techniky tlumočnického zápisu, bilaterálního/dialogického konsektivního tlumočení, tlumočení z listu i tzv. šušotáže (simultánní tlumočení šeptem) v náročnějších situacích a tematických okruzích především ze školního prostředí.</p> <p>V rámci subtématu zabývajících se technikou mluveného projevu, získají účastníci krátký teoretický přehled o aspektech řečové komunikace a rozvíjí dovednosti v produkci, percepci a interpretaci řeči v rovině verbální a neverbální s ohledem na potřeby tlumočnicků. Účastníci se dále seznámí s principy mluveného projevu a získají v této oblasti konkrétní analytické a produkční dovednosti. Výklad a praktická cvičení se soustředí na češtinu, v menší míře i na cizí jazyky.</p> <p>Téma se zaměří zejména na praktický nácvik dovedností řečníka. Jeho náplní budou dechová cvičení a zvládání stresu, hlasová cvičení, cvičení výslovnosti, rytmu, tempa a modulace řeči, cvičení neverbálních složek komunikace v interkulturním kontextu. Budou probírány rovněž specifické tlumočnické situace.</p>	12 hod.

Lektoři: prof. PhDr. Ivana Čeňková, CSc., PhDr. Mgr. Petra Mračková Vavroušová, Ph.D., Mgr. Kateřina Sitařová	
<p>Jazykové moduly (angličtina, španělština, ruština, ukrajinština, vietnamština)</p> <p>Anotace: Úvodní část modulu je zaměřena na ústní reprodukci a sumarizaci psaných i mluvených projevů (ve stejném jazyce i s převodem do druhého jazyka), paměťová cvičení, tlumočení krátkých úseků bez zápisu. Projevy jsou monologické i dialogické, zcela či částečně připravené, přičemž jednotlivá témata jsou specifická pro oblast komunitního tlumočení a interkulturní práce se zaměřením na školství (např. třídní schůzky, návštěva pedagogicko-psychologické poradny, zápis dítěte do školy, vyloučení žáka ze školy, kázeňské problémy, prospěch žáka, včetně tlumočení výkladu látky při hodině /tlumočnickí/ pedagogický asistent/, spolupráce tlumočnicka, učitele a spolužáků, vzájemná tolerance a respekt, přizpůsobení výuky atd.). Důraz je kladen na osvojení a zautomatizování aktivní i pasivní slovní zásoby (tvorba glosářů, práce se slovníky, rešerše, práce s paralelními texty).</p> <p>Podstatná část výuky je věnována nácviku tlumočení na modelových situacích („scénkách“) ze školního prostředí – vždy za účasti dvou lektorů, rodilých mluvčích pro konkrétní jazykovou kombinaci. Během nácviků budou cíleně začleňovány problematičtější situace a následně diskuze adekvátních řešení. Účastníci budou používat vhodné druhy tlumočení: konsekutivní tlumočení s/bez zápisu, respektive bilaterální (dialogické) tlumočení, dále techniku tzv. šušotáže (tlumočení šepem) i tlumočení z listu.</p> <p>Lektoři: PhDr. David Mraček, Ph.D. (EN), MgA. Robert Michael Baugh (EN), PhDr. Mgr. Petra Mračková Vavroušová, Ph.D. (ES), Mgr. Miguel José Cuenca Drouhard, Ph.D. (ES), prof. PhDr. Ivana Čeňková, CSc. (RU), Mgr. Ing. Maria Molchan, Ph.D. (RU), Mgr. Milena Koucká Kurillová (RU), doc. Tetiana Sverdan, CSc (UK), Mgr. Jekatěrina Gazukina (UK), Mgr. Jiří Kocourek (VN).</p>	18 hod.

Jednotlivé výukové předměty, resp. tematické bloky, byly rozděleny na dílčí části podle jednotlivých kritérií kvalifikačního standardu a to tak, aby každé z kritérií bylo ve vzdělávacím programu reflektováno. Za tímto účelem byl vytvořen učební plán (viz tab. č. 7), jehož součástí byla i témata které bezprostředně nejsou mezi kritérii kvalifikačního standardu zastoupena, nicméně jejich zahrnutí bylo povinné buď v rámci podmínek pro akreditaci („tematický celek 0“) či v rámci zaměření projektu („tematický celek 7“), viz výzva 52.

Tabulka č. 8.: Učební plán vzdělávacího programu směřujícího k získání profesní kvalifikace „Interkulturní pracovník“ ve vztahu k jednotlivým kritériím kvalifikačního standardu

Tematický celek 0: Poučení o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci		
Téma výuky	Kritérium dle KS	Dotace
Školení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP)	n/a ¹⁷	1 hodina
Tematický celek 1: Zprostředkování účinné komunikace při jednání mezi migranty a veřejnými institucemi		
Téma výuky	Kritérium dle KS	Dotace
Základy komunikace a rozvoj komunikačních dovedností I.	a)	5 hodin
Interkulturní komunikace I.	b)	3 hodin

¹⁷ Kritérium není v kvalifikačním standardu k profesní kvalifikaci „Interkulturní pracovník“ uvedeno.

<i>Jazykový modul (EN / ES / RU / UK / VN)</i>	c)	18 hodin
<i>Základy teorie a praxe komunitního tlumočení</i>	d)	12 hodin
Tematický celek 2: Poskytování základního poradenství v oblasti pobytu migrantů v českém a dalším jazyce		
Téma výuky	Kritérium dle KS	Dotace
<i>Základy cizineckého a azylového práva se zaměřením na vstup a pobyt cizinců na území ČR</i>	a)	10 hodin
<i>Základy sociálního práva</i>	b)	6 hodin
<i>Sociální zabezpečení cizinců v ČR</i>	b)	3 hodiny
<i>Školský a vzdělávací systém v ČR</i>	b)	2 hodiny
<i>Úvod do sociální politiky v ČR</i>	c)	4 hodiny
<i>Základy poradenství</i>	d)	4 hodiny
<i>Základy mediace</i>	d)	3 hodiny
<i>Základy krizové intervence</i>	d)	16 hodin
Tematický celek 3: Orientace ve specifických potřebách cílové skupiny migrantů v kontextu migrační reality ve světě a integrační politiky v ČR a EU		
Téma výuky	Kritérium dle KS	Dotace
<i>Migrace a integrace v ČR a EU</i>	a), c), d)	10 hodin
<i>Psychosociální aspekty migrace u dospělých</i>	a)	6 hodin
<i>Odborná praxe I. (část I.)</i>	b)	5 hodin
<i>Interkulturní komunikace II.</i>	d)	3 hodiny
Tematický celek 4: Podpora usnadnění komunikace mezi majoritou a migranty jako prevence nedorozumění ve vzájemném soužití, podpora sousedského soužití a sociokulturní soudržnosti společnosti		
Téma výuky	Kritérium dle KS	Dotace
<i>Interkulturní komunikace III. a IV.</i>	a), c)	6 hodin
<i>Základy mediace</i>	b)	3 hodiny
<i>Základy komunikace a komunikačních dovedností II.</i>	c)	5 hodin
<i>Základy poradenství (cvičení)</i>	c)	4 hodiny
<i>Odborná praxe I. (část II.)</i>	b)	5 hodin
<i>Komunitní interkulturní práce</i>	d)	6 hodin

Tematický celek 5: Síťování a spolupráce s dalšími odborníky v oblasti integrace a participace migrantů ve společnosti		
Téma výuky	Kritérium dle KS	Dotace
<i>Sociální služby a sociální práce v souvislosti s podporou cizinců žijících v ČR</i>	a)	3 hodiny
<i>Terénní práce</i>	a)	4 hodiny
<i>Odborná praxe I. (část III.)</i>	a)	5 hodin
<i>Základy občanské participace</i>	b)	6 hodin
Tematický celek 6: Orientace v hodnotovém systému interkulturní práce		
Téma výuky	Kritérium dle KS	Dotace
<i>Úvod do problematiky lidských práv a lidské důstojnosti</i>	a)	3 hodiny
<i>Etika v pomáhajících profesích se zaměřením na výkon interkulturní práce, prevence zneužívání klientů v pomáhajících profesích</i>	b)	5 hodin
<i>Odborná praxe I. (část IV.)</i>	c)	5 hodin
<i>Úvod do interkulturní práce</i>	d), e)	6 hodin
<i>Role, hranice a profesionalita pracovníků v pomáhajících profesích, prevence vzniku závislosti na podpůrných službách</i>	e)	2 hodiny
Tematický celek 7: Podpora integrace dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem a jejich rodin v rámci výchovně-vzdělávacího systému ČR¹⁸		
Téma výuky	Kritérium dle KS	Dotace
<i>Psychosociální aspekty migrace u dětí s odlišným mateřským jazykem</i>	n/a	6 hodin
<i>Inkluzivní vzdělávání pohledem legislativy a praxe</i>	n/a	4 hodiny
<i>Postavení interkulturního pracovníka ve výchovně-vzdělávacím procesu</i>	n/a	2 hodiny
<i>Speciálně-pedagogická podpora pro děti a žáky s odlišným mateřským jazykem</i>	n/a	4 hodin
<i>Začleňování dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem v praxi MŠ, ZŠ a SŠ</i>	n/a	12 hodin
<i>Metody práce s jednotlivcem a rodinou</i>	n/a	8 hodin
<i>Aktivizační, vzdělávací a výchovné techniky u dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem</i>	n/a	6 hodin
<i>Odborná praxe II.</i>	n/a	30 hodin

¹⁸ Vzhledem k zaměření projektu byl tento tematický celek zahrnut do vzdělávacího programu nad rámec kvalifikačního standardu interkulturního pracovníka.

Upravená verze kurzu získala v roce 2020 akreditaci Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy¹⁹ na dobu 3 let.²⁰

1.2.2.2 Zajištění odborné praxe

Odborná praxe byla ve vzdělávacím programu k získání profesní kvalifikace „interkulturní pracovník“ rozdělena na dvě části. První část²¹ tvořila praxe v organizacích, které na území HMP zajišťují služby interkulturních pracovníků. Jednalo se o nestátní neziskové organizace, které se dlouhodobě věnují podpoře cizinců ať už v rámci sociálních služeb registrovaných podle [zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách](#), či v rámci integračních aktivit podpořených z různých dotačních titulů. Rozsah této části odborné praxe činil 20 hodin. Druhá část²² odborné praxe probíhala ve školských zařízeních, s nimiž jsme spolupracovali i v rámci realizace kurzů v KA1 a KA3, přičemž rozsah praxe na těchto pracovištích činil 30 hodin.

Realizace odborné praxe byla procesně zajištěna stejným způsobem jako tomu bylo u odborné praxe ve vzdělávacích kurzech v KA1 a KA3. Tj. s každým pracovištěm došlo k uzavření rámcové „*Smlouvy o zajištění odborné praxe účastníků projektu Inkluze Interkulturně 2*“, přičemž s každým účastníkem byla následně uzavřena třístranná smlouva o odborné praxi (pracoviště-účastník kurzu-realizátor projektu).

Pro uznání odborné praxe měl každý účastník uloženou povinnost doložit vyplněný a potvrzený formulář „*Rozsah podpory odborné praxe*“ (viz příloha č. 4) a „*Reflexní zprávu z odborné praxe*“ (viz příloha č. 5). Během praxe byla účastníkům poskytována podpora ze strany mentora na daném pracovišti, i ze strany pracovníků realizačního týmu projektu.²³ Přehled pracovišť, na nichž probíhala odborná praxe je uvádíme v příloze č. 1).

1.2.2.3 Lektorský tým

Většinu lektorů, kteří se podíleli na výuce tvořili externí odborníci z praxe²⁴ a z akademické oblasti.²⁵ Část lektorů se podílela i na realizaci dalších typů vzdělávacích kurzů (KA1 a KA3), přičemž někteří lektori rovněž zajišťovali i průběžnou metodickou podporu účastníkům vzdělávacího programu v rámci DA1.

1.2.3 Metodická podpora účastníkům projektu v rámci DA1

Metodická podpora byla pro účel projektu definována jako „soubor doplňujících vzdělávacích aktivit“ určených účastníkům projektu, kteří byli zapojeni do některého ze vzdělávacích kurzů

¹⁹ Č.j. MSMT 6314/2020-1/72

²⁰ Tj. do 25. 03. 2023. Blíže viz databáze udělených akreditací rekvalifikačních programů, dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/databaze>

²¹ V učebním plánu (viz tabulka č. 5) je tato praxe označena jako „*Odborná praxe I.*“

²² V učebním plánu (viz tabulka č. 5) je tato praxe označena jako „*Odborná praxe II.*“

²³ Pracovníci na pozici „*Specialista vzdělávacího kurzu*“ a „*Metodik projektu.*“

²⁴ Zejm. pracovníci nestátních neziskových organizací pracujících s cizinci, pedagogičtí pracovníci, sociální pracovníci, psychoterapeuti či samostatně působící experti (tlumočení a překladatelství, advokacie) a dal.

²⁵ Zejm. akademičtí pracovníci a vyučující na Univerzitě Karlově (Ústav translatologie, Katedra sociální práce, Ústav východoevropských studií FF UK; Katedra pedagogiky PedF UK; Katedra studií občanské společnosti FHS UK a dal.)

v rámci KA1, 2 nebo 3, případně pro účastníky předcházejícího projektu Inkluze Interkulturně, realizovaného v období 09/2019–08/2020. Mezi doplňující vzdělávací aktivity, které jsme účastníkům nabízeli v průběhu projektu byly zahrnuty jak individuální konzultace,²⁶ tak i skupinové semináře zaměřené na vybraná témata (často formulovaná na základě požadavků účastníků). Součástí dílčí aktivity byly i případové intervize.

Tabulka č. 9.: Přehled realizovaných skupinových aktivit v rámci metodické podpory účastníků projektu

Druh aktivity	Název aktivity	Časová dotace	Termín konání	Účast.
Seminář	Komunitní tlumočení CZE-EN se zaměřením na oblast školství I., lektorka: Mgr. Jiřina Holcupová		30.05.2020	6
Seminář	Seminář: Komunitní tlumočení CZE-EN se zaměřením na oblast školství II., lektorka: Mgr. Jiřina Holcupová		05.06.2020	6
Seminář	Jak prožívám interkulturní setkávání při své práci asistenta pedagoga, co to se mnou dělá? Lektorka: Ing. Věra Roubalová Kostlánová		14.07.2020	5
Intervize	Setkání s účastnicemi vzdělávacího programu v KA2 I., lektorky: Mgr. Natallia Allen, Anna Darašenka	2 hod.	03.07.2020	10
Intervize	Setkání s účastnicemi vzdělávacího programu v KA2 II., lektorky: Mgr. Natallia Allen, Anna Darašenka	2 hod.	21.08.2020	5
Seminář	Základní pojetí profese asistenta pedagoga a jeho legislativní souvislosti s přihlédnutím k aktuální situaci AP během distanční výuky – v otázkách a odpovědích (online), lektor: doc. PhDr. Zbyněk Němec, Ph.D.	2 hod.	18.11.2020	12
Workshop	Hate speech v kontextu interkulturní práce – sdílení zkušeností (online), lektor: Mgr. Lukáš Houdek	5 hod.	18.12.2020	7
Seminář	Práce s interkulturními tématy v pozici lektora / lektorky (online), lektorka: Mgr. Dana Moree, Dr.	14 hod.	12/2020–02/2021	5
Workshop	Cvičení participační interkulturní práce (EN, online), lektorka: Mgr. Natallia Allen	2 hod.	22.01.2021	3
Workshop	Cvičení participační interkulturní práce (EN, online), lektorka: Mgr. Natallia Allen	2 hod.	27.01.2021	2
Workshop	Cvičení participační interkulturní práce (RU, online), lektorka: Mgr. Natallia Allen	2 hod.	03.02.2021	2
Workshop	Cvičení participační interkulturní práce (EN, online), lektorka: Mgr. Natallia Allen	2. hod	10.02.2021	3
Workshop	Cvičení participační interkulturní práce (CZE, online), lektorka: Mgr. Natallia Allen	2 hod.	19.02.2021	3
Seminář	Sociální zabezpečení rodin cizinců v České republice, lektor: Mgr. Jan Matěj Bejček	5 hod.	21.04.2021	6
Seminář	Nástin historie vietnamské komunity v České republice, lektorka: PhDr. Petra Müllerová, Ph.D.	2 hod.	03.11.2021	4

²⁶ Individuální konzultace byly poskytovány vybranými pracovníky realizačního týmu (Specialista vzdělávacích kurzů a Metodik projektu) či externími odborníky, kteří se podíleli na výuce či na realizaci odborné praxe v některém z kurzů v rámci KA1-3.

Seminář	Specifika chování dětí vietnamského původu v předškolním a školním věku, lektorka: PhDr. Petra Müllerová, Ph.D.	2 hod.	10.11.2021	8
Workshop	Tipy pro rozvoj předškolních dovedností, lektorka: Mgr. Martina Skleničková	3 hod.	18.11.2021	5
Workshop	Praktický nácvik komunikačních dovedností (online), lektorka: Ing. Mgr. Andrea Csirke	2 hod.	02.02.2022	3

1.3.4 Glosáře a Slovník pro interkulturní práci v rámci DA1

V rámci metodické podpory byly v průběhu realizace projektu zpracovány různé výukové materiály (např. prezentace, infosheety aj.), včetně čtyř tematických glosářů odborných pojmů.²⁷ Jednalo se o témata: i) *Migrace a integrace, cizinecké a azylové právo*; ii) *Sociální zabezpečení a sociální práce*; iii) *Školský a vzdělávací systém v ČR* a iv) *Zaměstnanost a pracovní právní vztahy, podnikání fyzických a právnických osob*.

Obsahem glosářů jsou vybrané, v praxi využívané pojmy pro práci s cizinci, přeložené do celkem pěti jazykových verzí (EN, ES, RU, UK a VN). Zpracované glosáře sloužily účastníkům zejm. při výuce v jednotlivých vzdělávacích kurzech (KA1-3) a dále jako podklad pro přípravu na absolvování zkoušky k získání profesní kvalifikace „interkulturní pracovník“ (DA2).

Kromě glosářů byl do dílčí aktivity zahrnut také překlad 2. aktualizovaného a rozšířeného vydání Slovníku pro interkulturní práci ve verzích CZE – EN a CZE – RU (dále také „Slovník“). Účastníkům kurzů byl rovněž distribuován dotisk publikací zpracovaných v předešlých projektech realizátora zaměřených na začleňování dětí s OMJ v [mateřských a základních školách](#), [interkulturní práci na školách](#) a dále na oblast práce [asistenta pedagoga](#).

1.2.4 Příprava a realizace zkoušky k získání profesní kvalifikace „interkulturní pracovník“ v rámci DA2

Obsahem aktivity byla realizace zkoušky před autorizovanou osobou podle kvalifikačního standardu k profesní kvalifikaci [Interkulturní pracovník](#). Zkouška se skládala ze čtyř částí: i) písemný test odborných znalostí, ii) test slovní zásoby v českém a zvoleném cizím jazyce, iii) modelové situace a iv) ústní ověření.

Příprava pro realizaci zkoušky zahrnovala několik fází. V první fázi byly zpracovány podklady pro žádost o udělení autorizace k realizaci zkoušek k profesní kvalifikaci 75-020-R „Interkulturní pracovník“ a k udělování osvědčení podle [zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání](#). Na základě podané žádosti byla realizátorovi projektu v únoru 2020 udělena ze strany MPSV autorizace právnické osoby pod číslem 2020/5.²⁸ V následné fázi byly zahájeny práce na zpracování rámcového harmonogramu a schématu zkoušky (viz obr. č. 1), a dále zpracování podkladů k samotné zkoušce, jimiž byly zejm.:

- a) databanka testových otázek pro písemný test odborných znalostí;²⁹

²⁷ Dostupné online z: <https://inbaze.cz/zkouska-k-profesni-kvalifikaci-interkulturni-pracovnik/>

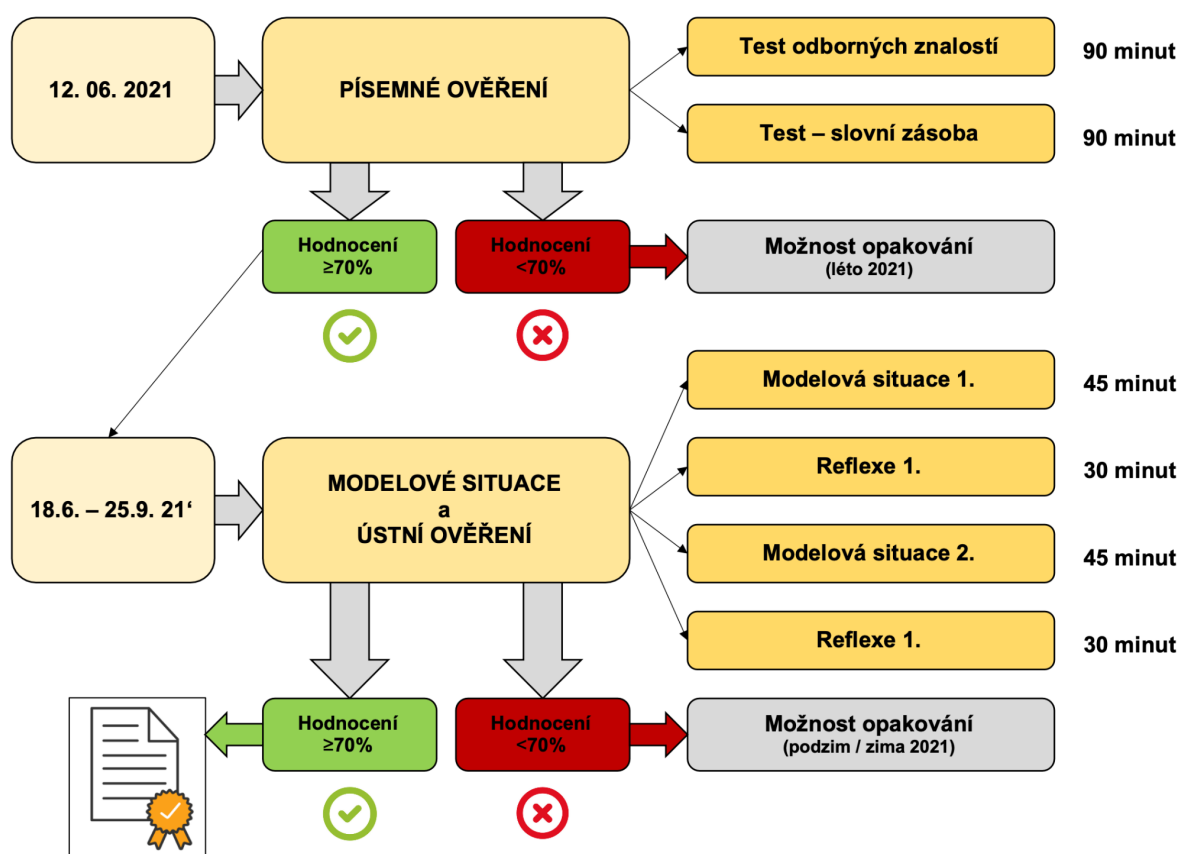
²⁸ Č.j.: MPSV-2020/12047-414/1

²⁹ Dostupné na webu InBáze z: <https://inbaze.cz/zkouska-k-profesni-kvalifikaci-interkulturni-pracovnik/>

- b) databanka pojmů v českém a cizím jazyce pro test slovní zásoby (glosáře);³³
- c) případové studie pro modelové situace spolu se scénáři pro figuranty;
- d) informace o průběhu zkoušky pro účastníky projektu;³³
- e) podklady k informačnímu semináři pro účastníky projektu;
- f) podklady k informačnímu semináři pro externí spolupracovníky v roli zkoušejících a konzultantů pro jazykovou část.

V průběhu tvorby shora uvedených materiálů jsme však odhalili, že kvalifikační a hodnotící standard profese interkulturního pracovníka obsahuje několik chyb, jež by měly na realizaci zkoušky zcela zásadní dopad, tj. zkoušku by de facto nebylo možné provést. Během přípravných prací proto byly ve spolupráci s MPSV tyto chyby odstraněny.³⁰

Obrázek č. 1.: Schéma zkoušky k profesní kvalifikaci „Interkulturní pracovník“



Pozn.: vlastní zpracování

Zkouška probíhala za přítomnosti zkušební komise, složené ze zástupce autorizované osoby (zkoušející) a konzultanta pro jazykovou část (přisedící).

³⁰ Jednalo se především o chyby v bodovém hodnocení a v definovaných kritériích, na základě, nichž má být hodnocení prováděno buď formou písemného nebo ústního ověření, případně ověřením prostřednictvím modelových situací.

1.2.5 Evaluace projektu v rámci KA4

Aktivita byla zaměřena na průběžnou a závěrečnou evaluaci klíčových a dílčích aktivit projektu. Výstupem z této KA byly celkem čtyři průběžné evaluační zprávy,³¹ které tvořily **přílohu zpráv o realizaci projektu**,³² a tato závěrečná zpráva z projektu, jenž je současně zahrnuta do výstupů projektu, v rámci indikátoru 5 21 00 (počet podpořených produktů).

1.2.6. Řízení projektu v rámci KA5

Aktivita zahrnovala veškeré administrativní práce související s koordinací a procesním zajištěním realizace všech ostatních aktivit projektu (např. personalistika, zpracování smluv s externími subjekty, zadávání podpořených osob do informačního systému ESF a dal.), včetně finančního řízení. V rámci aktivity byly dále zpracovávány zprávy o realizaci projektu za jednotlivá monitorovací období (celkem 4 průběžné a 1 závěrečná zpráva), vyúčtování vynaložených finančních prostředků a zajišťována publicita aktivit a výstupů z projektu.

1.3 Cílová skupina projektu

Cílovou skupinu projektu tvořily v souladu s [výzvou 52](#). (podkapitola 4.2) dvě skupiny osob:

- pedagogičtí pracovníci mateřských, základních a středních škol³³ či školských zařízení podle [zákona č. 563/2004 Sb.](#), o pedagogických pracovnících;
- odborní a terénní pracovníci a další pracovníci organizací působících ve vzdělávání.³⁴

Kromě výše uvedené charakterizace byla podmínkou příslušnosti k cílové skupině také územní způsobilost, kdy osoby zapojené do projektu musely vykonávat svou pracovní činnost na území HMP z více než 50 %.³⁵ Pro účast ve vzdělávacích kurzech jsme, nad rámec uvedeného, vytvořili další specifické podmínky, které se lišily v závislosti na tom, do jakého typu vzdělávacího kurzu se účastník přihlásil. Účast v aktivitách projektu byla umožněna také účastníkem předešlého projektu s názvem Inkluze Interkulturně, realizovaného v období 09/2018–08/2019.

Tabulka č. 10.: Přehled vstupních požadavků pro účast v KA1-3

Aktivita	Primární CS	Sekundární CS	Vstupní požadavky
KA1	Učitelé a další pedagogičtí pracovníci v MŠ, ZŠ a SŠ v Praze	Další pracovníci ve vzdělávání, dobrovolníci	Věk min. 18 let, znalost ČJ na min. úrovni B2, znalost cizího jazyka na

³¹ Dostupné z: <https://inbaze.cz/inkluze-interkulturne-2/>

³² Zprávy o realizaci projektu byly zpracovány a odeslány řídicímu orgánu (MHMP) vždy po 6ti měsících realizace projektu.

³³ Výzva zahrnovala i pedagogické pracovníky vyšších odborných škol, nicméně s přihlédnutím k zaměření aktivit projektu nebyli tito pracovníci pro účast ve vzdělávacích aktivitách osloveni.

³⁴ Např. lektoři volnočasových aktivit, lektoři programů celoživotního vzdělávání, akademičtí pracovníci a dal.

³⁵ Blíže In Výzva k předkládání žádosti o podporu č. 52, dostupné z: <https://www.penizeproprahu.cz/vyzva-c-52-posileni-kapacit-interkulturni-vzdelavani-ii/> a Pravidla pro příjemce a žadatele OP PPR (kap. 17.5), dostupné z: <https://www.penizeproprahu.cz/pravidla-pro-zadatele-a-prijemce/>

			min. úrovni B2, čestné prohlášení o příslušnosti k CS.
KA2	Interkulturní či komunitní pracovníci bez profesní kvalifikace, kteří pracují také s dětmi a žáky s OMJ	Další pracovníci ve vzdělávání, dobrovolníci	Věk min. 18 let, znalost ČJ na min. úrovni B2-C1, znalost zvoleného jazyka na úrovni B2-C1 (EN, ES, RU, UK, VN), ukončené SŠ vzdělání s maturitou, trestní bezúhonnost.
KA3	Asistenti pedagoga a další pedagogičtí pracovníci v MŠ, ZŠ a SŠ v Praze	Další pracovníci ve vzdělávání, dobrovolníci	Věk min. 18 let, znalost ČJ na min. úrovni B2, znalost cizího jazyka na min. úrovni B2, čestné prohlášení o příslušnosti k CS.
DA1	Účastníci vzdělávacích kurzů v KA1-3	Účastníci předchozího projektu Inkluze Interkulturně (výzva 41.)	Účast na některém ze vzdělávacích kurzů v rámci KA1-3 nebo v rámci projektu Inkluze Interkulturně (výzva 41.).
DA2	Účastníci projektu, kteří úspěšně absolvovali vzdělávací kurz v KA2	Účastníci předchozího projektu Inkluze Interkulturně (výzva 41.)	Věk min. 18 let, znalost ČJ na min. úrovni B2-C1, znalost zvoleného jazyka na úrovni B2-C1 (EN, ES, RU, UK, VN), ukončené SŠ vzdělání s maturitou, trestní bezúhonnost, prohlášení o mlčenlivosti, zpracování i) písemné sebereflexe, ii) případové studie z odborné praxe či z pracovní zkušenosti a iii) vlastního návrhu komunitní aktivity.

1.4 Indikátory projektu

V průběhu realizace projektu byly sledovány čtyři povinné indikátory: i) Počet podpořených osob – pracovníků ve vzdělávání (5 25 01), ii) Počet pracovníků ve vzdělávání, kteří v praxi uplatňují nově získané poznatky a dovednosti (5 25 10); iii) Celkový počet účastníků (6 00 00) a iv) Počet podpořených produktů (5 21 00).

1.4.1 Počet podpořených osob – pracovníků ve vzdělávání (5 25 01)

Definice indikátoru: počet podpořených pracovníků ve vzdělávání, kteří získali jakoukoli formu podpory³⁶ v rámci DVPP nebo v rámci dalšího rozvoje svých kompetencí.³⁷

Zvolená cílová hodnota indikátoru: 120 osob

Popis a výpočet indikátoru: indikátor reprezentoval počet účastníků projektu spadajících do CS, kteří v rámci některé z klíčových nebo dílčích aktivit (případně v kombinaci klíčových a

³⁶ Podporou se rozumí jakákoliv aktivita financovaná z rozpočtu projektu, ze které mají cílové skupiny prospěch, podpora může mít formu např. vzdělávacího nebo rekvalifikačního kurzu, stáže, odborné konzultace, poradenství, výcviku, školení, odborné praxe apod.

³⁷ Příloha č. 6 - Výčet indikátorů projektů v rámci OP PPR In MHMP (2021). *Pravidla pro žadatele a příjemce, verze 4.7.* [online] Dostupné z: <https://www.penzeproprahu.cz/pravidla-pro-zadatele-a-prijemce/>

dílčích aktivit) získali podporu v rozsahu nejméně 1 hodiny. Indikátor zahrnoval jak nové účastníky projektu, tak i již podpořené osoby v rámci dříve realizovaného projektu [Inkluze Interkulturně](#) v rámci [výzvy č. 41](#). Výpočet indikátoru byl stanoven jako 75 % ze součtu celkové maximální kapacity všech vzdělávacích kurzů (KA1-KA3) jež činila až 140 osob (viz tabulka č. 9 níže) a předpokladu zapojení 15 osob z předchozího projektu Inkluze Interkulturně.³⁸

Tabulka č. 11.: určení indikátoru 5 25 01 v KA1-3

Typ kurzu (KA)	Max. kapacita	Stanovený indikátor (75 %)
Základy interkulturní práce a interkulturní komunikace na školách (KA1)	50	37,5
Vzdělávací program směřující k získání profesní kvalifikace „interkulturní pracovník“ (KA2)	30	22,5
Specifika práce asistenta pedagoga pro děti a žáky s odlišným mateřským jazykem (KA3)	60	45
CELKEM	140	105

1.4.2 Počet podpořených pracovníků ve vzdělávání, kteří uplatňují získané poznatky v praxi (5 25 10)

Definice indikátoru: počet proškolených pracovníků ve vzdělávání, kteří prohloubili či rozšířili v rámci DVPP nebo formou dalšího rozvoje své profesní kompetence v problematice předškolního, základního, středoškolského nebo vysokoškolského vzdělávání a uplatňují je ve výchově a vzdělávání dětí, žáků a studentů, včetně vzdělávání neformálního a zájmového.³⁹

Zvolená cílová hodnota indikátoru: 108 osob

Popis a výpočet indikátoru: indikátor reprezentoval počet účastníků projektu spadajících do CS, kteří v rámci některého z vzdělávacích kurzů (KA1-KA3) anebo v rámci metodické podpory (DA1) odevzdali alespoň 1 reflexní zprávu, v níž uvádí, co si ze získané podpory odnáší a jakým způsobem tyto poznatky využijí ve své praxi. Zvolená cílová hodnota vychází z indikátoru 5 25 01 (viz bod 1.5.1), přičemž se jedná o 90% podíl stanoveného indikátoru.⁴⁰

1.4.3 Celkový počet účastníků projektu (6 00 00)

Definice indikátoru: celkový počet osob/účastníků (zaměstnanců, pracovníků implementační struktury, osob cílových skupin apod.), které v rámci projektu získaly jakoukoliv formu

³⁸ $(50 + 30 + 60) \times 0,75 + 15 = 120$

³⁹ Příloha č. 6 - Výčet indikátorů projektů v rámci OP PPR In MHMP (2021). *Pravidla pro žadatele a příjemce, verze 4.7.* ©online® Dostupné z: <https://www.penizeproprahu.cz/pravidla-pro-zadatele-a-prijemce/>

⁴⁰ $120 \text{ podpořených osob (viz ind. 5 25 01)} \times 0,90 = 108$

podpory, bez ohledu na počet poskytnutých podpor.⁴¹ Každá podpořená osoba se v rámci projektu započítává pouze jednou.⁴²

Zvolená cílová hodnota indikátoru: 80 osob

Popis a výpočet indikátoru: indikátor reprezentoval počet účastníků projektu spadajících do CS, kteří v rámci některé z klíčových či dílčích aktivit (případně v kombinaci klíčových a dílčích aktivit) získali podporu v celkovém rozsahu min. 40 hodin. Zvolená cílová hodnota vychází z indikátoru 5 25 01 (viz bod 1.5.1) přičemž se jedná přibližně o 67% podíl stanoveného indikátoru.^{43, 44}

1.4.4 Počet podpořených produktů (5 21 00)

Definice indikátoru: „podpořený produkt“ je produkt, u kterého podpora z ESF umožnila jeho vytvoření a realizaci nebo jen realizaci. Produkty jsou hmotné, nehmotné,⁴⁵ případně může jeden produkt zahrnovat jak hmotnou, tak nehmotnou složku. Mezi produkty spadající do tohoto indikátoru patří vytvořený vzdělávací modul s metodikou a vzdělávacím programem, optimalizovaný školní vzdělávací program (ŠVP), služba individuální podpory pedagogům, služba podpůrných personálních opatření ve školách, vytvořená platforma pro odborná tematická setkání, vytvořený národní nebo regionální systém, podpořené partnerství, podpořené nízkoprahové centrum předškolního vzdělávání a práce s rodinou, nově vytvořený akreditovaný studijní program a další.⁴⁶

Zvolená cílová hodnota indikátoru: 6 produktů⁴⁷

Popis a výpočet indikátoru: indikátor reprezentoval počet vytvořených produktů, mezi něž byly zahrnuty: i) akreditovaný vzdělávací kurz „*Základy interkulturní práce a interkulturní komunikace na školách*“ (viz KA1); ii) akreditovaný vzdělávací program směřující k získání profesní kvalifikace „*interkulturní pracovník*“ (viz KA2); iii) akreditovaný kurz „*Specifika práce asistenta pedagoga pro děti a žáky s odlišným mateřským jazykem*“ (viz KA3); iv) soubor čtyř glosářů odborných pojmů v českém a cizím jazyce (EN, ES, RU, UK a VN) pro účastníky vzdělávacích kurzů a odbornou veřejnost; v) soubor dvou aktualizovaných a rozšířených vydání Slovníku

⁴¹ Podporou se rozumí jakákoliv aktivita financovaná z rozpočtu projektu, ze které mají cílové skupiny prospěch, podpora může mít formu např. vzdělávacího nebo rekvalifikačního kurzu, stáže, odborné konzultace, poradenství, výcviku, školení, odborné praxe apod.

⁴² Příloha č. 6 - Výčet indikátorů projektů v rámci OP PPR In MHMP (2021). *Pravidla pro žadatele a příjemce, verze 4.7.* ©online© Dostupné z: <https://www.penizeproprahu.cz/pravidla-pro-zadatele-a-prijemce/>

⁴³ 120 podpořených osob (viz ind. 5 25 01) x 0,67 = 80,4. Cílová hodnota indikátoru byla zaokrouhlena dolů, na celá čísla.

⁴⁴ Při plánování projektu jsme vycházeli z předpokladu, že většina účastníků kurzů získá podporu přesahující 40 hod. neboť délka jednotlivých kurzů se pohybuje od 65 do 240 hod. (pro úspěšné absolvování kurzů je nastavena podmínka min. 90% účasti u kurzů KA1, KA3, a 80% účasti u kurzu KA2, s výjimkou mimořádných situací, o nichž bylo rozhodováno individuálně). Cílová hodnota indikátoru dále nezahrnovala potenciální účastníky projektu, kteří již byli proškoleni v předešlém projektu [Inkluze Interkulturně](#) (výzva č. 41 OP PPR), a u nichž byla anticipována spíše účast v dílčích aktivitách.

⁴⁵ Např. poskytnutí služby.

⁴⁶ Příloha č. 6 - Výčet indikátorů projektů v rámci OP PPR In MHMP (2021). *Pravidla pro žadatele a příjemce, verze 4.7.* ©online© Dostupné z: <https://www.penizeproprahu.cz/pravidla-pro-zadatele-a-prijemce/>

⁴⁷ Původní hodnota indikátoru činila 4 produkty, v rámci změn v průběhu projektu však byla hodnota navýšena na 6 (blíže v podkapitole 2.3 **Změny v projektu**).

pro interkulturní práci (CZE–EN a CZE–RU), pro účastníky projektu a odbornou veřejnost a vi) závěrečná evaluační a metodická zpráva k projektu.

2. Fyzická realizace projektu

2.1 Partnerská spolupráce, oslovování účastníků a publicita

2.1.1 Partner projektu

Přestože realizace projektu byla zahájena až v říjnu 2019, významná část příprav, zahrnující především nastavení partnerské spolupráce s vybranými subjekty probíhala již od jara 2019. Během tohoto období (tj. před zahájením fyzické realizace projektu) byla osloveny vybraná pracoviště (tzv. základní součásti) [Filozofické fakulty UK](#), s nabídkou spolupráce na přípravě a realizaci významné části projektových aktivit. Jednalo se primárně o přípravu akreditace a výuku spolu s možností poskytování metodické podpory v tématech vztahujících se k oblastem sociální práce a tlumočení, která byla významně zastoupena ve vzdělávacím kurzu v KA1, a především pak v KA2. Z tohoto důvodu byla oslovena [Katedra sociální práce](#), [Ústav translologie](#) a [Ústav východoevropských studií](#).

Uvedená pracoviště byla zvolena záměrně. V prvních dvou případech byla důvodem oslovení předchozí úspěšná spolupráce v oblasti vzdělávání interkulturních pracovníků. Poslední zmíněné pracoviště jsme oslovili na základě doporučení, v souvislosti se zahrnutím nové jazykové specializace český jazyk – ukrajinština ve vzdělávacím programu v KA2 a následně ve zkoušce před autorizovanou osobou v rámci DA2.

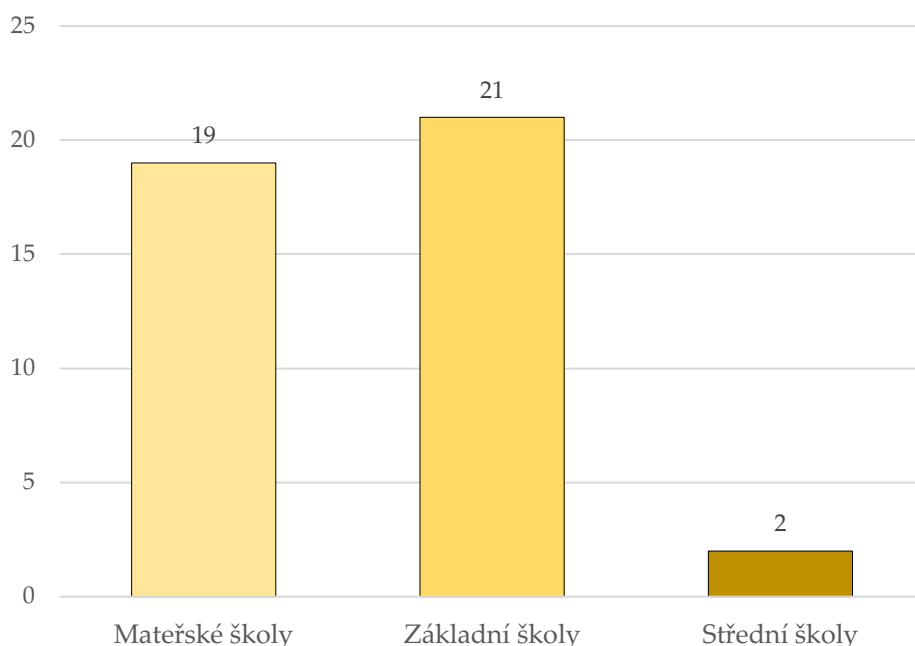
Podoba i rozsah spolupráce byla nastavena v memorandu uzavřeném mezi realizátorem projektu a Filozofickou fakultou UK, díky němuž se fakulta stala partnerem projektu (bez finančního podílu).

2.1.2 Spolupráce s mateřskými, základními a středními školami

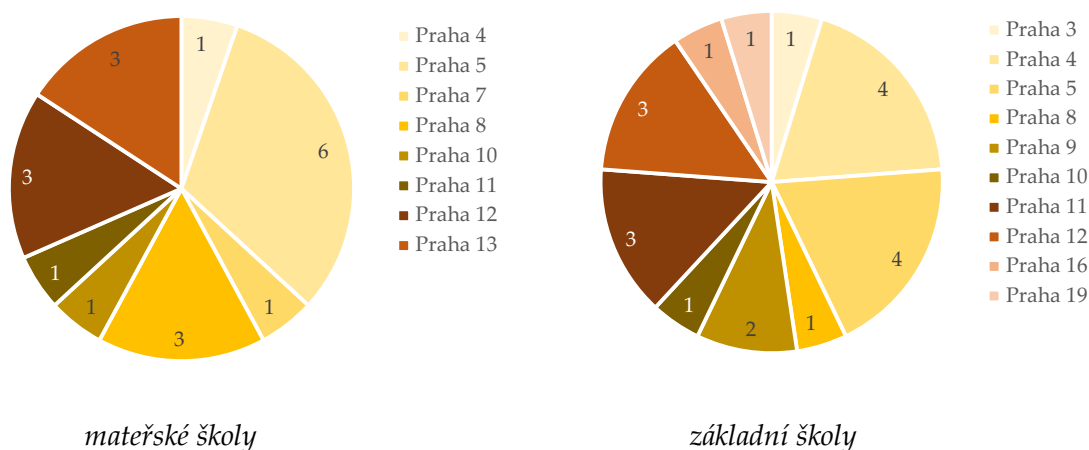
Během přípravného období před zahájením realizace projektu a následně i po jejím zahájení byly průběžně oslovovány školy a školská zařízení na území HMP za účelem zajištění odborné praxe účastníkům vzdělávacích aktivit projektu (viz KA1-KA3) ale také s cílem nabídnout pedagogickým pracovníkům těchto škol účast v kurzu, a to jak v pozici lektora, tak i v pozici účastníka. Za tímto účelem jsme oslovili pražské mateřské, základní a střední školy, v nichž se vzdělávalo větší množství dětí / žáků s OMJ (cca podíl 5 % a více). Kritériem výběru byly především reference či předchozích zkušenosti realizátora s oslovenými školami, přičemž dalším aspektem bylo i případné (ne)zapojení se a (ne)realizace projektů zaměřených na oblast inkluzivního vzdělávání (ve vztahu k dětem-cizincům). Z více než 60 oslovených škol se do projektu zapojilo celkem 42.⁴⁸

⁴⁸ Jedná se o celkem 35 subjektů, přičemž u 7 z nich je zároveň mateřskou a základní školou.

Graf č. 1: Zapojené mateřské, základní a střední školy



Graf č. 2: Spolupracující mateřské a základní školy dle správního obvodu



2.1.3 Spolupráce s dalšími subjekty

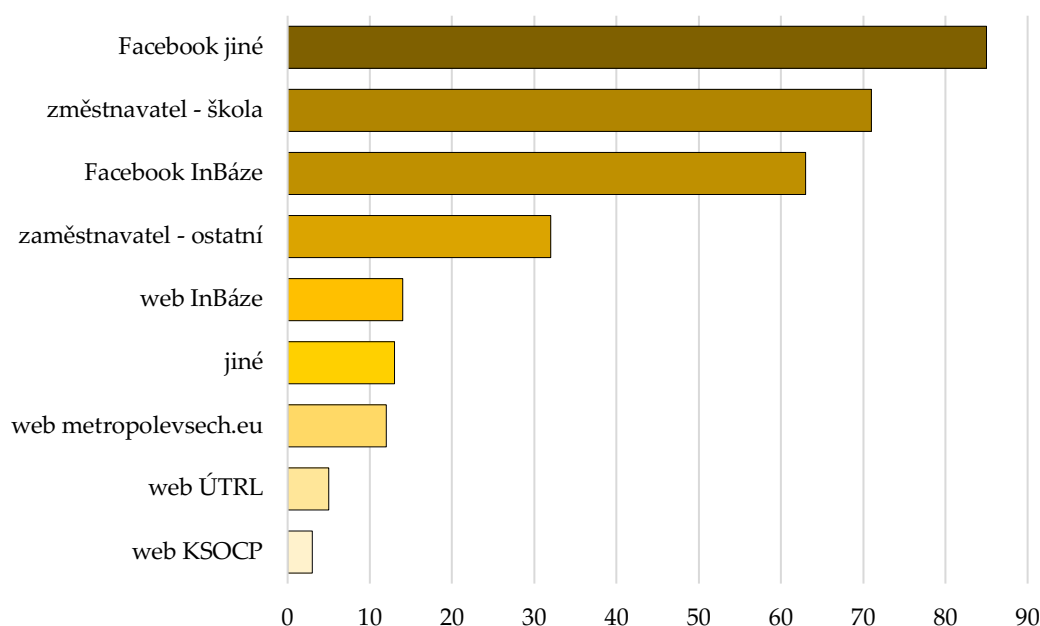
Vedle mateřských, základních a středních škol byla v průběhu projektu navázána spolupráce se dvěma nestátními neziskovými organizacemi, které se podílely na zajištění odborné praxe účastníků vzdělávacího programu v rámci KA2. Výhodiskem pro výběr těchto organizací (viz Příloha 1.) byla dlouhodobé expertní působení v oblasti integrace cizinců a zároveň poskytování služby interkulturních pracovníků. Obě spolupracující organizace tato specifika beze zbytku naplnila, přičemž někteří pracovníci těchto organizací se rovněž podíleli i na výukové části v KA2.

2.1.4 Oslovování cílové skupiny a publicita projektu

Oslovování cílové skupiny, za účelem náboru účastníků do vzdělávacích kurzů, probíhalo vždy 2-3 měsíce před zahájením příslušného kurzu (KA1-KA3), případně 1 měsíc před zahájením doplňujících vzdělávacích aktivit (DA1), a to prostřednictvím několika platforem. Základní informace o realizovaných aktivitách, včetně harmonogramu, anotace, sylabu a složení lektorského týmu, byly před jejich zahájením dostupné na webových stránkách [InBáze](#). Souběžně s tím byly tyto informace ve zkrácené verzi a s odkazem na web realizátora publikovány prostřednictvím sociální sítě [Facebook](#). Informace o aktivitách projektu byly také průběžně sdíleny s partnerem projektu a spolupracujícími institucemi.

Po celou dobu realizace projektu byla zajištěna jeho povinná publicita (plakát, letáky). Informace projektu či o některých jeho aktivitách byly vždy dle relevance sdíleny na řadě platforem (např. Regionální poradní platforma MHMP, vybrané pracovní skupiny [Konsorcia nevládních organizací pracujících s migranty, z. s.](#) aj.). V prvních měsících realizace byl projekt a jeho aktivity prezentován také na setkání MHMP s koordinátory městských částí za oblast školství a vzdělávání. Informace o relevantních aktivitách (zejm. souvisejících s interkulturní komunikací a interkulturní prací) byly zveřejněny na portálu pražském metropolevsech.eu a na webu [Katedry sociální práce FF UK](#) a Ústavu translologie FF UK.

Graf č. 3: Zdroj prvních informací o projektu / aktivitě⁴⁹



2.2 Změny v průběhu realizace projektu

V průběhu realizace projektu došlo k několika změnám, které primárně souvisely s příchodem pandemické situace onemocnění **Covid-19** v březnu 2020. V důsledku návazných

⁴⁹ Data reprezentují všechny přihlášené zájemce o účast v projektu (celkem 298 osob), kteří vyplnili přihlašovací dotazník a spadali do cílové skupiny projektu. Položka „odkud jste se o dovozili o projektu Inkluze Interkulturně 2“ byla povinná.

opatření vlády ČR a jednotlivých ministerstev byla organizace aktivit uzpůsobena tak, aby jejich realizace nebyla v rozporu s těmito opatřeními. Jednalo se především o změnu formy komunikace a setkávání s účastníky projektu v jednotlivých vzdělávacích aktivitách, ať už se jednalo o akreditované vzdělávací kurzy (KA1-3) či doplňující individuální či skupinovou metodickou podporu.

Vzhledem k velmi nízké předvídatelnosti trvání protipandemických opatření a také s narůstajícími obavami účastníků projektu z přenosu či nákazy onemocnění Covid-19 byly aktivity projektu oproti plánované prezenční formě realizované **formou distanční**, s využitím aplikace **zoom**. Tato změna se dotkla níže uvedených vzdělávacích aktivit:

- první turnus kurzu „*Základy interkulturní práce a interkulturní komunikace na školách*“ (KA1)
- vzdělávací program směřující k získání profesní kvalifikace „*Interkulturní pracovník*“ (KA2);
- první a druhý turnus kurzu „*Specifika práce asistenta pedagoga pro děti a žáky s odlišným mateřským jazykem*“ (KA3);
- část individuálních konzultací a skupinových seminářů v rámci metodické podpory (DA1)

Nastalá pandemická situace sebou mj. přinesla nutnost vytvořit metodické pokyny k distanční výuce a proškolit část lektorského týmu v užívání aplikace zoom. Jelikož některá témata kurzů zahrnovala, či byla přímo postavena na nácvicích (např. tlumočení, poradenství, mediace a dal.), došlo u dotčených kurzů vedle změny formy výuky také ke změnám v harmonogramu a to tak, aby témata vyžadující prezenční účast posluchačů mohla být realizována v prezenční formě – tj. po skončení nebo zmírnění účinnosti protipandemických opatření. Důsledkem tohoto postupu došlo k prodloužení doby trvání jednotlivých kurzů⁵⁰ (blíže viz tab. č. XXXXX níže):

Tabulka č. 12.: Srovnání harmonogramu vzdělávacích kurzů v KA1-KA3

typ kurzu		plánovaný harmonogram		aktualizovaný harmonogram	
		výuka	zkouška	výuka	zkouška
KA1	I. turnus	13. 01. 20' – 14. 03. 20'	24. 04. 20'	13. 01. 20' – 20. 06. 20'	27. 06. 20'
	II. turnus	24. 08. 20' – 02. 10. 21'	13. 11. 21'	24. 08. 21' – 02. 10. 21'	13. 11. 21'
KA2	I. turnus	27. 03. 20' – 10. 01. 21'	-	27. 03. 20' – 25. 04. 21'	-
KA3	I. turnus	28. 01. 20' – 07. 04. 20'	červen 20'	28. 01. 20' – 20. 06. 20'	02. 07. 20'
	II. turnus	02. 02. 21' – 11. 05. 21'	29. 05. 21'	02. 02. 21' – 11. 05. 21'	29. 05. 21'
	III. turnus	12. 10. 21' – 14. 12. 21'	22. 01. 22'	12. 10. 21' – 11. 01. 22'	22. 01. 22'

Opakované přecházení do distanční formy výuky a nejasný vývoj pandemické situace se projevil i při realizaci aktivit (zejm. skupinových), spadajících do metodické podpory (DA1).

⁵⁰ Např. u I. turnusu kurzu v KA1 a v KA3 se výuka prodloužila o 2 měsíce, u kurzu v KA2 dokonce o 3,5 měsíce.

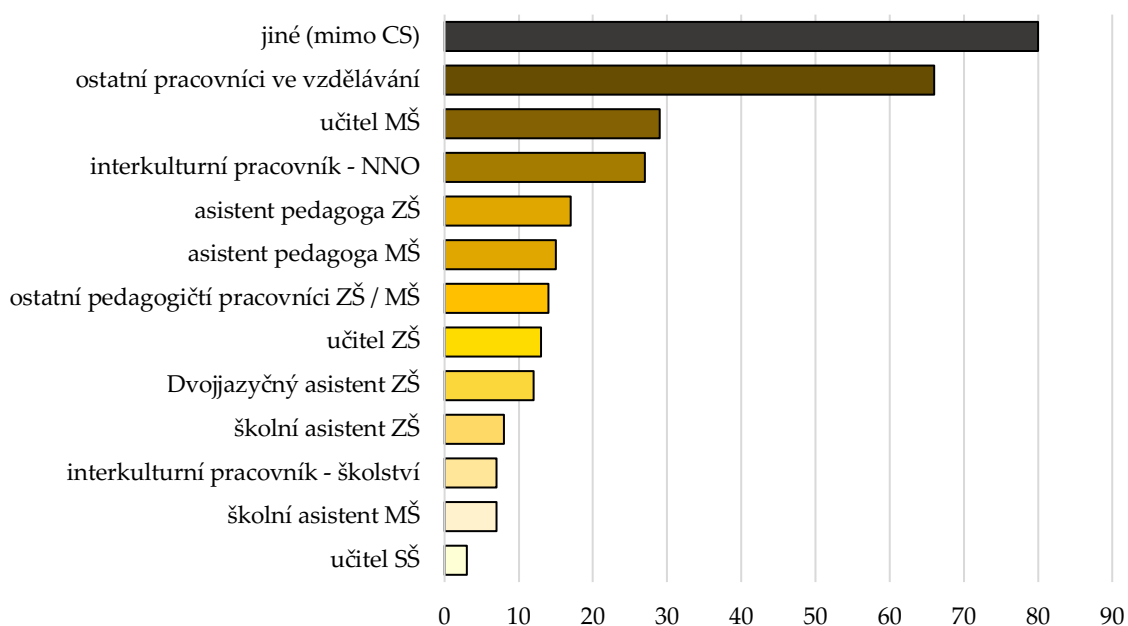
Významnou roli v tomto ohledu sehrála i celková únava a vyčerpání účastníků (bližší v kapitole 3).

Jelikož nebylo možné uskutečnit všechny zamýšlené semináře, rozhodli jsme se v rámci projektu namísto některých nerealizovaných seminářů začlenit tvorbu výukových materiálů a nástrojů, využitelných v oblasti interkulturní práce jak s dětmi a žáky s odlišným mateřským jazykem tak i s dospělými cizinci. Jednalo se o soubor 4 tematických glosářů a překlad přepracovaného a rozšířeného 2. vydání Slovníku pro interkulturní práci do anglického a ruského jazyka (viz také podkapitola 1.3, část 1.2.4). Oba zmíněné produkty byly následně zahrnuty pod indikátor 5 21 00, jehož hodnota byla navýšena z původních 4 na 6 podpořených produktů (bližší viz podkapitola 1.4, část 1.4.4).

2.3 Výstupy z projektu

Do projektu se přihlásilo celkem 298 zájemců. Na základě přijímacího řízení bylo zapojeno celkem 124 osob z cílové skupiny.⁵¹ Z uvedeného počtu byla 1 osoba podpořena i v předešlém projektu [Inkluze Interkulturně](#), u zbývajících 123 osob se jednalo o zcela nové účastníky.

Graf č. 4.: Zájemci o účast ve vzdělávacích kurzech podle příslušnosti k CS



Zdroj: informace z přihlášek do jednotlivých kurzů

2.3.1 Nově proškolení pracovníci ve vzdělávání

Prostřednictvím vzdělávacích aktivit bylo zcela proškolen celkem 97 účastníků, kteří úspěšně ukončili příslušný vzdělávací kurz. Jednalo se o 77 osob, které získaly osvědčení o absolvování dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP) a 20 osob, které získaly potvrzení o

⁵¹ „Zapojený účastník“ do projektu, je takový účastník, který prostřednictvím některé z projektových aktivit získal podporu v minimálním rozsahu 1 hodiny (viz definice indikátoru 5 25 01 v podkapitole 1.4.).

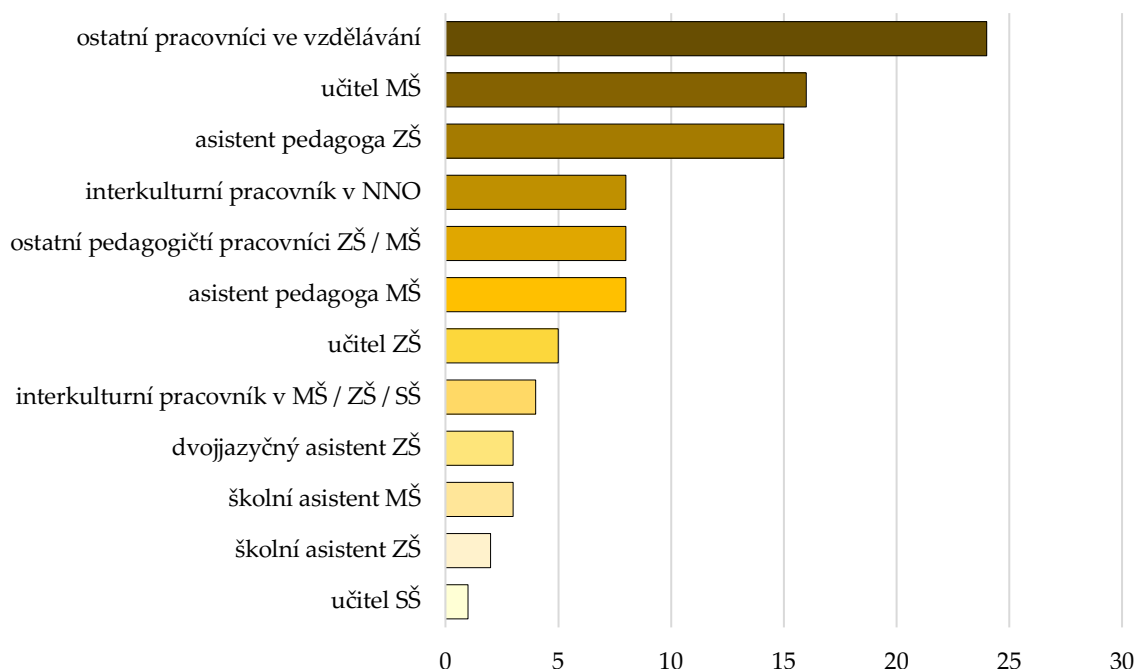
absolvování vzdělávacího programu směřujícího k získání profesní kvalifikace (blíže viz tabulka č. 13.).

Tabulka č. 13.: Přehled účastníků vzdělávacích kurzů v KA1-3

Klíčová aktivita	Přihlášení zájemci	Přijetí zájemci	Poskytnuta min. 1 hod. podpory	Odevzdána min. 1 reflexní zpráva	Získaná podpora 40 + hod.	Osvědčení
KA1 (I.)	35	19	19	14	13	12
KA1 (II.)	31	12	12	11	10	10
KA2	99	27	27	27	26	20
KA3 (I.)	56	22	22	22	20	20
KA3 (II.)	46	22	21	20	20	20
KA3 (III.)	31	22	22	17	17	15
CELKEM	298	124	123	111	106	97

Mezi absolventy vzdělávacích aktivit byli nejvíce zastoupeni účastníci působící v oblastech mimoškolního a volnočasového vzdělávání (zejm. lektoři doučování či zájmových aktivit, lektoři jazykové výuky, dobrovolníci u dětí s OMJ v NNO či na školách a dal.). Další významné skupiny tvořili učitelé mateřských škol a asistenti pedagoga působící na základních školách.

Graf. č. 5.: Přehled absolventů vzdělávacích kurzů v KA1-KA3⁵²



Zdroj: informace z přihlášek do jednotlivých kurzů; karty účastníků projektu

⁵² Do skupiny „ostatní pedagogičtí pracovníci“ byly zařazeni speciální pedagogové, vychovatelé, či vedoucí pedagogičtí pracovníci podle zák. č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících.

Více než polovina všech účastníků vzdělávacích kurzů se zúčastnila některé z navazujících vzdělávacích aktivit, v rámci metodické podpory (DA1). Část z nich také opakovaně využívala možnost individuálních konzultací buď s externími lektory nebo s pracovníky realizačního týmu.

2.3.2 Pilotáž zkoušky k získání profesní kvalifikace Interkulturní pracovník

Realizátor obdržel jako vůbec první právnická osoba autorizaci MPSV k organizaci zkoušek z profesní kvalifikace „Interkulturní pracovník“ na dobu 5 let. V projektu byla zkouška realizována 21krát.

Celkem 19 z 20 absolventů vzdělávacího kurzu v KA2 a dále 1 absolventka [vzdělávacího kurzu](#) v rámci předešlého projektu [Inkluze Interkulturně](#) úspěšně vykonalo pilotní zkoušku před tzv. autorizovanou osobou, a získalo tak profesní kvalifikaci „Interkulturní pracovník“ (DA2). Vedle podpořených osob jsme díky projektu získali významné know-how jak z hlediska procesu při koordinaci a organizaci zkoušky samotné, tak i z hlediska jejího věcného obsahu, jehož koncepce by měla být revidována blíže skutečným požadavkům praxe.

2.3.3 Akreditované vzdělávací kurzy

Během projektu byly akreditovány celkem 3 typy vzdělávacích kurzů, s platností akreditace na dobu 3 let. Podrobný popis jednotlivých kurzů je uveden v částech 1.2.1 a 1.2.2.

2.3.4 Publikace a výukové materiály

Součástí metodické podpory v DA1 bylo rovněž zpracování a distribuce výukových materiálů, v podobě infosheetů, prezentací nebo seznamu odkazů a odborné literatury. Vzhledem k tomu, že všechny typy vzdělávacích kurzů (KA1-KA3) zahrnovaly v různé míře také modul „komunitní tlumočení“,⁵³ byl pro účastníky zpracován soubor čtyř tematických glosářů⁵⁴ v celkem pěti jazykových variacích (česko-anglický, česko-ruský, česko-ukrajinský, česko-španělský a česko-vietnamský). Glosáře byly publikovány na jaře 2021 na webu [InBáze](#) a jsou dostupné i pro širokou veřejnost.

⁵³ V rámci vzdělávacího programu v KA2 se modul nazýval „Základy teorie a praxe komunitního tlumočení“ a „Jazykový modul“.

⁵⁴ Viz podkapitola 1.3., část 1.3.4.

Obrázek č. 2.: Náhled česko-anglického glosáře na téma „Migrace a integrace“



1. Vybrané instituce

Azylová, migrační a integrační politika, vstup a pobyt cizinců na území ČR		
Ministerstvo vnitra České republiky	MV ČR	Ministry of the Interior of the Czech Republic
Ministerstvo zahraničních věcí České republiky	MZV ČR	Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic
Azylová zařízení a detence		
Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra (organizační složka sídlo spravující prosl. MV ČR)	SUZ MV	Refugee Facilities Administration
Přijímací středisko (zařízení SUZ určené pro žadatele o MO)	PIS	Reception Center
Pobytové středisko (zařízení SUZ určené pro žadatele o MO)	Pos	Residential Center
Integrační a azylové středisko (zařízení SUZ určené pro držitele MO)	IAS	Integration Asylum Center
Zařízení pro zajištění cizinců (zařízení SUZ určené pro cizince v nelegálním postavení)	ZZC	Facilities for the Detention of Foreigners
Nezletilé děti – cizinci bez doprovodu		
Zařízení pro děti – cizince (řízené MŠMT, diagnostický ústav, ZŠ a SVP)	ZDC	Facility for children of foreign nationals

2. Vybrané základní pojmy
(jednotlivé pojmy jsou řazeny abecedně)

A	
Adaptačně integrační kurz(y)	adaptation and integration courses
Ambasáda (viz písmeno Z; zastupitelský úřad)	embassy
Apostila	apostille
Azyl (druh mezinárodní ochrany) - humanitární azyl	asylum - humanitarian asylum
Azylant (osoba které byla udělena MO formou azylu)	asylee / a person granted asylum
Azylové právo	asylum law
B	
Bezpečná třetí země	safe third country

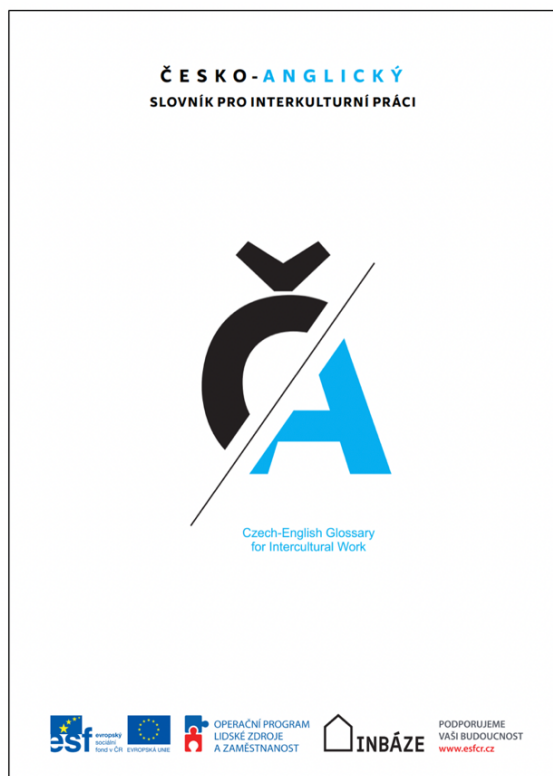
Krajan (osoba s prokazatelným českým národnostním původem)	a foreign national of Czech origin
Krátkodobý pobyt (viz také písmeno V; vstup do 90 dnů)	short-term residence
L	
Lhůta	period / deadline
List - rodný list - odcizil list - úmrtí list	certificate - birth certificate - marriage certificate - death certificate
Listina základních práv a svobod (zák. č. 2/1993 Sb., ústavní listina)	Charter of Fundamental Rights and Freedoms
M	
Matrika	civil registry office / register office
Matrikář / matrikářka	civil registry officer / registrar
Menšina - národnostní / etnická menšina	minority - national / ethnic minority

V druhé polovině projektu jsme v rámci spolupráce s organizacemi [Konsorcium nevládních organizací pracujících s migranty](#) a [Asociace pro interkulturní práci](#) do DA1 zahrnuli také překlad již zpracované české verze 2. přepracovaného a rozšířeného vydání Slovníku pro interkulturní práci.⁵⁵ Překlad byl zhotoven v anglickém a ruském jazyce, přičemž v rámci projektu došlo také k finalizaci celé publikace vč. grafického zpracování a dvoukolové korektury. Slovník je připraven ve dvou verzích – v **elektronické**, která je od 1. července 2022 dostupná na webu [InBáze](#), a v **tištěné**, která bude dostupná od září 2022.⁵⁶

⁵⁵ Česká verze slovníku vznikla jako výstup z projektu Konsorcia nevládních organizací pracujících s migranty, z. s., Asociace pro interkulturní práci, z. s. a InBáze, z. s. podpořené z prostředků MHMP v roce 2021.

⁵⁶ Náklady na tisk a distribuci tištěné verze nebyly zahrnuty do projektu a nejsou tak jeho součástí.

Obrázek č. 3.: Obálka původního a 2. vydání Slovníku pro interkulturní práci (CZE-EN)



2014



2022

Obrázek č. 4.: Obálka původního a 2. vydání Slovníku pro interkulturní práci (CZE-RU)



2014



2022

3. Evaluace projektu

Evaluace projektu se skládala z přípravné fáze a dále z průběžné a závěrečná evaluace jednotlivých projektových aktivit. Během přípravné fáze si bylo potřeba ujasnit, jaké evaluační metody chceme během realizace projektu používat. Ty vycházely z obecných evaluačních otázek, zejména: *Kde vnímáme potenciální problémy a proč by k nim mohlo dojít? Co nevíme, a co tedy potřebujeme zjistit? Jak budeme s evaluačními výstupy dále pracovat? Kde jsme schopni na základě zjištění, které evaluace přinese, něco měnit?*

Evaluátorka projektu byla od počátku aktivním účastníkem. Účastnila se vybraných projektových schůzek, koordinovala svou práci s dalšími aktéry projektu, účastnila se vybraných lekcí výuky, moderovala fokusní skupiny, vedla rozhovory s cílovou skupinou/účastníky jednotlivých kurzů, koordinovala sběr dotazníků (zejména v online formě), vyhodnocovala výsledky a podílela se na vzniku průběžných a evaluačních zpráv. Komunikace s evaluátorem probíhala průběžně tak, aby bylo možné flexibilně reagovat na požadavky a podněty dalších aktérů projektu (členové realizačního týmu, externí spolupracovníci, spolupracující organizace, účastníci), na změnu v harmonogramech kurzů (zejm. v důsledku pandemické situace) apod. Bylo vytvořeno evaluační schéma (harmonogram), s nímž byli obeznámeni všichni členové realizačního týmu, s cílem přehlednosti evaluačních aktivit a činností.

Průběžné výsledky evaluace byly pravidelně komunikovány se všemi realizátory, a to zejména e-mailovou korespondencí, případně i osobně / online na společných setkáních, nebo telefonicky. Evaluátorka komunikovala zejména případná doporučení nebo nespokojenost účastníků projektu či doporučení obecnějšího charakteru, přičemž výstupy byly komunikovány průběžně i periodicky. Evaluátorka byla nezávislým subjektem na realizátorovi projektu, což mj. přispělo k důvěryhodnosti, nezaujatosti a konstruktivitě celého evaluačního procesu.

3.1 Metodologie

Pro výběr evaluačních metod jsme v rámci přípravné fáze stanovili základní evaluační otázky, neboť jak podotýká Drhlíková (2020: 56) *“v evaluační praxi je k dispozici celá řada metod analýzy a sběru dat, jejichž použití je nutné zvážit na základě znalosti evaluovaného problému a jeho formulace pomocí evaluační otázky.”*

Jako stěžejní evaluační otázky jsme formulovali tyto:

- Jsou jednotlivé kurzy v rámci projektu (KA1, KA2, KA3) sestaveny kvalitně?
- Jsou účastníci jednotlivých kurzů/projektových aktivit spokojeni (hledisko organizace, lektorského týmu, užitečnost výukových témat atd.)?
- Jsou kurzy z pohledu účastníků užitečné (zejména v kontextu jejich dalšího profesního působení nebo v kontextu okamžité využitelnosti nově nabytých znalostí v praxi)?

Kromě uvedených otázek a fokusu na účastníky jednotlivých kurzů (KA1-KA3) se evaluace v určité míře zaměřila i na vnitřní procesy projektu, jeho nastavení a kompetence a role jednotlivých aktérů.

Evaluatorka se na základě primárních evaluačních otázek rozhodla přistoupit ke kombinaci kvantitativních a kvalitativních metod, někdy označovaných jako smíšený výzkum, (blíže In Hendl, 2005). Jednalo se o: **i) fokusní skupiny, ii) dotazníkové šetření, iii) polostrukturované rozhovory, iv) obsahovou analýzu a v) pozorování.** Předností tohoto typu výzkumu/evaluace je zejména, že se oba zvolené přístupy vzájemně doplňují.

Evaluace byla vytvářena se znalostí a respektováním evaluační etiky, tak jak je definována např. v Metodách výzkumu a evaluace (Hendl – Remr, 2017). Účastníci projektu zapojení do evaluačního procesu byli poučeni o důvodech a způsobu evaluace⁵⁷ a informováni o tom, jak budou získané výstupy použity vč. jejich dostupnosti.

Do průběhu evaluace velmi výrazně zasáhla pandemie Covid-19, kvůli níž se přizpůsobovaly nejen harmonogramy jednotlivých kurzů, ale rovněž se měnila forma komunikace s účastníky projektu (online) vč. způsobu sběru dat. V období nouzového stavu, během něhož byla účinná restriktivní opatření vlády ČR, tak např. docházelo k distribuci evaluačních dotazníků elektronicky (namísto vyplňování přímo na místě v listinné formě), fokusní skupiny i rozhovory probíhaly online, prostřednictvím videokonferencí. Tyto skutečnosti vedly mj. i k redefinici původně formulovaných evaluačních otázek, jež byly rozšířeny i o zhodnocení výhod a nevýhod jednotlivých forem komunikace s účastníky (osobně x online).

3.2 Sběr dat

Za účelem získání dat pro následné vyhodnocení jednotlivých aktivit projektu bylo souběžně použito více metod (viz výše).

3.2.1 Fokusní skupiny

Fokusní (též „ohniskové“) skupiny probíhaly jako součást úvodního a závěrečného setkání s účastníky vzdělávacích kurzů v KA1-3. V důsledku pandemické situace část fokusních skupin probíhala online, přičemž ve dvou případech jsme od závěrečného setkání zcela upustili, a to v období účinnosti vládních protipandemických opatření (tzv. lockdown), a také v souvislosti s výrazným pracovním vyčerpáním účastníků předmětného kurzu. V jiných případech proběhly fokusní skupiny alternativním způsobem, kdy např. u jednoho z turnusů vzdělávacího kurzu v KA1 proběhla závěrečná fokusní skupina dvakrát. Důvodem byla skutečnost, že účastnice z různých důvodů neukončily kurz ve stejném období, a skupina se tedy rozdělila na dvě.

Předmětem fokusních skupin bylo prostřednictvím řízené skupinové diskuze odhalit tzv. kolektivní postoje (blíže In Hendl, 2005: 182). Jednalo se zejména o očekávání účastníků (*co očekávají, že díky kurzu „získají“; pro co si přišli; na čem by chtěli zapracovat společně se skupinou, na čem každý za sebe; co potřebují získat, aby na konci kurzu odcházeli spokojeni?*) a zpětné zhodnocení, nakolik byla tato očekávání naplněna.

Jelikož obecným problémem diskusí bývá problém nestejněmého zapojování všech členů skupiny (někteří účastníci jsou výřečnější a dynamičtější, mají tendence vést, zatímco jiní jsou spíše introvertní, tišší, pasivnější), evaluator cíleně dával prostor každému členu skupiny –

⁵⁷ Např. dobrovolnost, anonymita a dal.

některé otázky byly položeny do celé skupiny, aby se k nim postupně vyjádřil každý jeden člen skupiny (pokud ovšem chce, opět platila evaluační zásada dobrovolnosti).

3.2.2 Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření jsme realizovali vždy v průběhu a závěru jednotlivých vzdělávacích kurzů a v doplňujících skupinových aktivitách v rámci metodické podpory v DA1. Za tímto účelem byly sestaveny dva typy dotazníků – průběžný a závěrečný. Tyto dotazníky byly použity pro získání zpětné vazby ke KA1-3. Kromě těchto dotazníků jsme pro sběr dat sestavili i další specifické dotazníky za účelem získání zpětné vazby od mentorů odborné praxe (součást KA1-3), od účastníků skupinových aktivit v DA1 či v rámci závěrečného zhodnocení “ex-post” od všech účastníků projektu.

Jednotlivé položky dotazníků měly charakter uzavřených a otevřených otázek (vč. hodnotících škál). Při vyhodnocování získaných dotazníků byly výstupy komparovány s dalšími výstupy získanými použitím dalších, kvalitativních metod (např. rozhovory, v případě kurzů v KA1-3 také obsahová analýza reflexních zpráv a dal.). Cílem dotazníkového šetření tedy nebylo získávat pouze kvantitativní výsledky, nýbrž spojit více rozličných paradigmat, která, jak uvádí Hendl (2005: 271), jsou často užívaná právě v souvislosti s evaluačním výzkumem. Dotazníky byly účastníkům dle potřeby distribuovány v listinné i elektronické verzi.

3.2.2.1 Průběžný evaluační dotazník

První část dotazníku tvořily tři škálovací otázky mapující spokojenost účastníků (*očekávání, organizace, materiálně technické zabezpečení*), přičemž ke každé otázce bylo možné dopsat i další komentář. Následná část se věnovala hodnocení jednotlivých témat/předmětů ve výukovém bloku, opět prostřednictvím hodnotících škál s možností doplňujícího komentáře (*obsah tématu, užitečnost a využitelnost v praxi, zvolené způsoby výuky*) a hodnocení lektorů. Poslední část dotazníku se prostřednictvím otevřených otázek věnovala doporučením (*co bylo pro vás nejvíce/nejméně užitečné; napadá vás něco, co bychom mohli zlepšit?*).

3.2.2.2 Závěrečný evaluační dotazník

Smyslem dotazníku bylo získat od účastníků zpětnou vazbu k celému absolvovanému kurzu. Obsah proto tvořily otázky zaměřené podobně jako v průběžném dotazníku na organizaci kurzu, očekávání či na obsahovou stránku, navíc však také na využitelnost jednotlivých témat pro praxi. Tuto oblast jsme zjišťovali jak uzavřenými, tak i otevřenými otázkami (např. *co pro Vás bylo nejvíce / nejméně přínosné a proč?*).

3.2.3 Individuální polostrukturované rozhovory

Individuální rozhovory probíhaly mezi evaluátorkou a účastníkem některého ze vzdělávacích kurzů (viz KA1-3). Průběh rozhovoru byl se souhlasem participujícího účastníka nahráván, přičemž z pořízeného záznamu byl následně vytvořen přepis.⁵⁸ Dotazovaným nebyly předkládány žádné předem určené formulace odpovědí nebo jejich kategorie. Evaluátorka tak

⁵⁸ Jedna z respondentek z důvodu jazykové nedostatečnosti nahrávání odmítla, evaluátorka si tedy během rozhovoru dělala poznámky.

mohla ověřit, zda dotazovaný otázkám porozuměl, ten mohl zase vyjádřit své zcela subjektivní pocity, pohledy a názory, mohl navrhnout možné souvislosti aj. (Hendl, 2005: 166). K rozhovorům byli náhodně vybíráni účastníci v každém vzdělávacím kurzu, přičemž se zapojili 2-4 účastníci za kurz, resp. turnus (v případě kurzu v KA2 se jednalo o 6 účastníků). Vzhledem k proměnlivé pandemické situaci probíhaly rozhovory prezenčně i online. Rozhovory s účastníky probíhaly v různé fázi kurzů, nejdříve však po absolvování alespoň 1/2 kurzu.

Pro rozhovory byla předepsána určitá struktura a základní otázky, nicméně evaluátorka se maximálně snažila reagovat na respondentky a jejich výpovědi, pokládat doplňující otázky, měnit řazení otázek dle potřeby, některé případně vynechat apod. Zároveň se evaluátorka snažila udržet přiměřenou dobu trvání rozhovoru, cca 20 minut na jednu osobu/respondenta. Před začátkem rozhovoru získala evaluátorka svolení rozhovor nahrávat na diktafon a vysvětlil cíl a důvod rozhovoru. První 1-2 otázky byly úvodní, sloužily k prolomení bariér a navození uvolněné a příjemné atmosféry (tzv. ice-breakery). Po skončení rozhovoru evaluátorka vždy nabídla respondentovi možnost dodatečného kontaktu a uvedla e-mailovou adresu, na které je možné ho kontaktovat.

Evaluátorka nejprve pokládala otázky směřující k přítomnosti, což je metodologicky vhodný postup, neboť tyto otázky je snazší zodpovědět a také je lze využít jako oporu pro otázky do minulosti. Z hlediska typů kvalitativních otázek využila evaluátorka otázky: otázky vztahující se ke zkušenostem nebo chování, otázky vztahující se k názorům, otázky vztahující se k pocitům, otázky vztahující se ke znalostem a otázky vztahující se k vnímání. Otázky demografické a kontextové byly použity pouze velmi omezeně, neboť potřebné informace buď vyplynuly z kontextu, nebo nebyly k účelu naší evaluace potřeba (Hendl, 2005: 168).

Příklady otázek polostrukturovaných rozhovorů:

- *Jak se dnes cítíte? Jak se vám dnes na kurzu líbí? Zaujalo vás dnes něco?*
- *Jak v tuto chvíli, v této fázi, kurz vnímáte? Máte pocit, že pro vás kurz je/bude přínosný?*
- *Máte nyní, v této fázi, pocit, že kurz naplňuje vaše očekávání?*
- *Jak jste spokojená s organizací kurzu?*
- *Doporučila byste kurz dále? Pokud ano, pro koho by z Vašeho pohledu měl být kurz určený především?*
- *Co je pro vás z celého kurzu nejvíce přínosné, co hodnotíte kladně?*
- *Co je pro vás nejméně přínosné, a vybavíte si nějaký aspekt (moment, lektora, situaci), který byl nepříjemný nebo negativní?*
- *Čeho by se měli organizátoři kurzů vyvarovat, co udělat třeba příště jinak?*
- *Považujete v této chvíli kurz za přínosný z hlediska vašeho profesního zaměření, myslíte, že kurz vám nějakým způsobem pomůže ve vaší práci?*
- *Máte jakékoliv další doplňující informace, které byste nám chtěla sdělit? Je něco, cokoliv, na co jsme se nezeptali, ale chtěla byste to říci?*

3.2.4 Pozorování

Metoda byla využita s cílem získání komplexnějšího obrazu o skutečném dění během realizace jednotlivých aktivit projektu (blíže In Hendl 2005: 191). V našem případě se jednalo vždy o

otevřené (též zjevné) pozorování evaluátorka, nezúčastněné a nestrukturované (evaluátorka se zúčastňovala pozorování ad hoc v různých částech různých kurzů).

3.2.5 Obsahová analýza

Metoda byla využita pro průběžné i závěrečné vyhodnocení písemných reflexních zpráv, které v rámci jednotlivých kurzů (KA1-KA3) účastníci zpracovávali vždy po absolvování stanoveného výukového bloku (tj. např. víkend), či po absolvování tematického celku (např. školství a vzdělávání, interkulturní komunikace a interkulturní práce apod.) a po absolvování odborné praxe.

3.3 Výstupy z evaluace klíčových a dílčích aktivit projektu

3.3.1 Klíčová aktivita 1

Použité metody: úvodní a závěrečná fokusní skupina, průběžný a závěrečný dotazník, polostrukturované rozhovory s náhodně vybranými účastníky, obsahová analýza reflexních zpráv.

3.3.1.1 Fokusní skupiny

Úvodní fokusní skupina proběhla v obou turnusech vzdělávacího kurzu „*Základy interkulturní práce a interkulturní komunikace na školách*“ v prezenční formě. Účastníci kurzu vyjádřili ke svým očekáváním, verbalizovali, co je pro ně podstatné, co by chtěli v rámci kurzu získat (např. rádi by z kurzu odcházeli vybaveni jakýmsi „průvodcem“ a technikami zvládnutí komunikačních problémů, s konkrétními tipy a návodem na práci s dětmi i rodiči, s návodem na řešení problematických situací, adresářem kontaktů aj.). Evaluátorka jejich potřeby a očekávání anonymně zaznamenala, i jako podklad pro následnou závěrečnou fokusní skupinu po absolvování kurzu.

Závěrečná fokusní skupina proběhla pouze u I. turnusu, přičemž účastníci byli rozděleni na dvě skupinky podle toho, v jakém období absolvovali závěrečnou zkoušku. Účastníci byli v rámci těchto závěrečných setkání konfrontováni zpětně se svými očekáváním, porovnávali, co jim kurz skutečně přinesl, co se dozvěděli nového a jestli jejich očekávání a požadavky na kurz kladené byly naplněny. Během diskuze účastníci plošně vyjadřovali svou spokojenost s kurzem, zazněly ale i některé podnětné a konstruktivní připomínky k dalšímu zlepšení. V tomto bodě však mezi účastníky nepanovala jasná shoda, kdy některé z podnětů byly dokonce protichůdné (např. pro některé účastníky byl kurz časově velmi náročný, jiní by ho naopak ještě více rozšířili, zejména o praxi, či o „legislativní blok“). U všech účastníků panovala shoda na byrokratické náročnosti a administrativním zatížením kurzu (příliš mnoho formulářů k vyplnění, jedna účastnice toto kontrovala vyjádřením „*STOP tisku!*“), a také by rádi rozšířili kurz „interkulturně“ (kromě zaměření na ruskou a ukrajinskou komunitu by účastníci přidali další kulturu, shodovali se např. na arabské).

3.3.1.2 Rozhovory

Rozhovor byl proveden se třemi účastnicemi I. turnusu a dvěma účastnicemi II. turnusu. Obecně převažovalo kladné hodnocení kurzu, jak z pohledu organizace, tak i skrze příležitost

sdílet svoje zkušenosti s dalšími účastnicemi kurzu mezi sebou, a rovněž kvitovaly možnost se seznámit a navázat nové kontakty v rámci svého oboru. Mezi účastnicemi I. turnusu nepanovala shoda na náročnosti kurzu, ani na časových dotacích nebo praktickém využití jednotlivých témat – pro každou z nich bylo přínosné, a naopak nejméně přínosné něco jiného. Dvě účastnice kurz celkově ohodnotily jako “určitě” nebo “rozhodně” přínosný, jedna účastnice však vnímala, že ne vše na kurzu bylo přínosné právě pro ni, o některých tématech dle svých slov “věděla více než přednášející”, některá témata zase nepotřebovala ke své práci, naopak ale vyzdvihla některé konkrétní bloky, které hodnotila jako velmi praktické a využitelné pro svou vlastní praxi.

„(...) my, co tu sedíme, nejsme ti, co by tu sedět měli, myslím, že by tu měli sedět pracovníci školských zařízení, kteří mohou věci měnit. My jsme pěšáci, ale mělo by tu být vedení. Ředitelky, zástupkyně, které mohou tu situaci změnit, my jenom tlumočíme informaci.“ (účastnice II. turnus, KA1)

3.3.1.3 Pozorování

Pozorování proběhlo ad hoc při náhodně zvolených přednáškách. Z hlediska výuky nebyly zaznamenány žádné nedostatky, naopak lektori vystupovali profesionálně a erudovaně. Z hlediska lektorských dovedností byla u jedné lektorky patrné problémy s time-managementem (v důsledku čehož nestíhala své téma). V ostatních případech probíhala výuka za pomoci vhodných lektorských technik (přednes informací s následným ověřováním předaných informací a prostorem k diskusi) a účastníci se jevíli jako zaujatí, motivovaní, pokládali doplňující dotazy, na které byla vždy poskytnuta ze strany lektora relevantní odpověď, time-management byl velmi dobře zvládnutý.

3.3.1.4 Obsahová analýza

Analýza reflexních zpráv poukázala na rozdílné potřeby účastníků a tím i rozdílné preference z hlediska jednotlivých témat a jejich využitelnost pro praxi. Každý účastník dokázal více či méně definovat, které informace byly užitečné právě pro něho osobně, přičemž někteří účastníci potom dokázali velmi konkrétně uvést, jak se získanými informacemi a znalostmi naloží ve své profesní praxi (což byl mj. cíl reflexních zpráv). Příkladem může být následující vyjádření:

“Z celého bloku pro mě byla nejvíce zajímavá přednáška Interkulturní komunikace. Přednáška byla zábavná a interaktivní, což je vždy pro praxi velmi důležité. Především tabulka Strachy a potřeby a následné ukázání na příkladech⁵⁹ bylo velmi poučné a do budoucna budu jistě tento způsob využívat, abych eliminovala nepříjemné pocity druhých lidí při vzájemné komunikaci. Také model „4 uší“ - Friedemann Schulz von Thun byl velmi zajímavý a pokusím se toto předat pěstounům, kteří mají problém v komunikaci se svými dětmi, především v dospívání.“ (účastnice II. turnus, KA1)

Někteří z respondentů také uvedli, že během kurzu prošli určitým druhem tzv. “aha momentu”, uvědomili si některé souvislosti a problémy, které si dříve neuvědomovali, rozšířili si obzory a způsoby přemýšlení o některých jevech.

⁵⁹ Téma bylo součástí přednášky „Interkulturní komunikace.“

“Dále si ze setkání uvědomuji skutečnost, že integrace je nutná oboustranná, tudíž nemůžeme očekávat, že s námi rodiče cizinců budou komunikovat a spolupracovat, když z naší strany nebude valný zájem. V závislosti na tuto skutečnost jsem ve škole vyrobila trojjazyčnou nástěnku, kde jsou všechny základní informace a kontakty na neziskové organizace.” (účastnice II. turnus, KA1)

Několik účastníků kurzu by shodně uvítalo více praktických ukázek, scének, příkladů aj. a to i na úkor teorie, které bylo v kurzu podle nich mnoho. U některých účastníků bylo opatrné, že navzdory zadání nedokázali potenciál reflexních zpráv využít. Část z nich se orientovala pouze na kvalitu lektorů, či na hodnocení přínosnosti jednotlivých témat, čímž došlo ke zdvojení informací, získaných prostřednictvím dotazníkového šetření. Jedním z evaluačních doporučení po této zkušenosti tedy je, zaměřit se na lepší vysvětlení cíle reflexních zpráv, a oddělit je od dotazníkového evaluačního šetření, případně požadavky na účastníky kurzu zredukovat (kombinace “povinnosti” odevzdávat po každém vyučovacím bloku reflexní zprávu i evaluační dotazník se ukázala pro některé účastníky jako příliš náročná).

3.3.1.5 Dotazníkové šetření

V obou turnusech (I. a II.) účastníci vyplňovali celkem 3 průběžné a 1 závěrečný dotazník. Dotazníky byly účastníkům distribuovány v listinné či elektronické podobě, v závislosti na tom, zda výuka probíhala prezenční nebo distanční formou, přičemž se ukázalo, že u elektronické verze dotazníků byla návratnost obecně nižší. Ze získaných dat jsme získaly tyto výstupy:

- účastníci byli spokojeni s organizací a materiálně-technickým zajištěním kurzu. Vznesené výhrady se týkaly výuky v prostorách InBáze, kde bylo účastníkům v chladnějších dnech zima;
- navzdory dílčím problémům s time-managementem u některých lektorů (především v I. turnusu), panovala mezi účastníky spokojenost s lektorským týmem i s jejich pojetím výuky;
- vyučovaná témata byla obsahově velmi naplněná a většinou byl ponechán velmi malý nebo žádný prostor pro diskusi
- účastníci (zpravidla pracovníci MŠ a ZŠ) by preferovali větší prostor pro praktické příklady (např. práce s konkrétními kazuistikami) a pro tipy, jak pracovat s dětmi s OMJ a jejich rodinou na úkor teoretické výuky;
- pro účastníky byly velmi užitečné praktické informace o interkulturní práci a dalších nástrojích využitelných k podpoře dětí s OMJ i školy, kde se tyto děti vzdělávají;

“ (...) informace o azylu, uprchlících a statistiky, jak se čísla mění. V mojí práci mi tyto informace nijak nepomohly.” (účastnice I. turnus KA1)

„Asi co mi zatím bylo nejvíc užitečné byly informace o interkulturní práci, odkazy na stránky a organizace kde můžu najít pomoc jako např. tlumočnicka a video o tom jak taková práce interkulturního pracovníka nebo koordinátora integrace vypadá.” (účastnice II. turnus KA1)

- součástí kurzu by podle účastníků neměla být problematika sekundárního vzdělávání (tj. střední školy). Toto téma by mělo být akcentováno zvláště pro specifickou cílovou skupinu, která se věnuje studentům s OMJ na středních školách⁶⁰

3.3.2 Klíčová aktivita 2

Požité metody: úvodní fokusní skupina, průběžný evaluační dotazník, polostrukturované rozhovory s náhodně vybranými účastníky, obsahová analýza reflexních zpráv.

3.3.2.1 Fokusní skupiny

Vzhledem k počtu účastníků vzdělávacího programu (celkem 27 osob) proběhla úvodní fokusní skupina ve dvou oddělených částech, distanční formou. Během setkání se účastníci vyjádřili ke svým očekáváním, verbalizovali, co je pro ně podstatné a co by chtěli v rámci kurzu získat. Výstupy z diskuze byly evaluačkou zaznamenala v anonymizované podobě na "online flipchart" (skrze aplikaci Zoom) jako podklad pro případnou závěrečnou fokusní skupinu po absolvování kurzu (závěrečné setkání nebylo z důvodu časové vytíženosti a celkové únavy účastníků realizováno).

Z úvodního setkání z obou skupin vyplynul vysoký zájem o teorii i praxi interkulturní práce, o zasíťování a předání kontaktů na příslušné NNO i další instituce, či potřeba posilování tzv. „měkkých dovedností“ i sdílení zkušeností. Každý účastník navíc přispěl informacemi o svých dosavadních zkušenostech a praxi, přičemž tyto informace posloužili jako podklad pro lektory vzdělávacího programu.

3.3.2.2 Rozhovory

Rozhovor byl proveden s v závěru vzdělávacího programu se 6 účastnicemi. Všechny účastnice se shodly na velké přínosnosti celého kurzu, byť některé témata jim byla bližší a některá vzdálenější (preferenze se u každé účastnice lišily). Všechny se rovněž shodly na časové náročnosti kurzu.

“O ukončení kurzu jsem nikdy nepřemýšlela, ale bylo to náročné. Ale spíš jsem nestíhala jiné věci, ublížila jsem jiné práci. Když nestíháš, tak děláš o víkend, no. Bylo toho hodně.” (účastnice, KA2)

Do organizace vzdělávacího programu se významně promítla pandemická situace v ČR, zejména při zahájení výuky v březnu 2020, a následně na začátku zimního semestru 2020/2021. Důsledkem byl přechod části výuky do distanční formy či přesuny v harmonogramu výuky, jež vyústily v přerušení kurzu v období 12/2020–03/2021 a dále omezené možnosti pro absolvování odborné praxe.

“Když je to víc praktická dovednost a má se to dělat online, tak samozřejmě, i když lektor může být skvělý, tak něco se oproti prezenční výuce vytratí” (účastnice, KA2)

“Já jsem měla praxi domluvenou, měla jsem nastoupit v říjnu ve školce, pak ale byla korona, druhá vlna, pak už to nešlo, tak mi dali vědět, že to nejde, že se pak ozvou, až to půjde.” (účastnice, KA2)

⁶⁰ V obou turnusech kurzu bylo mezi účastníky velmi vysoké zastoupení zaměstnanců mateřských a základních škol.

3.3.2.3 Obsahová analýza

Analýza reflexních zpráv byla velmi náročná vzhledem k počtu účastníků k počtu bloků, po jejichž absolvování účastníci programu reflexní zprávu odevzdávali. Jednalo se o celkem 13 výukových bloků (zpravidla víkendy), a tedy o přibližně 300 reflexních zpráv.⁶¹

Výstupy z obsahové analýzy se lišily v závislosti na dosavadních zkušenostech účastníků (osobních i profesních). Významnou roli spatřujeme zejména v délce pracovního působení účastníků (od několika měsíců po několik let) a v oblasti, jíž se profesně věnovali, ať už z pohledu vykonávaných činností (vzdělávání, poradenství, terénní práce, dobrovolnictví⁶² aj.) či druhu zaměstnavatele (škola, NNO). Z hlediska přínosu vzdělávacího programu pro praxi a další rozvoj účastníků však panovala většinová shoda na osvojení si níže uvedených dovedností:

- **nástroje pro případovou práci s jednotlivcem či rodinou** (techniky využívané v poradenství, např. model dle G. Egana,⁶³ metoda GROW, ekomapa, genogram; základy první psychické pomoci – krizová intervence, mediační techniky);
- **měkké dovednosti využitelné pro práci s lidmi** (komunikační dovednosti, např. metody aktivního naslouchání / efektivní komunikace, asertivní komunikace, vedení rozhovoru s agresivním / našťvaným / smutným klientem, sebereflexe, role a hranice při práci v pomáhajících službách);
- **vhled do systému a struktury vybraných služeb a politik** (národní systémy sociálního zabezpečení, azylová a migrační politika, sociální a návazné služby pro cizince vč. interkulturní a komunitní práce, přehled o zdrojích informací a relevantní legislativě)
- **vhled či prohloubení znalostí v oblasti vzdělávání, zejm. v oblasti speciálně-pedagogické podpory a inkluzivního přístupu** (pochopení systému inkluzivního vzdělávání, nástroje speciálně-pedagogické podpory, činnost a role jednotlivých aktérů – školy x školská poradenská zařízení x expertní organizace);
- **ukotvení vybraných tlumočnických technik v teorii i praxi** (konsekutivní a simultánní tlumočení, rozšíření slovní zásoby o odborné pojmy, práce s časem, práce s účastníky komunikačního procesu).

Pro účastníky byla rovněž velmi přínosná odborná praxe, především ve smluvních mateřských a základních školách, a to i navzdory časové náročnosti. To podtrhuje zejm. skutečnost, že více než 2/3 účastníků byla tvořena cizinci, často bez vlastní zkušenosti s českým vzdělávacím systémem.

⁶¹ Do programu nastoupilo celkem 27 účastníků, přičemž celkem 20 účastníků program absolvovalo (tj. 260 reflexních zpráv z výukové části a 20 reflexních zpráv z odborné praxe). Zbýlých 7 účastníků v různé fázi programu odstoupilo (1 účastnice absolvoval celou výukovou část, ale nedokončila odbornou praxi).

⁶² Především doučování češtiny či realizace programů pro děti a mládež s OMJ.

⁶³ Blíže In EGAN, Gerard (1990). *The Skilled Helper – A Systematic Approach to Effective Helping*. California: Brooks/Cole Pub Co.

„I když se mi to časově moc nehodilo, jsem nakonec vděčná, že sem se mohla podívat, jak vypadá výuka v základní škole, a co všechno obnáší práce učitele a dalších pracovníků kteří se podílí na výchovně-vzdělávacím procesu. (...) Měla jsem příležitost se ptát na řadu otázek a sama se zapojit do procesu, což vnímám jako největší přínos.“ (účastnice, KA2)

„Asi bych se jen tak do školy jako dobrovolnice nepřihlásila. I když bych chtěla, protože mě to moc zajímá, nenašla bych nejspíš čas. Tak jsem ráda, že jsem v rámci kurzu měla motivaci to konečně udělat.“ (účastnice, KA2)

3.3.2.4 Dotazníkové šetření

Účastníkům bylo v období realizace vzdělávacího programu distribuováno celkem 13 průběžných evaluačních dotazníků, které následovaly vždy po výukovém bloku (zpravidla víkend). Dotazníky byly účastníkům dostupné v listinné nebo elektronické podobě, v závislosti na pandemické situaci, kdy výuka probíhala buď prezenčně nebo distanční formou).

Návratnost dotazníků byla v průběhu vzdělávacího programu kolísavá, přičemž na rozdíl od šetření v rámci realizace KA1 (viz bod 3.3.1.5) sehrála poměrně významnou roli doba trvání celého programu. Během prvních čtyř vyučovacích bloků, kdy výuka probíhala distanční formou, byla tendence návratnosti sestupná,⁶⁴ po přechodu k prezenční výuce se návratnost zvýšila a v následujících blocích se držela v průměru nad 60 %. V poslední třetině kurzu (letní semestr 2021/2022) se návratnost opět snížila, což přikládáme celkové únavě účastníků v důsledku ukončování výukové části a plnění odborných praxí. Ze získaných dat (cca 300 dotazníků) jsme získaly tyto výstupy:

- účastníci byli spokojeni s organizací a materiálně-technickým zajištěním kurzu. Navzdory prvotním obavám u některých účastníků, bylo nakonec většinou kladně hodnoceno technické zajištění distanční výuky prostřednictvím aplikace Zoom⁶⁵ a platformy Trello,⁶⁶ která sloužila pro distribuci studijních materiálů (prezentace z přednášek, publikace k samostudiu v elektronické podobě, cvičení a dal.), u některých přednášek však účastníci negativně hodnotili nedostatečné proškolení části lektorského týmu při práci s online nástroji, vč. aplikace Zoom;
- rozsah vzdělávacího programu (zejm. výuková část) byl pro řadu účastníků velmi náročný. Některé výukové bloky zasáhly i do období bezprostředně před nebo po dni, připadajícím na státní svátek, což účastníci vnímaly vesměs negativně;
- pro některé účastníky se obsah programu ukázal jako velmi náročný po jazykové stránce (výuka probíhala v českém jazyce). Ačkoliv byli do programu přijati pouze účastníci se znalostí českého jazyka na úrovni min. B2 a vyšší, některé přednášky obsahující náročnější teoretickou část, byly pro několik účastníků po jazykové stránce složité a obtížně srozumitelné. Tato skutečnost byla u dvou účastnic jedním z důvodů pro ukončení své účasti v programu;

⁶⁴ 1. blok celkem 25 z 27 dotazníků, 2. blok 22 z 27 dotazníků, 3. blok 18 z 26 dotazníků, 4. blok 14 z 26 dotazníků.

⁶⁵ www.zoom.us

⁶⁶ www.trello.com

- zejména v prvním období pandemické situace v ČR (tj. jaro 2020) panovaly mezi účastníky rozpory v preferencích prezenční x distanční výuky. Zatímco část účastníků preferovala přechod do prezenční výuky, zhruba obdobná část se vyslovovala pro zachování distanční formy v důsledku obav z nákazy onemocnění Covid-19. Podobný trend se opakoval i opačné situaci, kdy na základě protipandemických opatření na podzim 2020 musela výuka opět přejít do distanční formy;
- zhruba po 1. polovině vzdělávacího programu začali účastníci negativně vnímat nastavené evaluační procesy (zčásti stanovené pravidly pro realizaci projektů podpořených z OP PPR). Tyto negativní postoje se vztahovaly především k reflexním zprávám, jejichž zpracování bylo pro některé účastníky časově náročné i z důvodu jazyka (gramatika, stylistika, schopnost vyjádřit písemně myšlenku), pro jiné se stalo zpracovávání reflexních zpráv monotónní;

“Jinak, po letním semestru a všech reflexních zprávách, které jsem doposud napsala, mám pocit, že může být lepší způsob, jak pravidelně hodnotit, či zkontrolovat naši participaci v kurzu. Po jisté době a míře to, že každá reflexní zpráva požaduje samou reflexi a pokládá stejnou otázku mi přijde velmi málo inspirativní a vlastně mi nevede na žádnou opravdovou reflexi nebo sebepoznání. Myslím si, že předmětem kurzů a tým lektorů je dost rozmanitý, tak aby každá reflexní zpráva byla poskládaná jinak, a výsledek byl rozhodně víc obohacující. Mohlo by to fungovat i jako nepřímá příprava na závěrečnou zkoušku (...).” (účastnice, KA2)

- mezi účastníky převládala spokojenost s jednotlivými lektory, většina hodnocení obsahovala také doplňující komentáře, které většinou popisovaly, v čem lektora daný účastník oceňuje (lektorské dovednosti, práce s prezentací, odborná erudice, zajímavost / poutavost přednášky, praktické příklady apod.), u některých lektorů byla z pohledu účastníků problematické práce s časem (protáhnutí výuky, nedostatek prostoru pro diskuzi či dotazy atd.).

V průběhu sběru dotazníků se ukázalo několik problémů spíše interkulturní povahy. Např. při hodnocení prostřednictvím škál (1 až 5), někteří účastníci navzdory zadání (1 je nejlépe, 5 nejhůře) hodnotili opačně, tedy pro vyjádření spokojenosti či kladného hodnocení využívali vyšší stupně (4, 5).

3.3.3 Klíčová aktivita 3

Požité metody: úvodní a závěrečná fokusní skupina, polostrukturované rozhovory s náhodně vybranými účastníky, pozorování, obsahová analýza reflexních zpráv a průběžný evaluační dotazník.

3.3.3.1 Fokusní skupiny

Fokusní skupiny v jednotlivých turnusech vzdělávacího kurzu (I.-III.) probíhaly v prezenční i distanční formě v závislosti na pandemické situaci. Zatímco v I. a III. turnusu proběhla jak úvodní, tak i závěrečné setkání, v II. turnusu jsme realizovali pouze úvodní setkání, neboť o účast na závěrečné skupině účastníci neprojeví zájem. Obdobně jako u předchozích vzdělávacích aktivit v rámci KA1 a KA2 i zde bylo obsahem setkání především zamyšlení se a společná diskuze nad očekáváním účastníků od své účasti v kurzu (např. *co očekávám od tohoto kurzu; proč jsem se do něj přihlásil/a; co bych si chtěla odnést?*). Výstupy z diskuze byly

zaznamenány na flipchart (příp. google Jamboard u distančních setkání) a následně vyhodnocovány při závěrečném setkání.

3.3.3.2 Rozhovory

Během každého turnusu vzdělávacího kurzu proběhly rozhovory s třemi náhodně vybranými účastníky (celkem 9 rozhovorů). Všechny účastnice hodnotily kurz jak po organizační, tak i obsahové stránce pozitivně, nicméně část z nich zmínila, že by upřednostňovala pouze prezenční formu oproti distanční, což se týkalo výuky v období účinnosti protipandemických opatření.

„Dostávali jsme upozornění, mailem, SMS, všechno bylo dopředu srozumitelné. Strašně důležité pro mě bylo, že jsme dostali časový harmonogram hned na začátku, měla jsem všechno dopředu, to bylo obrovský plus, mohli jsme si to naplánovat. Online skvělá věc, obojí úplně perfektně. Poklona všem, že to dokázali zorganizovat. I když byly učitelky z Karlína, opravdu všechno perfektní. Ze začátku jsem si myslela, že je negativní, že tam nebyly lavice, nebylo na čem psát, ale hned jsem zjistila, že to nepotřebujeme, všechno dostáváme, pohodlíčko, v klidu si sednete, byl tam prostor.“ (účastnice III. turnus, KA3 k organizaci kurzu)

Ačkoliv byl kurz pro některé účastnice časově náročný (zejména v souvislosti s prací např. v mateřské či základní škole), všechny účastnice v rozhovorech shodně uvedly, že kromě samotné výuky, kterou pro sebe považovaly jak po obsahové, tak organizační stránce za velmi vydařenou, si odnášejí také nové kontakty na kolegy a kolegyně, což je těší.

„Kurz nenaplnil moje očekávání, ale v tom nejlepším slova smyslu – nečekala jsem, že to může být tak super, šla jsem sem, abych měla odškrtnuto, abych měla co napsat do tabulky, ale mile mě překvapilo, jak mě to baví, jsem nadšená, předčilo to očekávání.“ (účastnice KA3, I. turnus)

„Všichni jsou příjemní, všechno se aktivně a přednostně řeší, nic není problém, přijdu si opečovávaná. Mrzí mě, že to končí. Ačkoliv jsem na konci dne vyčerpaná.“ (účastnice KA3, I. turnus)

„(...) nečekala jsem, že v kurzu najdu tolik spřízněných duší, jsem ráda, že s kolegyněmi z kurzu zůstaneme v kontaktu (...)“ (účastnice KA3, III. turnus)

V rozhovorech účastnice vyjádřily i některá konkrétní doporučení pro další rozvoj podobných vzdělávacích aktivit. Podobně jako u evaluace předchozích kurzů zazněly i požadavky na vytvoření více prostoru pro řešení praktických aspektů práce s dětmi s OMJ, a to i na úkor teoretické výuky, v jednom případě účastnice s migračním původem zmínila i potřebu většího zapojení jednotlivých účastníků do debaty.

„Trochu více bych se možná věnovala některým minoritám – jejich očekávání jsou odlišná, třeba arabská komunita, nebo vietnamská – více interkultury.“ (účastnice KA3, I. turnus)

„Chybělo mi trochu hovořit o překážkách, které mohou pracovníky v tomto oboru potkat – překážky na straně institucí, kontext. Jak je těžké získat finance na projekty, na cizince.“ (účastnice KA3, I. turnus)

„Pořád se tu cítím cizinkou, i na kurzu. Byla bych radši viditelná, aby mě někdo zapojil do kurzu víc. Měla jsem to říct. Ale nikdo se neptal.“ (účastnice KA3, II. turnus)

3.3.3.3 Pozorování

V rámci evaluace provedla evaluátorka pozorování části výukového bloku. Získaná data vztahující se k průběhu přednášek a spokojenosti s lektory korespondovala s výstupy z návazných rozhovorů a dotazníkového šetření.

3.3.3.4 Obsahová analýza

Předmětem analýzy byly, obdobně jako u předešlých typů vzdělávacích aktivit, reflexní zprávy účastníků z jednotlivých výukových bloků. Jednalo se o celkem tři výukové bloky a reflexi odborné praxe ve smluvní mateřské či základní škole. Výstupy z analýzy reflexních zpráv korespondovaly jak s tím, co účastníci sdíleli při individuálních rozhovorech tak i v rámci dotazníkového šetření (viz 3.3.3.5).

Účastníci si z jednotlivých kurzů odnesli především:

- praktické návody a tipy spojené zejména s výukou češtiny jako druhého jazyka, realizací aktivit pro děti s OMJ a s komunikací v interkulturním kolektivu;
- kontakty na důležité organizace a odkazy na praktické návody či metodiky týkající se začleňování či vzdělávání dětí a žáků s OMJ;
- srovnání, inspiraci či nové zkušenosti při plnění odborné praxe na smluvních pracovištích

„Svoji praxi jsem vykonávala v ZŠ Kořenského v Praze 5. Na praxi jsem byla seznámena s prací paní asistentek pedagoga, které se v této škole věnují cizincům. Práce s cizinci ve třídě byla poučná, ale nijak významně se nelišila od práce s cizinci v naší škole.“ (účastnice KA3, I. turnus, k průběhu odborné praxe)

„(...) mimo jiné se mi velmi líbila mimoškolní činnost paní mentorky, při které nacvičuje s žáky druhého stupně na příležitostná vystoupení. Tyto aktivity, jako třeba tanec nebo divadlo jsou osvědčenými recepty na zapojení všech žáků, včetně žáků problémových, vyloučených nebo cizinců. (...) Ráda bych tímto paní mentorce poděkovala za její čas a vstřícnost, se kterou se mi věnovala. Velmi mě těší, že jsem mohla poznat tak inspirativní pedagožku.“ (účastnice KA3, II. turnus, k průběhu odborné praxe)

„(...) Zajímavá a nová zkušenost pro mne byla ve specializovaném pracovišti pro cizince, kde se paní učitelka věnovala skupince mladších žáků s OMJ. Pracovala s nimi společně i individuálně. Byla to velmi inspirující zkušenost. Ráda bych se v budoucnosti pokusila vytvořit specializované pracoviště pro cizince i na naší škole. Zároveň mohu využít nově nabyté vědomosti pro individuální práci s cizinci i nyní (pracuji jako asistentka pedagoga). (účastnice KA3, III. turnus, k průběhu odborné praxe)

„S praxí jsem byla spokojená, jen škoda, že jsem neměla možnost navštívit také třídy na druhém stupni, které zrovna byly v karanténě. V rámci praxe jsem navštívila 4., 5. a 2. třídu a specializované pracoviště pro výuku žáků s OMJ.“ (účastnice KA3, III. turnus, k průběhu odborné praxe)

3.3.3.5 Dotazníkové šetření

Ve všech proběhlých turnusech (I., II. a III.) účastníci vyplňovali 3-4 průběžné a 1 závěrečný dotazník. Dotazníky byly účastníkům distribuovány v listinné či elektronické podobě, v závislosti na tom, zda výuka probíhala prezenční nebo distanční formou, přičemž podobně jako u kurzů v KA1 byla návratnost dotazníků v elektronické podobě nižší. Ze získaných dat jsme získaly tyto výstupy:

- účastníci byli v obecné rovině spokojeni s organizací a materiálně-technickým zajištěním kurzu, pro některé z nich se však distanční forma výuky ukázala jako nevyhovující, či problémová stran připojení či orientace v rozhraní aplikace Zoom. U některých účastníků byly obavy z distanční formy výuky spojené se zacházením s aplikací velmi záhy rozptýleny, a následná výuka již nebyla vnímána negativně;

„Já zatím se těžko orientuji v online výuce vzhledem k tomu, že pracuji ve školce a máme k dispozici jen jeden počítač, a velmi stísněný prostor pro výuku, tak moje soustředěnost je špatná.“ (účastnice KA3, I. turnus)

„Online formát výuky mě mile překvapil, především jak byla celá výuka i její organizace pojata velmi profesionálně (...).“ (účastnice KA3, I. turnus)

„Můj první výukový blok on-line. Velmi jsem zvažovala, zda se přihlásit, myslela jsem, že díky mým IT dovednostem zcela selžu. Práce s aplikací Zoom je jednoduchá a díky zaslanému návodu jsem on-line vysílání zvládla jen s drobnými problémy. Paní lektorky jsou velmi milé a snaží se nám s nedostatky během vysílání pomáhat a odstraňovat je.“ (účastnice KA3, II. turnus)

„Ačkoliv chápu nutnost přechodu do online prostředí kvůli covidu, byla bych radši kurz absolvovala prezenčně. Možná by v takových situacích šlo výuku přerušit nebo kurz zcela odložit (...)?“ (účastnice KA3, II. turnus)

„Výuka online nebyla špatná, ale prezenčně by to bylo lepší (...).“ (účastnice KA3, II. turnus)

- obsahová (věcná) stránka kurzu byla hodnocena většinou „velmi kladně“ nebo „spíše kladně,“ přičemž kurz z pohledu účastníků splnil jejich očekávání, verbalizované v rámci úvodních fokusních skupin;
- v rámci doporučení by účastníci uvítali méně teoretických přednášek a více prakticky zaměřených diskuzí či workshopů, což potvrdily individuální rozhovory s vybranými účastníky, tak i komparace hodnocení prakticky a teoreticky orientovaných výukových setkání. Popsaná doporučení však nebyla charakterizována jako stížnost, ale podnět pro další podobné kurzy;
- účastníci ve všech turnusech vyjadřovali spokojenost s lektorským týmem, kdy jednotliví lektori získali většinou nadprůměrné hodnocení, jak po věcné stránce, tak i z hlediska lektorských dovedností;
- návratnost dotazníků i ochota uvést podrobnější zpětnou vazbu v rámci doplňujících komentářů klesala nejen v závislosti na způsobu distribuce dotazníků (elektronicky / v listinné podobě po skončení výukového bloku), ale také v závislosti na době trvání kurzu (tj. zpravidla po 2. výukovém bloku se počet navrácených dotazníků významně snížil);
- ačkoliv účastníci vhodně vyjádřili spokojenost s dostupností výukových materiálů v podobě prezentací z jednotlivých přednášek, část z nich by kromě toho uvítala, pokud by tyto materiály byly poskytovány nejen v elektronické ale i v tištěné podobě.

„Bylo by super, kdyby materiál a prezentace k lekci, pokud je možno, bychom mohly mít už v průběhu výuky, jinak jsem z toho ztracena (...).“ (účastnice KA3, III. turnus)

- kurz byl pro účastníky časově náročný vzhledem k souběhu se zaměstnáním a náročné administrativě, zahrnující jak průběžné a závěrečné dotazníkové šetření, tak i zpracování reflexních zpráv, a nakonec i přípravy a prezentace pro závěrečnou zkoušku.

3.3.4 Dílčí aktivita 1

Předmětem evaluace byly pouze skupinové vzdělávací aktivity organizované v rámci návazné metodické podpory účastníků vzdělávacích kurzů. Z celkem 18 realizovaných seminářů / workshopů bylo u 9 z nich provedeno **dotazníkové šetření** zaměřené na kvalitu a přínos této dílčí aktivity. Dotazníky byly účastníkům distribuovány elektronicky a obsahovali jak uzavřené, tak i otevřené otázky. Mezi hlavní výstupy ze získané zpětné vazby účastníků, jimž byla metodická podpora poskytnuta patřilo především:

- příležitost pro navazování či prohloubení profesních kontaktů mezi účastníky;

„Líbilo se mi potkat se s fajn lidmi z oboru i mimo něj. Všechna témata byla zajímavá a lektorky byly naprosto skvělé. Profesionální úroveň a milé pořadatelky. Trochu nám to na konci kurzu zkomplikovala složitá situace okolo koronaviru, ale i s tím si děvčata skvěle poradila.“

- prostor pro nácvik a více interaktivně zaměřenou výuku v důsledku užšího zaměření seminářů a menšího počtu účastníků ve skupině;
- větší prostor pro diskusi a sdílení dobré i špatné praxe jak s lektorem (popř. lektory) tak i mezi účastníky navzájem;

„Myslím si, že přínos semináře je hlavně, že se týkalo praktické příležitosti. Během ní člověk může pozorovat svůj výkon, a může rozvinout větší vědomí jeho práce. Pozornost a zpětná vazba kolegů je vždy užitečná.“

„(...) užitečné byly názory a tipy účastníků. A ta forma setkání komorního typu (malý počet účastníků ve skupině) byla příjemná a moc vhodná pro sdílení kazuistik.“

- výrazně nižší časová náročnost spojená s absencí administrativy v podobě reflexních zpráv apod.

3.3.5 Dílčí aktivita 2

Evaluace pilotáže zkoušky k získání profesní kvalifikace „Interkulturní pracovník“, jež byla předmětem této dílčí aktivity, zahrnovala individuální rozhovory se 7 náhodně vybranými účastnicemi a dále fokusní skupinu s 8 členy zkušební komise (vč. přisedících pro jazykovou část) a 3 členy realizačního týmu projektu. Výstupy, které vyplynuly jak z rozhovorů s účastníky, tak z fokusní skupiny rozdělujeme na organizační, věcnou a koncepční část.

3.3.5.1 Organizační část

- Příprava a následná realizace zkoušky je z časového hlediska velmi náročná. Autorizovaná osoba (v tomto případě PO) musí mít již předem zpracované dostatečné množství otázek pro písemnou část a dále poměrně rozsáhlou zásobu případových studií pro modelové situace s podrobným scénářem jak pro účastníka zkoušky, tak i pro přítomné figuranty (obvykle 2-3 figuranti).

- Při volbě figurantů je

Dle hodnotícího standardu⁶⁷ trvá písemná část zkoušky celkem 180 minut⁶⁸ a následná ústní část, spolu s modelovými situacemi, celkem 150 minut.⁶⁹ Do uvedeného času byla navíc zahrnuta i časová dotace 15 min. k ústní reflexi zpracovaných podkladů ke zkoušce, mezi něž patřila: i) reflexe na téma „Proč chci být interkulturním pracovníkem / pracovnící“; ii) návrh komunitní aktivity a iii) zpracovaná případová studie z vlastní praxe. Časová dotace na celou zkoušku pro jednoho účastníka činila 5 hodin a 45 min. Ačkoliv písemnou část zkoušky vykonávali účastníci společně, ústní část včetně modelových situací (150+15 minut) probíhala individuálně, kdy v jednom zkušebním dni mohli tuto část zkoušky podstoupit pouze 2 účastníci.

- Samotná organizace zkoušky byla jak z pohledu účastníků, tak i členů zkušební komise realizátorem projektu dobře zvládnutá. V některých případech však docházelo k časovým průtahům, zejm. při ústní reflexi po druhé modelové situaci, kdy poté nezbýval dostatek prostoru pro reflexi zpracovaných podkladů ke zkoušce (viz výše).

„Pro mě ta zkouška byla velmi profesionálně připravená. Systematicky. Děkuju i za to, že jste odpovídali na dotazy.“ (účastnice zkoušky, DA2).

- Přestože účastníci získali přehledné informace o zkoušce v rámci samostatného setkání, k čemuž jim následně byla poskytnuta jak prezentace, tak i podrobné informace na webových stránkách InBáze,⁷⁰ pro řadu z nich bylo zadání zkoušky „chaotické“ či „zmatečné.“ Před samotnou zkouškou či v průběhu první ze dvou modelových situací pak účastníci mnohdy přiznali, že zadání pro zkoušku zcela nepochopili, či jej pochopili jinak, než bylo zamýšleno.

„Z pozice tlumočení se mi výkon celkově líbil. Je pro mě těžké to globálně hodnotit, ale měl jsem radost z toho, že na té zkoušce předvedly to, co jsem je reálně v kurzu učil. Myslím, že na angličtině připravené byly, že se připravovaly, ale jak už tady někdo říkal, myslím, že byly zmatené z toho zadání. Já jsem navrhoval, aby v rámci kurzu byla zkouška nanečisto. Myslím, že na řadě míst to ztroskotalo, ne že by neměly znalosti, ale že nevěděly, co se po nich chce. Dávám to ke zvážení, udělat zkoušku nanečisto. Aby věděly, jak to přesně vypadá. Nebo třeba formou diskuze, zkrácený formát – at se vzájemně zhodnotí, zkusí si každá kousek, co bylo a nebylo splněno a na čem je reálně potřeba zapracovat.“ (člen zkušební komise k připravenosti účastníků)

- Kritéria pro hodnocení se z pohledů zkoušejících (vč. přisedících pro jazykovou část) v některých případech zbytečně opakují, a to zvláště ta kritéria, u nichž je kombinováno ověření jak ústní formou, tak i formou modelové situace). Z diskuse s členy zkušebního týmu vyplynul návrh na zjednodušení hodnotícího mechanismu tak, aby v optimálním případě byly jednotlivé kompetence ověřovány jedním způsobem (písemně / ústně / modelovou situací).

⁶⁷ Viz Pokyny k realizaci zkoušky, dostupné z: <https://www.narodnikvalifikace.cz/kvalifikace-1151-Interkulturni-pracovnik/hodnotici-standard>

⁶⁸ Test odborných znalostí 90 min. a test slovní zásoby v českém a zvoleném cizím jazyce také 90 min.

⁶⁹ Modelová situace 45 min. (celkem 2x) a ústní reflexe 30 min. (také 2x).

⁷⁰ Dostupné z: <https://inbaze.cz/zkouska-k-profesni-kvalifikaci-interkulturni-pracovnik/>

3.3.5.2 Věcná část

- Obsah zkoušky byl pro účastníky velmi náročný, na čemž se nezávisle shodli všichni účastníci, s nimiž byl proveden rozhovor. „Složitost“ zkoušky byla účastníky vnímána především z hlediska nároků na přípravu, časové náročnosti samotné zkoušky, a především pak obav z předvedení modelových situací před zkušební komisí. Z výsledného hodnocení účastníků lze vyvodit, že písemná část byla účastníky splněna bez větších obtíží (průměrná úspěšnost u testu odborných znalostí činila více než 94 %). Naopak modelové situace se ukázaly jako velmi náročné, přičemž mezi největší obtíže patřila téma, slovní zásoba, tlumočení či úroveň předchozích zkušeností či setrvání v roli interkulturního pracovníka (nikoliv tlumočnicka).

„Někdy jsme oceňovali i tu snahu. U některých bylo vidět, že nemají vůbec zkušenosti z praxe. Ale když dokázaly z té situace vybruslit, tak jsme přivřeli oko. Ty výkony nebyly perfektní, ale ani to nebyly absolutní propadáky.“ (člen zkušební komise k náročnosti zkoušky)

- V modelových situacích by měla být kladen menší důraz na znalost teorie, a naopak více upřednostněn postup při řešení konkrétní situace vč. dodržení role a kompetencí interkulturního pracovníka.

„Byl bych pro, aby tlumočení mělo větší váhu v rámci celku. A pokud jde o odborný obsah, tak tam vnímám, že by ta náročnost mohla ubrat ve znalostech konkrétních zákonů atd. a více přiblížit lidi k aplikaci postupů. Pokud hodnotím náročnost zkoušky, více bych vyzdvihl aplikaci, teorie se zkouší v testu, to je v pořádku.“ (člen zkušební komise k náročnosti zkoušky)

„Já mám zkušenost, že se zkoušené občas zalekly obsahu, a zůstaly v roli tlumočnice. Spíše tlumočily. Ukazuje se, že ta zkouška pro ně byla obtížná. Kombinace tlumočení i zvládnutí obsahu. Možná pro ně to zadání nebylo jasné, docházelo občas k takovým různým nejasnostem, ztrácely se v situaci. Přišlo mi, že zkoušené, když pro ně problematika byla příliš složitá, tak se vytrácel ten prvek interkulturality, jen tlumočily. Chyběly kroky, co dělat dál, zadržovalo se to. Přijde mi, že v jednu chvíli je toho na ně moc.“ (členka zkušební komise k náročnosti zkoušky)

„Já sama jsem byla figurantka u zkoušky, měla jsem občas pocit, že je (účastníky) vedu tím procesem. Že se možná bojí více projevit, protože mají obavu, že něco řeknou špatně. Souhlasím, že odbornost je důležitá, ale těžiště modelových situací má být správná aplikace znalostí. A je to právě o tom procesu, nikoliv o teorii.“ (členka realizačního týmu projektu)

- Požadovaná úroveň znalosti českého a cizího jazyka byla z pohledu účastníků vysoká v závislosti na tom, zda byl český či zvolený cizí jazyk pro daného účastníka rodným nebo druhým jazykem. Naopak u části členů zkušební komise převládal názor, že požadavek na úroveň znalosti českého a zvoleného jazyka specializace na úrovni C1, jak je stanoven v kvalifikačním standardu profese je adekvátní. V tomto ohledu však nebyl pojmenován jasný konsenzus, neboť pro některé členy zkušební komise by byla přijatelná i úroveň B2. Interkulturní práci ve většině vykonávají lidé s migračním původem, pro něž je čeština druhým jazykem. Přestože se většinou jedná o migranty, kteří žijí v ČR delší dobu, je pro řadu z nich velmi obtížné dosáhnout úrovně C1. Podobná situace může nastat i u osob české národnosti, a to zejména u složitějších jazyků (např. vietnamština).

„Za naše jazyky hodně odlišné od češtiny (např. vietnamština aj.), je pro nás C1 hodně nereálná, aby se někdo chytil (...) je to problém sehnat někoho na takové úrovni. Ale to platí asi jen u našich jazyků. Pokud dovolím někomu s B1 tam jít, tak je to pak zase problematické u té zkoušky, oni neposkočí za ten kurz výš.“ (člen zkušební komise ke vstupním požadavkům pro účast na zkoušce)

„(...) já vnímám jako nejdůležitější znalost češtiny. Jestli jsem to dobře pochopila, většina účastníků kurzu byly rodilé mluvčí toho cizího jazyka. Ale pokud se bavíme o češtině, tam bych trovala na C1, protože český úředník tu horší znalost asi nezkousne.“ (členka zkušební komise ke vstupním požadavkům pro účast na zkoušce)

„Já myslím, že český úředník už zkousne poměrně hodně. Myslím, že C1 z češtiny už je poměrně složité a hodně vysoká úroveň, jestli to je realistické najít ty adepty s touto úrovní, aby chtěli pořád tuto práci vykonávat. Kdo už má tuto znalost, tak chce možná jít dál – profesionální tlumočení atd.“ (členka zkušební komise ke vstupním požadavkům pro účast na zkoušce)

3.3.5.3 Koncepční část

- Přestože dle stávajícího znění kvalifikačního není pro účast na zkoušce vyžadováno předchozí vzdělávání (např. v podobě rekvalifikačního či přípravného kurzu), pro většinu účastníků byl průběh zkoušky velmi náročný nejen z obsahové stránky, ale i z hlediska zadání. Jak oslovení účastníci, tak i členové zkušební komise se shodli na potřebě předchozího vzdělávání před absolvováním zkoušky. Obsah a rozsah vzdělávání by měl odpovídat vstupnímu profilu účastníků, tj. zda se jedná o zájemce, kteří již interkulturní práci po nějakou dobu vykonávají, či pro zcela nové zájemce, bez předchozích zkušeností.

„Nedokážu si představit, že bych zkoušku zvládla bez toho kurzu. A i tak jsem měla pocit, že toho vlastně vím málo, a že během zkoušky se toho po mne očekává poměrně dost (...). Měla jsem výhodu, že už nějakou dobu pracuji jako interkulturní pracovnice, i přesto jsem ale během kurzu zjistila, kolik toho ještě neumím nebo neznám.“ (účastnice zkoušky, DA2)

„Interkulturní pracovníci dělám už víc jak rok. Ale ve škole a tam je to jiné. Na zkoušce jsem víc tlumočila a dělala poradenství. Tohle běžně tolik nedělám. Tlumočím to ano, ale poradenství v oblasti pobytu nebo sociálních dávek neposkytuji. Vlastně kdybych neabsolvovala ten kurz předtím, asi bych to vzdala.“ (účastnice zkoušky, KA2)

„Kdybych já dělal takovou zkoušku ve své organizaci, přidal bych trénink komunikace, a dělal bych to pro lidi, kteří u mě absolvovali nějaký podobný kurz.“ (člen zkušební komise)

„Přimlouvala bych se za to, aby ti, kteří přicházejí “z ulice” měli nějaký kurz, případně ti, kteří mají praxi v oboru, tak by mít kurz nemuseli. Ale jinak se za splnění nějakého vzdělávání pro účast na zkoušce velmi přimlouvám.“ (členka zkušební komise)

„Vstupní požadavky do kurzu byly velmi nízké, naopak to, co se pak očekávalo u zkoušky, bylo o hodně víc. Čili si dokáží představit, že někdo, kdo tu práci dělá opravdu dlouho, by mohl přistoupit rovnou ke zkoušce, praxi bych nepodceňovala.“ (členka zkušební komise)

„Neumím si představit, že by šli uchazeči na zkoušku bez předchozího vzdělávání nebo nějaké řízené přípravy. Já jsem navrhol, aby v rámci kurzu byla zkouška nanečisto. Myslím, že na řadě míst to ztroskotalo, ne že by neměly znalosti, ale že nevěděly, co se po nich chce. Dávám to ke zvážení, udělat zkoušku nanečisto. Aby věděly, jak to přesně vypadá. Nebo třeba formou diskuze, zkrácený formát – ať se vzájemně zhodnotí, zkusí si každá kousek, co bylo a nebylo splněno a na čem je reálně potřeba zapracovat.“ (člen zkušební komise)

- Aby zkouška mohla být v budoucnu organizovaná pro širší okruh zájemců a u více poskytovatelů, je potřeba její koncepci revidovat, což zahrnuje především revizi kvalifikačního a hodnotícího standardu.

Při revizi kvalifikačního standardu je potřeba reflektovat jaké druhy činností a v jakém rozsahu interkulturní pracovníci v praxi vykonávají. V této rovině je vhodné získat vstupní data nejen z praxe interkulturních pracovníků ale také potřeby a požadavky zaměstnavatelů. Mezi klíčové kompetence, které vyžadují revizi patří především i) zprostředkování komunikace v českém a cizím jazyce; ii) poradenství v oblasti pobytu cizinců a iii) podpora sousedského soužití a sociokulturní soudržnosti (komunitní práce). V kontextu inkluzivního vzdělávání a rozšíření působnosti interkulturních pracovníků do školního prostředí se rovněž nabízí otázka, zda a do jaké míry by se kompetence interkulturních pracovníka měly soustředit i na tuto oblast.

Vedle obsahu by se revize hodnotícího standardu by měla týkat také způsobu ověřování kompetencí interkulturního pracovníka (skrže jednotlivá kritéria), kdy stávající model více forem ověření (písemné, ústní, modelové) u jednoho kritéria není z hlediska hodnocení srozumitelný a procesně je velmi obtížný.

„Interkulturní pracovník by měl zvládnout alespoň základním způsobem tlumočit, takže mi chybí bodová váha u tlumočení u zkoušky. Byl bych pro, aby tlumočení mělo větší váhu v rámci celku.“ (člen zkušební komise)

„Myslela bych si, že písemná zkouška by měla být postavena trochu jinak, 90 minut na slovní spojení mi přišlo hodně. Bavíme-li se o IKP, mělo by to být více do kontextu, nejen slovní spojení.“ (členka zkušební komise)

„Pro mě by bylo usnadnění, kdyby IKP mohli dosáhnout cíle v komunikaci jakkoliv, ne nutně za pomoci tlumočení. Doporučoval bych přidat na kompetencích vyjadřovat se v těch dvou jazycích, zvýšit nárok na vyjadřovací schopnost něco vysvětlit, ubrat z tlumočení (...). Možná by bylo dobré pracovat se společným evropským referenčním rámcem pro jazyky. Je to dokument Rady Evropy, mluví se tam mj. i o tzv. jazykové mediaci.“ (člen zkušební komise)

„Zkouška by chtěla předělat (...) sdělit účastnicím – máte tuto modelovou situaci, co budete dělat (...). Chápu, že v praxi je to různé, ale u té zkoušky měly dvě různé situace, tak by třeba u jedné situace mohly vědět víc, víc se připravit. U druhé víc ad hoc.“ (členka zkušební komise)

(...) z organizačního hlediska mi ten den zkoušení přišel akorát, že je to adekvátní. Jen u toho bodování mě přijde, že jsme někdy tápali, bylo by fajn se tomu věnovat před tím zkoušením. Někdy mi nebylo jasné to kritérium, jak hodnotit. Myslím, že je to tím, že se jednotlivá kritéria prolínají a ověřují různými způsoby. Něco je jen písemně, ale něco je jak písemně, tak i ústně, a někdy je to ještě součástí modelové situace (...).“ (členka zkušební komise)

„Stávající kompetence definované v kvalifikačním standardu jsou buď příliš obecné anebo neodpovídají tomu, co přináší praxe – tedy to s čím se interkulturní pracovníci reálně potýkají. Myslím si, že to částečně souvisí i s tím, že není jasné definované postavení interkulturního pracovníka v té škále dalších pomáhajících profesí a jeho vztah k nim, viz např. sociální pracovník, právník, pedagog (...). Osobně vnímám interkulturního pracovníka na obdobné úrovni jako pracovníka v sociálních službách. Při stanovování náročnosti toho, co všechno musí interkulturní pracovník umět je třeba tohle vzít v potaz.“ (člen realizačního týmu projektu).

„Myslím, že by se IP měli orientovat v oboru školství. Myslím, že ani těch 200 hodin, co má kurz pro asistenta pedagoga, není hodně. Přikláním, se k tomu, aby se IP opravdu orientovali v českém systému, aby ta práce nezůstala jen u tlumočení, aby netlumočil “kraviny” a nepředával to dál.“ (členk zkušební komise)

- Z pohledu účastníků, kteří vykonávají či v budoucnu chtějí vykonávat interkulturní práci je motivující, že absolvování zkoušky sebou mimo jiné přináší také doklad o dosažené kvalifikaci.
- Z pohledu členů zkušební komise a realizačního týmu projektu byla pojmenována shoda na potřebnosti existence alespoň minimálního rámce pro výkon interkulturní práce, což může v určité míře přispět ke garanci kvality služeb interkulturních pracovníků a také k jasnějšímu ukotvení požadavků na odbornou způsobilost. Zkouška může být velmi užitečný nástroj pro nastavení takového rámce.
- V otázce systémového zavedení zkoušky jako podmínky pro výkon interkulturní práce byly pojmenovány hlavní rizika a problematické oblasti. Mezi hlavní z nich patří:
 - i) interkulturní práce není zákonem regulovanou profesí, pokud by byla, nabízí se otázka, zda by se měla stát součástí např. zákona o sociálních službách, neboť interkulturní práce má svým charakterem nejbližší právě k sociální práci, z níž de facto vychází (Dohnalová-Kocourek In Palaščíková et al. 2014: 57);
 - ii) současný popis kompetencí interkulturního pracovníka nemusí odpovídat praxi a požadavkům zaměstnavatelů, nicméně k tomuto argumentu absentují data;
 - iii) absence definice postavení, role a vztahu interkulturního pracovníka k ostatním pomáhajícím profesím;
 - iv) činnosti interkulturních pracovníků mají průnik do několika oborů (tlumočnictví, sociální práce, vzdělávání a dal.), požadovaný rozsah potřebných znalostí by měl být jasně definován garanty za jednotlivé obory.

„Řekla bych, že určitě by měla být nějaká zkouška. Čím víc budeme mít o co se opírat, tím lépe i jinde. Např. i u nás tlumočnicků by to bylo dobré (v podstatě každý, kdo má jakýkoliv papír, může tlumočit).“ (členka zkušební komise)

„Souhlasil bych, že by měla existovat nějaká zkouška, nějaký rámec. Ale nezaváděl bych to povinně pro všechny, to nevidím jako řešení.“ (člen zkušební komise)

„Vidím tady jako velký problém, že ta tematika je složená z odborníků na několik oblastí a úrovní, a nejsem na základě charakteru zákona o sociálních službách schopen si představit, že by ty zkoušky probíhaly a jací úředníci by na ně dohlíželi. Takže říkám ne.“ (člen zkušební komise k zavedení povinné zkoušky)

„Je ještě mnoho času na to zkoušky standardizovat, poučit se, třeba vznikne časem i více institucí, které by na tom chtěly pracovat. Počkal bych, jak bude ještě vypadat praxe, abychom neudělali nějakou překážku dalším lidem, kteří by to chtěli dělat.“ (člen zkušební komise)

„Je otázkou, co bychom od systémového zavedení takové zkoušky očekávali? Pokud by to mělo být jen pro forma, tak to přinese spíš frustraci. Pokud jde o nastavení požadavků na odbornou způsobilost interkulturních pracovníků a její ověření, aby bylo zaručeno, že ti lidé budou vykonávat svoji práci dobře, pak ano, smysl to má (...). K povinném zavádění chybí legislativa a tou cestou bych asi nechtěl jít. Měla by

to být příležitost a podpora jak interkulturním pracovníkům, tak i zaměstnavatelům. Ne byrokratická povinnost.“ (člen realizačního týmu projektu)

- Nákladovost zkoušky bez finanční podpory z veřejných zdrojů může být odrazujícím faktorem pro potenciální zájemce o její vykonání. Cena zkoušky pro 1 účastníka (při zachování cen stanovených v projektu) by činila více než **11,5 tisíc Kč**. Zkoušku je tedy vhodné realizovat při zájmu více účastníků, což se odrazí na snížení nákladů na účastníka (viz tabulky č. 14 a 15).

Tabulka č. 14.: Náklady na realizaci zkoušky k získání profesní kvalifikace „Interkulturní pracovník“ pro 1 účastníka⁷¹

rozpočtová položka	hodinová sazba	počet hodin	náklady celkem
člen komise – zkoušející	720,- Kč	5,5	3 960,- Kč
člen komise – konzultant pro jazykovou část	720,- Kč	3	2 160,- Kč
figurant	300,- Kč	10	3 000,- Kč
administrativní pracovník	360,- Kč	2	720,- Kč
pronájem zkušební místnosti / učebny	300,- Kč	6	1 800,- Kč
náklady celkem	-	-	11 640,- Kč

Tabulka č. 15.: Srovnání nákladů na realizaci zkoušky k získání profesní kvalifikace „Interkulturní pracovník“ při více účastnících⁷¹

<i>počet účastníků</i> rozpočtová položka	1	2	3	4	5	10
člen komise – zkoušející	3 960,- Kč	7 920,- Kč	11 880,-Kč	15 840,- Kč	19 800,- Kč	39 600,- Kč
člen komise – konzultant pro jazykovou část	2 160,- Kč	4 320,- Kč	6 480,-Kč	8 640,-Kč	10 800,- Kč	21 600,- Kč
figurant	3 000,- Kč	6 000,- Kč	9 000,- Kč	12 000,- Kč	15 000,- Kč	30 000,- Kč
administrativní pracovník	720,- Kč	720,- Kč	720,- Kč	1 080,- Kč	1 080,-Kč	2 160 Kč
pronájem zkušební místnosti / učebny	1 800,- Kč	1 800,- Kč	1 800,- Kč	1 800,- Kč	1 800,- Kč	1 800,- Kč
náklady celkem	11 640,- Kč	20 760,- Kč	29 880,- Kč	39 360,- Kč	48 480,-Kč	95 160,- Kč
Náklady na 1 osobu	11 640,- Kč	10 380,- Kč	9 960,- Kč	9 840,- Kč	9 696,- Kč	9 516,- Kč

⁷¹ Uvedené náklady nezahrnují DPH 21%

3.3.6 Klíčová aktivita 5

Evaluace řízení projektu zahrnovala pozorování, fokusní skupiny s vybranými externími pracovníky a s členy realizačního týmu a dále průběžné vyhodnocování naplňování stanovených cílů prostřednictvím povinných indikátorů. Výstupy, které z evaluace této KA rozdělujeme na organizační (provozní či administrativními) a věcnou (obsahovou či odbornou) část.

3.3.6.1 Organizační část

- realizace projektu sebou nesla vysokou míru administrativní zátěže na níž mělo vliv několik faktorů. Jednalo se o požadavky stanovené řídicím orgánem, resp. [Pravidly pro žadatele a příjemce OP PPR](#), a dále požadavky související s akreditací vzdělávacích kurzů a realizací odborné praxe.

„Bylo to ohromné množství papírování – smlouvy, kdy každý externí spolupracovník (obvykle lektor) měl i několik DPP, což je obtěžovalo, navíc to způsobilo situaci, kdy jsme během prvních lockdownů objížděli lektory, aby podepisovali papíry – smlouvy i výkazy práce, přičemž jsme už v té době spolupracovali s více než 70 externisty. Jeden kurz papírově naplnil velký šanon, což je vlastně ohromné plýtvání zdroji.“ (člen/ka realizačního týmu)

Lektorský tým a vůbec počet externistů by měl být do budoucna spíše nižší. Snažili jsme se zapojit široké spektrum odborníků což byla přidaná hodnota celého projektu. Bohužel komunikace a koordinace spolu s administrativou se ukázala časově velmi náročná a také mnohdy vyčerpávající.“ (člen/ka realizačního týmu)

„Účastníci byly přehlcní evaluací a reflexními zprávami. Určitá průběžnost evaluace nebo reflexních zpráv je dobrá (byly případy, kdy někteří účastníci odešli v průběhu kurzu apod.), ale docházelo k velkému přehlcní (...). Možná v tom hrál pocit strachu ze strany donora? Nedůvěra k realizátorům – velká administrativa, dokazování aktivit.“ (člen/ka realizačního týmu)

- nastavené pracovní úvazky členů realizačního týmu neodpovídaly rozsahu a časové náročnosti pracovních úkolů. Průměrná výše úvazku člena realizačního týmu (v přímých způsobilých nákladech) činila 0,47.⁷² Vyšší objem pracovních úkolů souvisel do jisté míry s pandemickou situací v ČR.

„V rámci některých pozic bylo víc práce, než byl definovaný úvazek – často byl v tomto problém Covid, kvůli kterému bylo víc práce s organizací, pravidla se měnila ze dne na den apod. (...). Plnění odborné praxe se u některých kurzů se protáhlo kvůli Covidu na roky. Občas to bylo zmatené a náročné, role některých byla nejasná. S některými účastnicemi jsme praxe domlouvali na několikrát, mnoho podpisů a papírování ze všech stran. Úvazek většiny byl kvůli tomu nižší, než pak byla realita. Některé školy s námi možná už nebudou chtít spolupracovat, protože jsme je zahlcovali administrativou.“ (člen/ka realizačního týmu).

„Stávalo se, že lektori nebyli propojení (např. opakovali se ve výkladu), koordinátoři to museli více propojit a zasadit do rámce. Někdy jsme dělali trochu i mentory některým lektorům, ne všichni byli lektorsky zdatní.“ (člen/ka realizačního týmu).

⁷² Celková výše úvazku v přímých způsobilých nákladech projektu činila 2,35. Uvedený úvazek byl rozdělen mezi pět zaměstnanců.

- Pandemická situace se významně projevila v harmonogramu aktivit, jak z hlediska termínů, tak i z hlediska obsahu či způsobu realizace. Distanční (online) forma výuky nahradila často původně zamýšlenou prezenční formu. V období lockdownu i krátce po něm také nebylo možné realizovat odbornou praxi. Některé plánované semináře v rámci DA1 nemohly být realizovány, u jiných docházelo opakovaně k přesunutí termínů. Důsledkem byl nižší zájem o doplňující semináře a školení ze strany účastníků.

„Když jsem ještě byla mentorka praxe u nás na škole, tak jsme bohužel musely dvě praxe odvolat, protože v covidu byl zákaz návštěvy škol, nemohly jsme přijmout praktičanky, tak jsme to pak zvládly třeba o půl roku později. Měla jsem štěstí, že jsem lektorovala v čase, kdy jsem měla volno. Jinak je pro mě lepší, když je to více rozložené, třeba do dvou, třech měsíců, protože má svoje aktivity, ta abych to stíhala.“ (lektorka a mentorka odborné praxe)

- Cílová skupina projektu se ukázala jako těžce dosažitelná. Řada pracovníků škol a školských zařízení kteří působili na pozici učitele či asistenta pedagoga z časových důvodů buď neprojevila zájem o účast v projektu, případně pak svou účast buď přerušili nebo ukončili. Účastníci zapojení do projektu velmi často „mimo záznam“ sdělovali, že je pro ně náročné sladit účast v kurzech se zaměstnáním. Tím spíše v průběhu pandemické situace během uzavření škol. Z hlediska řízení projektu nebyly žádné nástroje pro překonání této situace.

3.3.6.2 Věcná část

- Obsah vzdělávacích aktivit naplnil očekávání realizátora a cíle stanovené v projektové žádosti. Jako dílčí neúspěch je však vnímáno odmítnutí žádosti o akreditaci MPSV původně navrženého kurzu v KA2. Po ukončení projektu však byla tato skutečnost vnímána jako zásadní pro další koncepční nastavení vzdělávání interkulturních pracovníků. Před další realizací vzdělávacích kurzů v KA1-KA3 je však vhodné zvážit některé dílčí úpravy a změny s ohledem na usnadnění administrace, zahrnutí samostudia a e-learningu a zúžení lektorského týmu.

„Víme o věcech, které by teď už mohly fungovat jinak. Produktivněji. Více do praxe. Některé aktivity jsme nemohli plnit/dělat efektivněji kvůli akreditačnímu orgánu, který je nepovolil (...). Nedostali jsme od MPSV akreditaci, o kterou jsme měli zájem (kurz KA2). Což nenaplnilo naše očekávání.“ (člen/ka realizačního týmu).

„Do budoucna nebo (co jinak) – teorie ať proběhne co nejrychleji, méně reflexních zpráv, základ v e-learningu. Více síťovat účastníky, dát jim možnost být interaktivní – když už se sejdou prezenčně, více to využít, zatímco teorie může být online, samostatná.“ (člen/ka realizačního týmu).

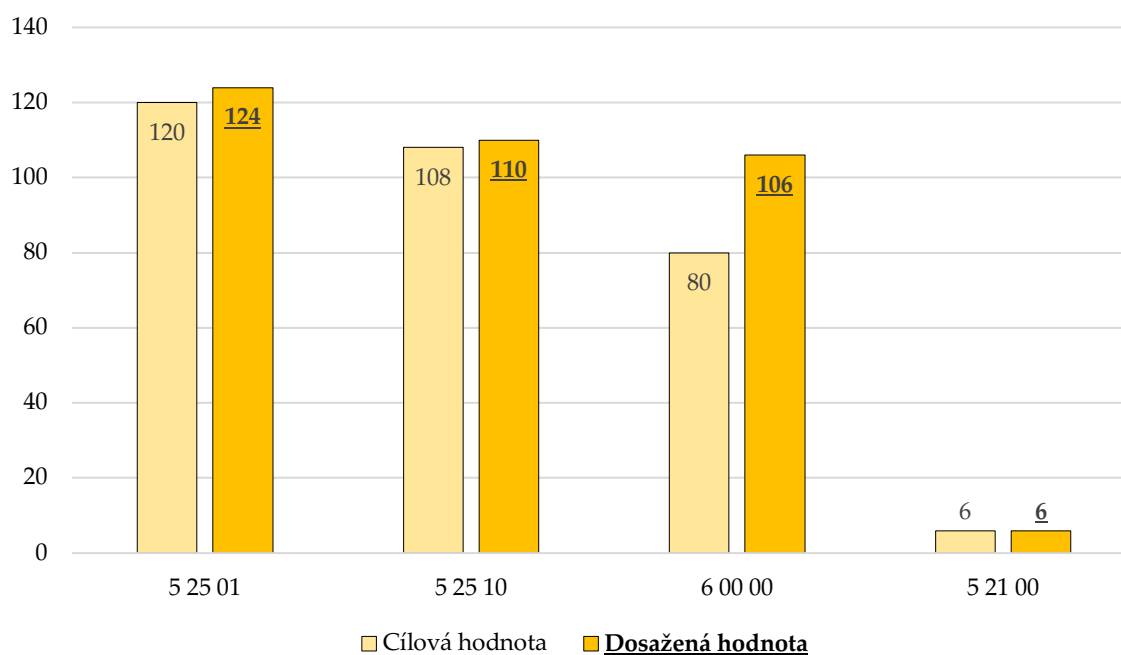
- Výkon odborné praxe by měl být organizován tak, aby zahrnoval větší participaci účastníka vzdělávacího kurzu a méně administrativních úkonů ve vztahu vzdělavatel – hostitelská instituce. Účastníci by si měli zajišťovat odbornou praxi s dostatečným časovým předstihem, neboť v opačném případě hrozí riziko jejich nepřijetí z důvodu naplněné kapacity.

„Praktikantky možná nevědí, jak to chodí, že to je plánování dopředu všechno, někdy se ozývají týden dopředu, a to je pak těžké sladit, tak aby byly informované, že je lépe více s předstihem plánovat. Ale když to jde, tak vyhovím, samozřejmě, ale ne vždy je to možné.“ (lektorka a mentorka odborné praxe)

„(...) Co se týká praxí, souhlasím s kolegyní, praktikantky musí víc dopředu, pak jsou někdy smutné, protože tam pro ně není místo. Snažím se je taky párovat s vhodnými učitelkami, ne každá je na to vhodná. Musí je podpořit v tom růstu, a k těm problematickým je pouštím jen rychle na návštěvu. Tu praxi ale chci, aby vedly učitelky, které to umějí. Řekla bych plánovat dopředu kolem cca měsíce. Chodí k nám i další studenti, nejen od vás, a když chceme, aby to mělo úroveň a taky nechceme úplně zahltit ty děti (...). Taky je složitější, když praktikantky chtějí chodit víc roztahaně, ne v kuse.“ (mentorka odborné praxe)

- Indikátory projektu byly stanoveny adekvátně. Cílové hodnoty stanovené v projektové žádosti se podařilo mírně překročit.

Graf č. 6: Přehled plnění povinných indikátorů

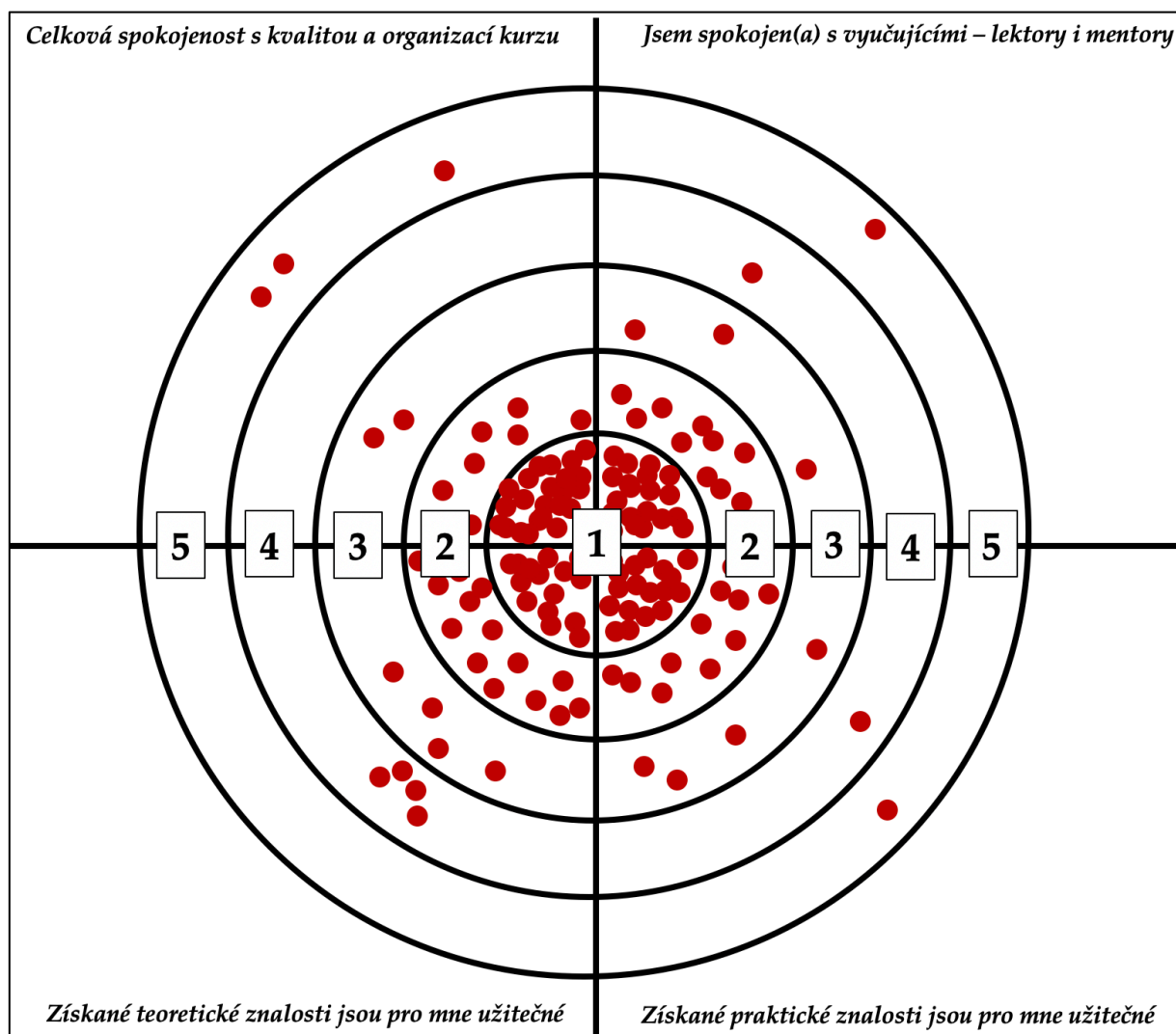


Zdroj: Karty účastníků projektu, IS ESF

- Při sestavování lektorského týmu je třeba volit lektory, kteří mohou vyučovat více odborných témat. Z hlediska koordinace i administrativy je vhodnější volit spíše menší lektorský tým.
- Rozsah výuky a odborné praxe ve vzdělávacích kurzech by neměl přesáhnout období 3-4 měsíců. Při delším trvání kurzu se zvyšuje riziko tzv. „úmrtnosti“ účastníků vzhledem ke ztrátě motivace kurz dokončit v důsledku pracovní vyčerpání apod.

- Při organizaci kurzů je třeba brát zřetel na cílovou skupinu tak, aby účastníci tvořili spíše heterogenní skupinu z hlediska dosavadních profesních zkušeností či z hlediska pracovního uplatnění.⁷³
- Většina účastníci projektu i s odstupem hodnotili svou účast ve vzdělávacích kurzech kladně (hodnocení 1 a 2, viz obrázek č. 5 níže).⁷⁴

Obrázek č. 5.: Hodnocení účastníků vzdělávacích kurzů s odstupem času



Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

⁷³ Např. pokud se kurzu zaměřeném na práci s dětmi s OMJ v mateřských, základních a středních školách účastní převážně pedagogičtí pracovníci základních škol, může se stát, že výuka zaměřená na prostředí mateřských či středních škol pro ně může být nezajímavá či nadbytečná a neužitečná pro vlastní praxi.

⁷⁴ Hodnocení bylo provedeno dotazníkovým šetřením v průběhu března 2022. Šetření se zúčastnilo 49 z 97 oslovených absolventů některého z kurzů v KA1-KA3

Seznam tabulek, obrázků a grafů

- Tabulka č. 1.: Základní informace o projektu
- Tabulka č. 2.: Přehled klíčových a dílčích aktivit projektu
- Tabulka č. 3.: Přehled témat v kurzu „Základy interkulturní práce a interkulturní komunikace na školách“ včetně anotací
- Tabulka č. 4.: Přehled témat v kurzu „Specifika práce asistenta pedagoga pro děti a žáky s odlišným mateřským jazykem“ včetně anotací
- Tabulka č. 5.: Srovnání požadavků na obsahové zaměření kurzu z hlediska okruhů stanovených vyhláškou 505/2006 Sb. a výzvou 52. OP PPR
- Tabulka č. 6.: Návrh kurzu pro pracovníky v sociálních službách se specializací na oblast interkulturní sociální práce s dětmi a žáky s OMJ a jejich rodinami.
- Tabulka č. 7.: Obsah vzdělávacího programu směřujícího k získání profesní kvalifikace „interkulturní pracovník“
- Tabulka č. 8.: Učební plán vzdělávacího programu směřujícího k získání profesní kvalifikace „Interkulturní pracovník“ ve vztahu k jednotlivým kritériím kvalifikačního standardu
- Tabulka č. 9.: Přehled realizovaných skupinových aktivit v rámci metodické podpory účastníků projektu
- Tabulka č. 10.: Přehled vstupních požadavků pro účast v KA1-3
- Tabulka č. 11.: Určení indikátoru 5 25 01 v KA1-3
- Tabulka č. 12.: Srovnání harmonogramu vzdělávacích kurzů v KA1-KA3
- Tabulka č. 13.: Přehled účastníků vzdělávacích kurzů v KA1-3
- Tabulka č. 14.: Náklady na realizaci zkoušky k získání profesní kvalifikace „Interkulturní pracovník“ pro 1 účastníka
- Tabulka č. 15.: Srovnání nákladů na realizaci zkoušky k získání profesní kvalifikace „Interkulturní pracovník“ při více účastnících

Obrázek č. 1.: Schéma zkoušky k profesní kvalifikaci „Interkulturní pracovník“

Obrázek č. 2.: Náhled česko-anglického glosáře na téma „Migrace a integrace“

Obrázek č. 3.: Obálka původního a 2. vydání Slovníku pro interkulturní práci (CZE-EN)

Obrázek č. 4.: Obálka původního a 2. vydání Slovníku pro interkulturní práci (CZE-RU)

Obrázek č. 5.: Hodnocení účastníků vzdělávacích kurzů s odstupem času

- Graf č. 1: Zapojené mateřské, základní a střední školy
- Graf č. 2: Spolupracující mateřské a základní školy dle správního obvodu
- Graf č. 3: Zdroj prvních informací o projektu / aktivitě
- Graf č. 4: Zájemci o účast ve vzdělávacích kurzech podle příslušnosti k CS
- Graf č. 5: Přehled absolventů vzdělávacích kurzů v KA1-KA3
- Graf č. 6: Přehled plnění povinných indikátorů

Literatura a zdroje

- BEJČEK, Jan Matěj (2020). *Když se řekne „Interkulturní práce“ (...)*. Sociální práce / Sociální práce (online).
- DOHNALOVÁ, Eva a Miroslava DANYLJUKOVÁ (2019). *Vývoj interkulturní práce v ČR In Interkulturní práce s dětmi a žáky s odlišným mateřským jazykem v mateřských a základních školách*. Praha: InBáze, z. s.
- DOHNALOVÁ, Eva. (2020). *Development of Intercultural Work in the Czech Republic – Premises and Challenges in Establishing an Intercultural Worker Profession, Allied to Social Work that Promotes the Use of Skills that Migrants Have*. Czech and Slovak Social Work vol. 20(1)
- DRHLÍKOVÁ, Jana, Tomáš NOVOTNÝ, Jana BYSTRICKÁ a Martin HRUŠKA. (2020). *Průvodce evaluátora. Sbíрка Evaluačních tipů a doporučení*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
- HENDL, Jan (2005). *Kvalitativní výzkum*. Praha: Portál
- HENDL, Jan a Jiří REMR (2017). *Metody výzkumu a evaluace*. Praha: Portál
- PALAŠČÁKOVÁ Dita, eds. (2014). *Formování profese interkulturní pracovník/pracovnice. Zahraniční zkušenosti, praxe a vzdělávání v ČR*. Praha: InBáze, z. s.
- Vyhláška č. 317/2005 Sb., *o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků*
- Vyhláška č. 505/2006 Sb., *kteřou se provádí některá ustanovení zákona o sociálních službách*
- Zákon č. 435/2004 Sb., *o zaměstnanosti*
- Zákon č. 563/2004 Sb., *o pedagogických pracovnicích*
- Zákon č. 108/2006 Sb., *o sociálních službách*
- Zákon č. 179/2006 Sb., *o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání*
- Zákon č. 202/2012 Sb., *o mediaci*

Příloha č. 1.: Smluvní pracoviště pro výkon odborné praxe

Mateřské školy

MŠ Matěchova, Praha 4 – Krč	(KA1, KA2, KA3)
MŠ Slunéčko, Praha 5 – Košíře	(KA2, KA3)
MŠ Duha, Praha 5	(KA3)
MŠ Zahradka, Praha 5 – Stodůlky	(KA3)
FMŠ Na Výšinách 3/1075 při PedF UK, Praha 7 – Bubeneč	(KA1, KA3)
MŠ Malvína, Praha 8	(KA3)
MŠ Chabařovická, Praha 8 – Kobylisy	(KA3)
MŠ Vladivostocká, Praha 10 – Vršovice	(KA3)
MŠ Mírového hnutí, Praha 11 – Chodov	(KA3)
MŠ Mezi Domy, Praha 12 - Libuš	(KA2)
CMŠ Studánka, Praha 12 – Kamýk	(KA3)
MŠ Čtyřlístek, Praha 13 – Stodůlky	(KA1, KA3, KA3)
MŠ Havaj, Praha 13	(KA3)

Základní školy

ZŠ Cimburkova, Praha 3 – Žižkov	(KA1, KA2)
ZŠ Bítovská, Praha 4 – Michle	(KA3)
ZŠ a MŠ Mendíků, Praha 4 – Michle	(KA3)
ZŠ Školní, Praha 4 – Braník	(KA3)
ZŠ U Krčského lesa, Praha 4 – Krč	(KA1)
ZŠ a MŠ Kořenského, Praha 5 – Smíchov	(KA1, KA2, KA3)
ZŠ a MŠ Grafická, Praha 5	(KA2, KA3)
ZŠ a MŠ Barrandov, Praha 5 – Hlubočepy	(KA1, KA2)
FZŠ prof. Otokara Chlupa při PedF UK, Praha 5	(KA3)
ZŠ a MŠ Lyčkovo náměstí, Praha 8	(KA1, KA3)
ZŠ Klánovice, Praha 9	(KA3)
ZŠ Satalice, Praha 9	(KA2)
ZŠ Solidarita, Praha 10	(KA1, KA3)
ZŠ Květnového vítězství 1554, Praha 11 – Chodov	(KA1)
ZŠ a MŠ Chodov, Praha 11 - Chodov	(KA2)
ZŠ Mendelova, Praha 11 - Háje	(KA3)
ZŠ Meteorologická, Praha 12 – Libuš	(KA1)
ZŠ Písnice, Praha 12 – Libuš	(KA3)
ZŠ a MŠ Angel, Praha 12	(KA3)
ZŠ Satalice, Praha – Satalice	(KA3)
ZŠ Vladislava Vančury, Praha – Zbraslav	(KA3)

Střední školy

ART ECON – Střední škola a vyšší odborná škola Praha, s.r.o. (KA1)
SŠ Mezinárodních a veřejných vztahů Praha, s.r.o. (KA2)

Nestátní neziskové organizace

Integrační centrum Praha, o.p.s. (KA2)
Sdružení pro integraci a migraci, o.p.s. (KA2)

Příloha č. 2.: Harmonogram projektu

2019			2020												2021												2022																							
10	11	12	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	01	02	03	04																				
			KA1 (I.)																				KA1 (II.)																											
			KA1 (I.)																					KA1 (II.)																										
			KA2																																															
			KA2																																															
			KA3 (I.)													KA3 (II.)								KA3 (III.)																										
			KA3 (I.)													KA3 (II.)								KA3 (III.)																										
			DA1																																															
																DA2																																		
			KA4 (evaluace 1)				KA4 (evaluace 2)				KA4 (evaluace 3)				KA4 (evaluace 4)				KA4 (závěr eval.)																															
			KA4 (evaluace 1)				KA4 (evaluace 2)				KA4 (evaluace 3)				KA4 (evaluace 4)				KA4 (závěr evaluace)																															
			KA5 ZoR 1				KA5 ZoR 2				KA5 ZoR 3				KA5 ZoR 4				KA5 ZZoR																															
			KA5 ZoR 1				KA5 ZoR 2				KA5 ZoR 3				KA5 ZoR 4				KA5 ZZoR																															

Legenda:

světle žlutá = plánovaný harmonogram

tmavě žlutá = upravený harmonogram

ZoR = zpráva o realizaci

ZZoR = závěrečná zpráva o realizaci

Příloha č. 3.: Příslušnost k CS – prohlášení (vzor)



InBáze, z. s.
Komunitní centrum pro migranty a českou veřejnost
Community centre for migrants and the Czech public

Legerova 50, 120 00 Praha 2
tel.: +420 739 037 353
e-mail: info@inbaze.cz
www.inbaze.cz

PROHLÁŠENÍ

zájemce / zájemkyně o účast v projektu INKLUZE INTERKULTURNĚ 2

Já, níže podepsaný/á¹ _____, narozen/a² _____
(dále též „účastník projektu“) tímto na svou čest prohlašuji, že splňuji vstupní požadavky pro účast ve vzdělávacích aktivitách projektu, a že mnou uvedené údaje jsou správné a pravdivé.

1) Příslušnost k cílové skupině³

- a) Jsem „**pedagogickým pracovníkem**“ ve smyslu § 2 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících v platném znění, s výkonem práce na území hl. m. Prahy.

Pracovní zařazení	X
učitel	
pedagog v zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků	
vychovatel	
speciální pedagog	
psycholog	
pedagog volného času	
asistent pedagoga	
trenér	
metodik prevence v pedagogicko-psychologické poradně	
vedoucí pedagogický pracovník	

*vámi vykonávanou činnost označte křížkem

Zaměstnavatel: _____

¹ Titul, Jméno, Příjmení

² Datum narození ve formátu DD. MM. RRRR

³ Zakroužkujte a) nebo b) (případně obojí).



EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR



FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

Projekt Inkluze Interkulturně 2, registrační číslo CZ.07.4.68/0.0/0.0/19_069/0001458, je financován z Evropských strukturálních a investičních fondů prostřednictvím Operačního programu Praha – Pól růstu. Realizátorem projektu je nevládní organizace InBáze, z. s., partnerem projektu je Filozofická fakulta Univerzity Karlovy.

- b) Jsem „**dalším odborným, terénním či dalším pracovníkem organizace působící v oblasti vzdělávání**“ s výkonem práce na území hl. m. Prahy.

Pracovní zařazení	X
Sociální pedagog	<input type="checkbox"/>
Sociální pracovník působící na škole či ve vzdělávací instituci	<input type="checkbox"/>
Lektor zájmových / mimoškolních aktivit	<input type="checkbox"/>
Lektor programů celoživotního vzdělávání	<input type="checkbox"/>
Lektor doučování	<input type="checkbox"/>
Lektor výuky češtiny jako druhého jazyka	<input type="checkbox"/>
Poradce pro rodiny s dětmi	<input type="checkbox"/>
Pracovník asistenčních služeb pro rodiny s dětmi (př. interkulturní pracovník)	<input type="checkbox"/>
Mentor / dobrovolník pro děti a mládež	<input type="checkbox"/>
Jiné (uveďte)	<input type="checkbox"/>

Zaměstnavatel: _____

2) Znalost českého a dalšího cizího jazyka⁴

- a) Znalost českého jazyka:

B1	B2	C1	C2	rodilý mluvčí
----	----	----	----	---------------

- b) Znalost cizího jazyka (uveďte jakého): _____

B1	B2	C1	C2	rodilý mluvčí
----	----	----	----	---------------





V Praze dne ____ . ____ 2020

podpis účastníka projektu

⁴ Zakroužkujte dosaženou úroveň znalosti



Příloha č. 4.: Rozsah podpory odborné praxe (vzor)

	EVROPSKÁ UNIE Evropské strukturální a investiční fondy OP Praha – pól růstu ČR				FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova
---	--	---	--	---	---

Program:	Operační program Praha – Pól růstu
Název projektu:	Inkluze Interkulturně 2
Registrační číslo:	CZ.07.4.68/0.0/0.0/19_069/0001458
Příjemce podpory (název):	InBáze, z. s.
Podpořená osoba (účastník)	
Místo výkonu odborné praxe: (název, adresa)	

ROZSAH PODPORY

odborná praxe ve vybrané MŠ / ZŠ / SŠ na území HMP

Datum	Rozsah podpory (hod.)	Obsah podpory	Podpis podpořená osoba	Podpis mentor praxe

InBáze, z. s. je odpovědná za zachování důvěrnosti a integrity poskytnutých osobních údajů v rámci plnění svých smluvních a zákonných povinností a za splnění veškerých svých povinností dle čl. 6 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (GDPR), v souladu se zákonem č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů.

Svým podpisem podpořená osoba a mentor praxe stvrzují účast podpořené osoby na odborné praxi v uvedeném rozsahu. Podpořená osoba dále svým podpisem vyjadřuje svůj souhlas se zpracováním osobních údajů.

Projekt Inkluze Interkulturně 2, registrační číslo CZ.07.4.68/0.0/0.0/19_069/0001458, je financován z Evropských strukturálních a investičních fondů prostřednictvím Operačního programu Praha – Pól růstu. Realizátorem projektu je nevládní organizace InBáze, z. s., partnerem projektu je Filozofická fakulta Univerzity Karlovy.

Příloha č. 5.: Reflexní zpráva z průběhu odborné praxe (vzor)



EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR



FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

Program:	Operační program Praha Pól růstu
Název projektu:	Inkluze Interkulturně 2
Registrační číslo:	CZ.07.4.68/0.0/0.0/19_069/0001458
Název aktivity:	
Jméno a příjmení účastníka:	

Hostitelská instituce (název, adresa)	
Období výkonu odborné praxe: (DD.MM.RRRR – DD.MM.RRRR)	
Jméno a příjmení mentora:	

Reflexní zpráva z průběhu odborné praxe

Ve své zprávě prosím popište veškerou svou činnost, kterou jste vykonával/a během své praxe ve zvolené mateřské či základní škole. Zaměřte se především na tato témata:

- *Kde jsem vykonával/a svou praxi?*
- *Jaké činnosti jsem v rámci praxe vykonával/a?*
- *Která z těchto činností byla pro mne nejvíce užitečná, a které činnosti pro mne byly naopak užitečné nejméně?*
- *Jak budu moci znalosti a zkušenosti získané během absolvované praxe využívat ve svém zaměstnání / své činnosti?*
- *V případě že bych měl/a v budoucnu možnost vykonávat další praxi v rámci mateřských či základních škol, jaká by byla moje očekávání?*
- *Jak hodnotím průběh své praxe?*

Projekt Inkluze Interkulturně 2, registrační číslo CZ.07.4.68/0.0/0.0/19_069/0001458, je financován z Evropských strukturálních a investičních fondů prostřednictvím Operačního programu Praha – Pól růstu. Realizátorem projektu je nevládní organizace InBáze, z. s., partnerem projektu je Filozofická fakulta Univerzity Karlovy.